

**AZ AGRÁR-KOCKÁZATKEZELÉSI
RENDSZER MŰKÖDÉSÉNEK
ÉRTÉKELÉSE
2015**

Szerkesztő:	Kemény Gábor Lámfalusi Ibolya	
Szerzők:	Keményné Horváth Zsuzsanna Zubor-Nemes Anna Kiss Andrea Lőrincz Katalin	
Közreműködött:	Illés Ivett	
Opponensek:	Tanczné Óvári Csilla Gazdag Gyula Móro Tamás	
Felelős kiadó:	Juhász Anikó	
Szerkesztőbizottság:	Biró Szabolcs Dubleczy Károly Felföldi János Fertő Imre Herdon Miklós Illés B. Csaba Kapronczai István Káposzta József Kemény Gábor Kertész Róbert Keszthelyi Szilárd	Lámfalusi Ibolya Pető Károly Potori Norbert Rieger László Stummer Ildikó Szakály Zoltán Szűcs István Takács István Tóth József Tóth Tamás Vágó Szabolcs

Kiadó:
 Agrárgazdasági Kutató Intézet
 H-1093 Budapest, Zsil utca 3-5.
 Postacím: H-1463 Budapest, Pf.: 944
 Telefon: (+36 1) 476-3060
 Fax: (+36 1) 476-3304
www.aki.gov.hu
aki@aki.gov.hu

DOI: <http://dx.doi.org/10.7896/ai1605>
 ISSN 2415-9557
 ISSN 1418-2130 (Agrárgazdasági Információk sorozat)

Nyomda, kötetzet: Primerate Kft.
 © Agrárgazdasági Kutató Intézet

Minden jog fenntartva. A kiadvány bármely részének sokszorosítása, adatainak bármilyen formában (nyomtatva vagy elektronikusan) történő tárolása vagy továbbítása, továbbá bármilyen elven működő adatbáziskezelő segítségével történő felhasználása csak a kiadó előzetes írásbeli engedélyével történhet.

Tartalomjegyzék

Vezetői összefoglaló	5	II. pillér	33
Problémafelvetés	5	Részvétel	33
Módszer	5	Károsodás	46
Eredmények	5	Kárhányadok	60
		A biztosítási díjak változása	67
Bevezetés	7	Összefoglalás	73
Szabályozás és módszertan	9	Summary	75
Szabályozás	9	Kivonat	77
Módszertan	10	Abstract	77
Adatbázis	10		
Számítási eljárások	11	Mellékletek	79
Időjárási jelenségek 2015-ben	12	Mellékletek jegyzéke	79
A rendszer összesített eredményei	14		
Az I. pillér összesített eredményei	14		
A II. pillér összesített eredményei	15		
Ágazatonkénti, méretkategóriánkénti, veszélynemenkénti, biztosítási típusonkénti elemzés	17		
I. pillér	17		
Részvétel	17		
Károsodás	20		
Kárhányadok	30		

Vezetői összefoglaló

Problémafelvetés

Jelen kiadványunk a mezőgazdasági kockázatkezelési rendszer működését és eredményeit mutatja be a 2015. évre vonatkozóan. Kiadványunk célja, hogy segítséget nyújtson a rendszer irányítójának, a Földművelésügyi Minisztériumnak a jogszabályi háttér esetleges változtatásához, valamint tájékoztatósi pontot jelentsen úgy a termelők, mint a biztosítótársaságok és biztosítói egyesületek számára is.

Módszer

A mezőgazdasági kockázatkezelési rendszer 2015. évi működésének értékelése során döntően a rendszer adatbázisára, valamint az AKI saját, illetve biztosítókra vonatkozó adatbázisára támaszkodtunk. Az így képzett összetett adatbázis alapvetően három blokkból tevődik össze, amelyek az alábbiak:

- kárenyhítési hozzájárulások,
- kárenyhítő juttatások,
- biztosítói díjbevételek és kárkifizetések, valamint ezek kapcsolódó adatai.

Az első két nyilvántartást az MVH készíti, a harmadikat az üzleti biztosítók által megküldött adatok alapján az AKI állítja össze. A mutatók fent jelzett eltérő aggregáltsági szintjei – a jövőben az adatszolgáltatás összehangolásával kiküszöbölhető – kényeszerű becsléseket igényeltek az üzemszintű adatok dezaggregálásában. A felsorolt mutatók közül üzemi szinten állt rendelkezésre a kárenyhítési hozzájárulás és a kárenyhítő juttatás. A méretkategória szerinti bontás nem a kkv-törvényben megadottak szerint történik (nincsenek létszám-, árbevétel- stb. adataink), hanem az EK-ben szereplő területadatok alapján. Mikroállalkozáson az 5 hektár terület alatti termelőket értjük, kisállalkozáson az 5–20 hektár között gazdálkodókat, középvállalkozáson pedig a 20–200 hektár területen termelőket definiáltuk, míg nagyállalkozásnak a 200 hektár feletti gazdálkodókat jelöltük.

Eredmények

A legjelentősebb károkat az aszály, a jégeső, a tavaszi fagy és a vihar okozta 2015-ben. A károk zöme az ültetvény- és zöldségkultúrákat, valamint a kukoricát érintette.

A 2015. évi kockázatkezelési rendszer I. pillérben a termelők száma 7,5 százalékkal csökkent az előző évi termelői számhoz képest. Az egyes ágazatokban a kárenyhítési rendszer által lefedett területek nagysága a zöldségkultúrák esetében nőtt az előző évhez képest, a szántóföldi növénykultúrákban közel 5 százalékkal csökkent. A legjobb penetrációval az ültetvénykultúrák rendelkeztek, ami átlagosan 97 százalék felett alakult. A bejelentett káresemények száma és a károsodott terület nagysága több mint négyszeresére nőtt, a jóváhagyott kárenyhítő juttatás összege ötszöröse volt az előző évi értéknek. A 6 milliárd forintot meghaladó kárenyhítő juttatás 70,4 százalékat aszálykárra, 15,1 százalékat jégesőkárra, 12,5 százalékat tavaszi fagykárra fizették ki. A növénykultúránkénti bontás alapján az összes kárenyhítő juttatásból a szántóföldi növények 63,7 százalékkal, a gyümölcsfélék 23,9 százalékkal, a borszőlő 3,2 százalékkal és a szántóföldi zöldségek 9,2 százalékkal részesedtek a tárgyévben. A legnagyobb károkat az előző évhez hasonlóan a mikroállalkozások szenvedték el, itt a kárhányad meghaladta a 330 százalékot. Ezt követték a kis- (240 százalék), a közép- (181 százalék), majd a nagyállalkozások 85 százalékos kárhányaddal.

A II. pillérben a díjtámogatott biztosítások díjbevétele összességében 1,5 százalékkal nőtt, azonban az egyes típusokat figyelembe véve egyedül az „A” típusnál történt emelkedés (24,3 százalék). A „B” típusú díjtámogatott biztosítással lefedett területek nagysága 3,0 százalékkal bővült, azonban díjbevétele 4,0 százalékkal csökkent. A „C” típusú díjtámogatott biztosítással lefedett terület 6,7 százalékkal, díjbevétele 19,4 százalékkal csökkent az összes veszélynemet figyelembe véve. Legnagyobb mértékben az „A” típusú biztosítás kárkifizetése nőtt meg, ami a 2014. évi összeg négyszerese volt. A „B” típusú biztosítás alapján 82,5 százalékkal, a „C” típusú biztosítás alapján pedig 76,6 százalékkal több kártérítést fizettek ki a biztosítók. A kiegészítő biztosítások kárkifizetései is meghaladták az előző évit, itt a „C” típus kiegészítő biztosítása több mint másfélszeresére emelkedett 2015-ben.

Bevezetés

A 2012-ben bevezetett kétpilléres mezőgazdasági kockázatkezelési rendszer jelentősen átalakult 2015-ben. Mindkét pillér jogszabályi háttere megváltozott és bevezetésre került az elektronikus komplex mezőgazdasági kockázatkezelési rendszer (MKR), amely a termelők számára kedvezőbb feltételeket biztosított.

Jelen kiadványunk a mezőgazdasági kockázatkezelési rendszer működését és eredményeit mutatja be a 2015. évre vonatkozóan, felhasználva az Agrárgazdasági Kutató Intézet (AKI) saját adatgyűjtését és a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal (MVH), valamint a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal (Nébih) adatait.

Az értékelés első részében áttekintjük a 2015. évre vonatkozó jogszabályi hátteret, valamint a tárgyévet jellemző időjárási jelenségeket. A második és harmadik fejezetben az I. és II. pillér eredményeit értékeljük járásonként, veszélynemenként, méretkategóriánként és ágazati bontásban, valamint megvizsgáljuk a biztosítási díjak változását.

Kiadványunk célja, hogy segítséget nyújtson a rendszer irányítójának, a Földművelésügyi Minisztériumnak a jogszabályi háttér esetleges változtatásához, valamint tájékoztató pontot jelentsen úgy a termelők, mint a biztosítótársaságok és biztosítói egyesületek számára is.

Szabályozás és módszertan

Szabályozás

A magyar mezőgazdasági kockázatkezelési rendszer két pillérre épül. Az I. pillért a növénytermesztés legfontosabb természeti és időjárási kockázatait kezelő agrárkárenyhítési rendszer jelenti, ami notifikált állami támogatásként működik. A II. pillért a mezőgazdasági biztosítás díjához nyújtott támogatás alkotja (1. táblázat).

A mezőgazdasági kockázatkezelési rendszer jogszabályi alapját a mezőgazdasági termelést érintő időjárási és más természeti kockázatok kezeléséről szóló 2011. évi CLXVIII. törvény (a továbbiakban: Mkk. tv.), továbbá a kárenyhítési hozzájárulás megfizetésével, valamint a kárenyhítő juttatás igénybevételével kapcsolatos egyes kérdésekről szóló 27/2014. (XI. 25.) FM rendelet (a továbbiakban: vhr.) teremti meg. Az Mkk. tv. II. fejezetének 1. és 2. pontjában szabályozott „I. pillér” a korábban Nemzeti Agrárkárenyhítési Rendszer (NAR) néven ismert intézkedés továbbfejlesztett változatának minősül.

Az I. pillérben a mezőgazdasági termelők az egységes kérelemben bejelentett területek után kárenyhítési hozzájárulást fizetnek, bizonyos méret felett kötelező csatlakozni,¹ illetve önkéntes² belépésre is nyílik lehetőség. A kárenyhítési hozzájárulás mértéke ültetvénytüvelésre szolgáló terület esetén 3000 forint/ha, szántóföldi zöldség termesztésére szolgáló terület esetén 3000 forint/ha, egyéb szántóföldi kultúrák termesztésére szolgáló terület esetén 1000 forint/ha évenként. A 2015. kárenyhítési évtől már az üvegházi és fóliás³ termesztéssel foglalkozó mezőgazdasági termelők is tagjai lehetnek agrárkárenyhítési rendszernek.⁴

¹ A kockázatközösségnek minden olyan mezőgazdasági termelő kötelezően tagja, aki az egységes kérelmében az alábbiaknak megfelelő termőterületet jelent be:

- legalább 10 ha szántóföldi kultúrák (kivéve szántóföldi zöldség) termesztésére szolgáló terület, vagy
- legalább 5 ha szántóföldi zöldség termesztésére szolgáló terület, vagy
- legalább 1 ha ültetvénytüvelésre szolgáló terület, vagy
- együttesen legalább 10 ha szántóföldi kultúrák, szántóföldi zöldség és ültetvénytüvelésre szolgáló terület, vagy
- együttesen legalább 5 ha szántóföldi zöldség termesztésére és ültetvénytüvelésre szolgáló terület,
- üvegházi és fóliás termesztés esetében a kötelező tagságra vonatkozó területi limithatár szántóföldi zöldségek esetében legalább 5, ültetvények esetében legalább 1, együttesen pedig legalább 5 hektár.

² A kockázatközösséghez történő önkéntes csatlakozás feltételei: Minden olyan mezőgazdasági termelőnek, aki az egységes kérelmében bejelentett területek alapján ugyan nem minősül kötelezően csatlakozó tagnak, de van olyan bejelentett területe, amellyel a kockázatközösséghez csatlakozhat, az egységes kérelmében nyilatkozatot kell tennie a csatlakozási szándékáról (kíván-e csatlakozni vagy nem). A csatlakozást választók hároméves időtartamra vállalkoznak tagságot, tehát a tárgyévet követő két évben nem mondhatják fel tagsági viszonyukat.

³ Üvegházban vagy magas (hozzáférhető) termesztőberendezésben termesztett növények: legyezőfű, amelyek tenyészidejük teljes vagy túlnyomó részében üvegház, illetve stabil vagy mobil magas (üveg, illetve merev vagy rugalmas műanyag) termesztőberendezés alatt növekednek. Nem tartozik ide a talaj fóliatakarása, az ember számára hozzáférhetetlen üvegház, fóliaalagút vagy az üvegfedelű hordozható keret használata.

⁴ A kárenyhítési hozzájárulás hektáronkénti összegét annak függvényében határozzák meg, hogy az üvegház vagy fóliásator alatt milyen növényt termesztene. Szántóföldi zöldség esetében háromezer forint hektáronként, ültetvények esetében ezer forint hektáronként a hozzájárulás mértéke.

A kárenyhítési rendszerben részt vevő termelők kárenyhítő juttatásban részesülhetnek, ha van olyan növénykultúrájuk, ami mezőgazdasági kár következtében üzemi szinten a 30 százalékot meghaladó mértékű hozamcsökkenést szenvedett el, valamint ha az üzemi szintű hozamérték-csökkenésük (termelésiérték-csökkenésük) meghaladja a 15 százalékot az elmúlt három év átlagához⁵ képest. A korábbi években az üzemi szintű hozamérték-csökkenési limit 30 százalékos volt, ezért az egyik legfontosabb módosítás az, hogy ezt 15 százalékra csökkentették. A módosítás azt a célt szolgálta, hogy a kárenyhítő juttatás összege a termelők szélesebb körét is elérje, illetve a kárenyhítési alap forrásösszegének felhasználása hatékonyabbá váljon.

A 2015. kárenyhítési évtől kezdődően az őszi fagy⁶ is része az agrárkárenyhítési rendszernek, így immár kilenc káreseményt fed le: aszálykár, belvízkár, jégesőkár, tavaszi, őszi és téli fagykár, viharkár, felhőszakadás, illetve a mezőgazdasági árvíz kár. Mezőgazdasági árvíz kárra abban az esetben teljesíthető kifizetés, ha azt az Európai Bizottság előzetesen jóváhagyja. Belvízkár alapján öt egymást követő évben legfeljebb három alkalommal vehető igénybe kárenyhítő juttatás.

2014. november 1-jétől kezdte meg működését az úgynevezett Komplex Mezőgazdasági Kockázatkezelési Rendszer (MKR). Az MKR egy elektronikus rendszer, melynek keretében a kockázatközösség tagjai online elérhető elektronikus bizonylatok alkalmazásával nyújthatják be kárbejelentéseiket, kárenyhítő juttatás iránti kérelmüket, illetve elektronikus felületet használhatnak a biztosítások megkötéséhez szükséges területadatok összeállításához.

Az MKR része az úgynevezett kármegállapítást támogató szervekkel kialakított adatszolgáltatási rendszer, amelynek keretében egy központi rendszerbe adatok érkeznek az Országos Meteorológiai Szolgálattól, az Országos Vízügyi Igazgatóságtól, a Földmérési és Távérzékelési Intézettől, továbbá az Agrárgazdasági Kutató Intézettől. A rendszerhez kapcsolódik a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal által működtetett, az agrárkár-megállapító szervek eljárását támogató szakrendszer, amelyben lehetőség van mind a helyszíni szemlét támogató adatok figyelembevételére, mind arra, hogy egyértelmű adatok alapján a kárbejelentésre adminisztratív úton szülessen döntés.

A 2012 óta létező mezőgazdasági biztosítási díjtámogatás 2014. december 31-ig az Európai Mezőgazdasági Garancia Alap (EMGA) szabályai alapján

⁵ A 2010–2014 közötti időszakban az egyes évek termeléséből a legmagasabb és legalacsonyabb hozamot tartalmazó két év elhagyásával számított érték.

⁶ Őszi fagy: a kockázatviselés helyén az őszi időszakban a talajszinttől számított két méter magasságban mért -2°C vagy annál alacsonyabb hőmérséklet.

1. táblázat: Az I. és II. pillér jellemzőinek összehasonlítása

Megnevezés	I. pillér	II. pillér
Kockázatok köre	jég; téli, tavaszi és őszi fagy; vihar; aszály; árvíz; felhőszakadás; belvíz	jég; téli, tavaszi és őszi fagy; vihar; aszály; árvíz; felhőszakadás; tűz
Lefedett növénykultúrák köre	szántóföldi növény, szántóföldi zöldség, ültetvény (üvegházi és fóliás termesztésben is)	biztosítási típusonként eltérő
Rendszer választhatósága	mérethatár felett kötelező mérethatár alatt önkéntes	szabadon választható kkv-k számára
Díj megállapításának módja	művelési áganként	biztosítási típusonként, kockázati besorolásonként
Viszontbiztosítás módja	–	üzleti
Kárfelmérés alapja	helyszíni szemle és statisztikai elemzés	kárszakértői szemle
Adminisztráció jellege	állami	magán
Üzleti konstrukció jellege	minden ügyfélre azonos	biztosítási típusonként eltérő

Forrás: AKI Horizontális Elemzési Osztály

társfinanszírozott programként működött. A Közös Agrárpolitika reformjának eredményeként a 2014–2020-ig terjedő időszakban a Vidékfejlesztési Program alapján az Európai Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Alapból (EMVA) finanszírozható. A mezőgazdasági biztosítási díjtámogatási program a magyar Vidékfejlesztési Program (VP) alapján 2015-ben azonban még nem indult el, ezért az agrártárca – átmeneti jelleggel – a díjtámogatási programot a 702/2014/EU bizottsági rendelet szerinti mezőgazdasági csoportmentesítés alapján, teljes mértékben központi költségvetési finanszírozással hirdette meg.

A mezőgazdasági biztosítás díjához nyújtott támogatást a 19/2014. (X. 29.) FM rendelet szabályozta 2015-ben.

A legfontosabb eljárási változás 2015-ben a korábbi EMGA-s szabályokhoz képest az volt, hogy a díjtámogatás iránti igényt nem az egységes kérelemmel kellett jelezni, hanem a termelőnek a biztosítási ajánlat megtételét követő 5 napon belül támogatási kérelmet kellett benyújtania az MVH-hoz. Fontos változást jelentett továbbá, hogy csak mikro-, kis- és közepes vállalkozások vehettek igénybe támogatást a mezőgazdasági biztosítási szerződés díjához.

Módszertan

Adatbázis

A mezőgazdasági kockázatkezelési rendszer 2015. évi működésének értékelése során döntően a rendszer adatbázisára, valamint az AKI saját, biztosítókra vonatkozó adatbázisára támaszkodtunk. Az így képzett adatbázis alapvetően három blokkból tevődik össze, amelyek az alábbiak:

- kárenyhítési hozzájárulások (244 376 rekord);

- kárenyhítő juttatások (18 249 rekord, a tétel és a kérelemszintű adatszolgáltatás alapján készült);
 - biztosítói díjbevételek és kárkifizetések (312 088 rekord)
- és ezek kapcsolódó adatai.

Az első két nyilvántartást az MVH készíti, a harmadikat az üzleti biztosítók által megküldött adatok alapján az AKI állítja össze. A kiadványban az MVH-adatok feldolgozottsága a 2016. június 3-i állapotot tükrözi. Az MVH-tól érkező, valamint a biztosítóktól kapott adatokból az elemzés egységes adatbázisát az AKI állítja össze és ennek alapján képezi a szükséges mutatókat, melyek az alábbiak:

I. pillér:

- terület (üzemi és növény szintű adat);
- károsodott terület (üzemi és növény szintű adat);
- referenciahozam (növény szintű adat, a károsodott növények esetén adott, nem károsodott növények esetén lehetőség szerint kistérségi, megyei vagy országos hozamokkal helyettesített);
- hozamcsökkenés (tartalma: referenciahozam – tényleges hozam);
- kárenyhítési hozzájárulás (üzemi szintű adat, növény szinten számított);
- kárenyhítő juttatás (üzemi szintű adat, növény szinten számított);
- kárhányad (tartalma: kárenyhítő juttatás/kárenyhítési hozzájárulás).

II. pillér:

- terület (üzemi és növény szintű adat, biztosítói adatszolgáltatás);
- károsodott terület (üzemi és növény szintű adat, biztosítói adatszolgáltatás);
- biztosított hozam (üzemi és növényi kultúra szintű adat, biztosítói adatszolgáltatás);

- alap- és kiegészítő biztosítás díja (üzemi és növény szintű adat, egyes biztosítók esetében a teljes biztosítási díj alapján becsült érték);
- díjtámogatás (üzemi és növény szintű adat, becsült érték – a biztosítás típusától függően az alaptámogatás díjának 65, 52, ill. 30 százalékaival számított összeg);
- alap- és kiegészítő biztosítás esetén fizetett kártérítés (üzemi és növény szintű adat, biztosítói adatszolgáltatás);
- kárhányad (tartalma: kártérítés/biztosítási díj);
- az egyéb szántóföldi, ültetvény- és zöldségkategorikák által lefedett növénykör a 3. számú mellékletben található.

Számítási eljárások

A mutatók fent jelzett eltérő aggregáltsági szintjei – a jövőben az adatszolgáltatás összehangolásával kiküszöbölhető – kényszerű becsléseket igényeltek az üzemszintű adatok dezaggregálásában. A felsorolt mutatók közül üzemi szinten állt rendelkezésre a kárenyhítési hozzájárulás és a kárenyhítő juttatás. Ezek dezaggregálása az alábbi módokon történt:

- A kárenyhítési hozzájárulás értékének növényekre bontásában a jogszabályban rögzített hektáronkénti értékeket vettük alapul, amelyek a termelőknek ültetvényművelésre, valamint szántóföldi zöldség termesztésére szolgáló termőföld esetében 3000 forintot, egyéb szántóföldi kultúrák esetében hektáronként 1000 forintot jelentenek.
- A kárenyhítő juttatás növényekre és veszélynemekre történő szétosztása során a tételes és a

kérelemszintű adatokat vetettük össze. A kérelemszinten kifizetett támogatási összeget a tétel szintű adatokban megadott jóváhagyott támogatási összegek arányában bontottuk.

- A biztosítási díj a legtöbb biztosító esetében veszélynemenként bontva szerepelt. A rendelkezésre álló adatok alapján képeztünk átlagos növénykultúránkénti és veszélynemenkénti biztosításiösszeg-arányokat, amelyek segítségével az összegezve szereplő biztosítási díjakat veszélynemekre bontottuk.
- A díjtámogatás mértékét a biztosítók által szolgáltatott üzemszintű és növénykultúránkénti adatok alapján számítottuk. A díjtámogatás kalkulálásánál az alaptámogatás díjának 65, 52, illetve 30 százalékos támogatottságával számoltunk, attól függően, hogy a biztosítás típusa „A”, „B” vagy „C”.
- A termelési érték növénykultúránkénti becsléséhez a már említett összefüggést (termelési érték = vetésterület $\times$ referenciahozam $\times$ referenciaár) alkalmaztuk. Ahol ezek a tényezők nem álltak rendelkezésre, ott a vetésterületekkel súlyozott megyei, annak hiányában országos átlagokkal dolgoztunk.

A méretkategória szerinti bontás nem a kkv-törvényben megadottak szerint történik (nincsenek létszám-, árbevétel- stb. adataink), hanem az EK-ben szereplő területadatok alapján. Mikrovállalkozáson az 5 hektár terület alatti termelőket értjük, kisvállalkozáson az 5–20 hektár között gazdálkodókat, középvállalkozáson pedig a 20–200 hektár területen termelőket definiáltuk, míg nagyvállalkozásnak a 200 hektár feletti gazdálkodókat jelöltük.

Időjárási jelenségek 2015-ben

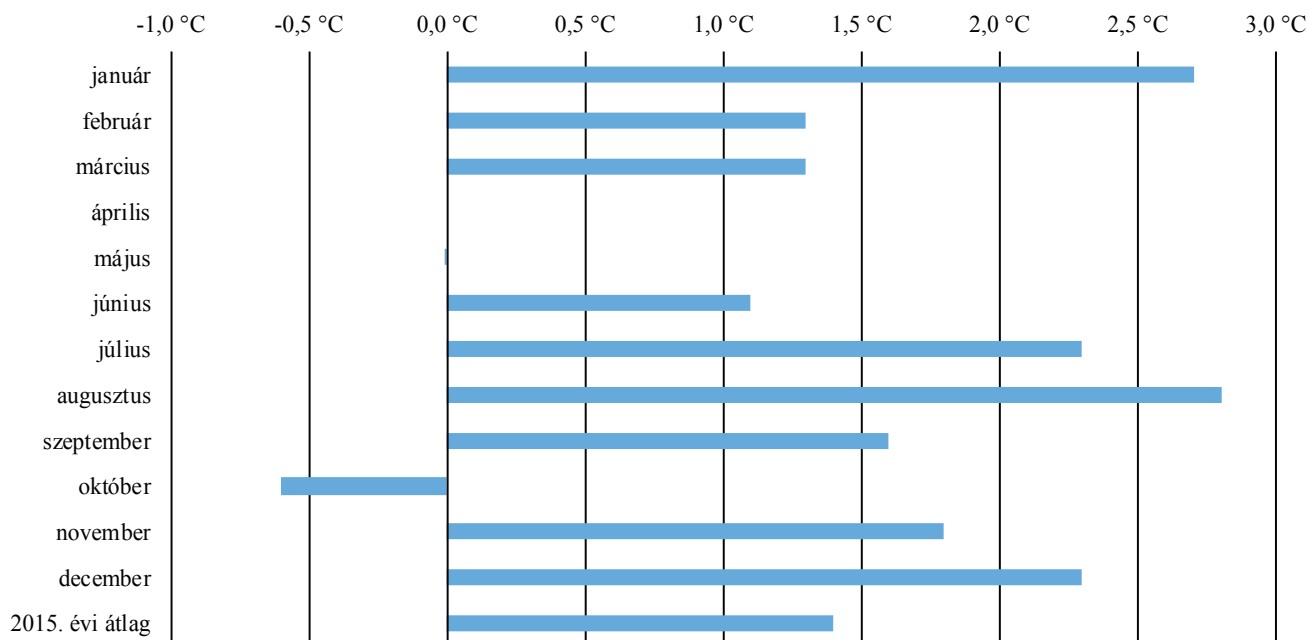
A Meteorológiai Világszervezet (WMO) közlése szerint Európában a 2015. évben az éves középhőmérséklet meghaladta a 11 °C-ot, ami alig alacsonyabb a 2014. évi értéknél. Az évszakos hőmérsékleti anomáliák⁷ jelentős eltéréseket okoztak egész évben. Az unióban a tél az átlagosnál hidegebb volt (Spanyolország és Portugália). A tavasz különösen meleg volt Spanyolországban, ahol május közepén a hőmérséklet elérte a 40 °C-ot. Észak-Európában a szokásosnál hűvösebb volt, Írországon pedig tartósan az átlagnál alacsonyabb maradt a hőmérséklet a nyári időszakban, Spanyolországban forróság uralkodott.

Magyarországon a 2014. év végén és 2015. év elején a téli hónapok csapadékos időjárása miatt a talajok vízzel való telítettsége olyan mértékűvé vált, amely az ország több pontján a mezőgazdasági területeken belvizek kialakulásához vezetett, hátráltatva a tavaszi munkák megkezdését. A belvíz elsősorban az ország déli, délkeleti megyéit érintette (belvízvédkezési készülség volt például Baja, Debrecen, Gyula, Szeged, Szolnok térségében).

A 2015. év a szokásosnál⁸ enyhébb januárral kezdődött, megszületett a valaha mért harmadik legmagasabb januári hőmérséklet (19,7 °C). Az országos februári átlaghőmérséklet 1,9 °C volt, amely 1,3 °C-kal haladta meg az ebben az időszakban jellemző normál értéket. A hőmérsékleti értékek összességében átlagosak voltak tavasszal, az április és a május havi középhőmérsékleti adatok megegyeztek a sokévi átlaggal (1. ábra). A májusban és nyár elején tapasztalt szokatlanul súlyos jégverések a kertészeti kultúrákban és a szőlőkben (Alföld) rendkívüli károkat okoztak. A 2015. év bővelkedett a meleg időjárás okozta szélsőségekben, és a 11,7 °C-os éves átlaghőmérséklet erősítette a melegedő tendenciát (1. ábra). Több alkalommal hosszan tartó hőségriadót hirdettek ki, és a magas hőmérséklet a nyári időszakban növelte az aszálykárok mértékét.

Az Országos Meteorológiai Szolgálat tájékoztatása szerint hosszan tartó hőhullámok és hőségriasztások jellemezték a 2015-ös nyarat, ezért nem meglepő, hogy a nyári középhőmérséklet magasabbnak bizonyult a sokéves átlagnál. Magyarországon 2015 a harmadik

1. ábra: Az országos havi középhőmérséklet eltérése a sokévi (1981–2010-es) átlagtól 2015-ben

Megjegyzés: 15 állomás homogenizált, interpolált adatai alapján.

Forrás: Országos Meteorológiai Szolgálat

⁷ Az 1981–2010-es normál időszakhoz viszonyítva.

⁸ Az 1981–2010-es normál időszak átlaga.

legmelegebb év volt 1901-től vizsgálva, amely évben országos átlagban 46 hőségnapot regisztráltak.

A forró és aszályos nyár néhány meghatározó szántóföldi növény esetében (elsősorban a kukoricánál) jelentős terméseszkökenést hozott. Mindezek ellenére a kalászos gabonák termésmennyisége az előző évhez hasonlóan jól alakult, és az elmúlt öt év átlagát 20 százalékkal haladta meg.

A szeptember – az évszakot jellemző átlagos hőmérsékleti értékekhez képest – melegebb volt, az október azonban országos átlagban 0,6 °C-kal hűvösebb. Az őszi betakarítási és vetés-előkészítési munkákat kezdetben a sok csapadék nehezítette, később pedig a szárazság késleltette az elvetett mag kelését.

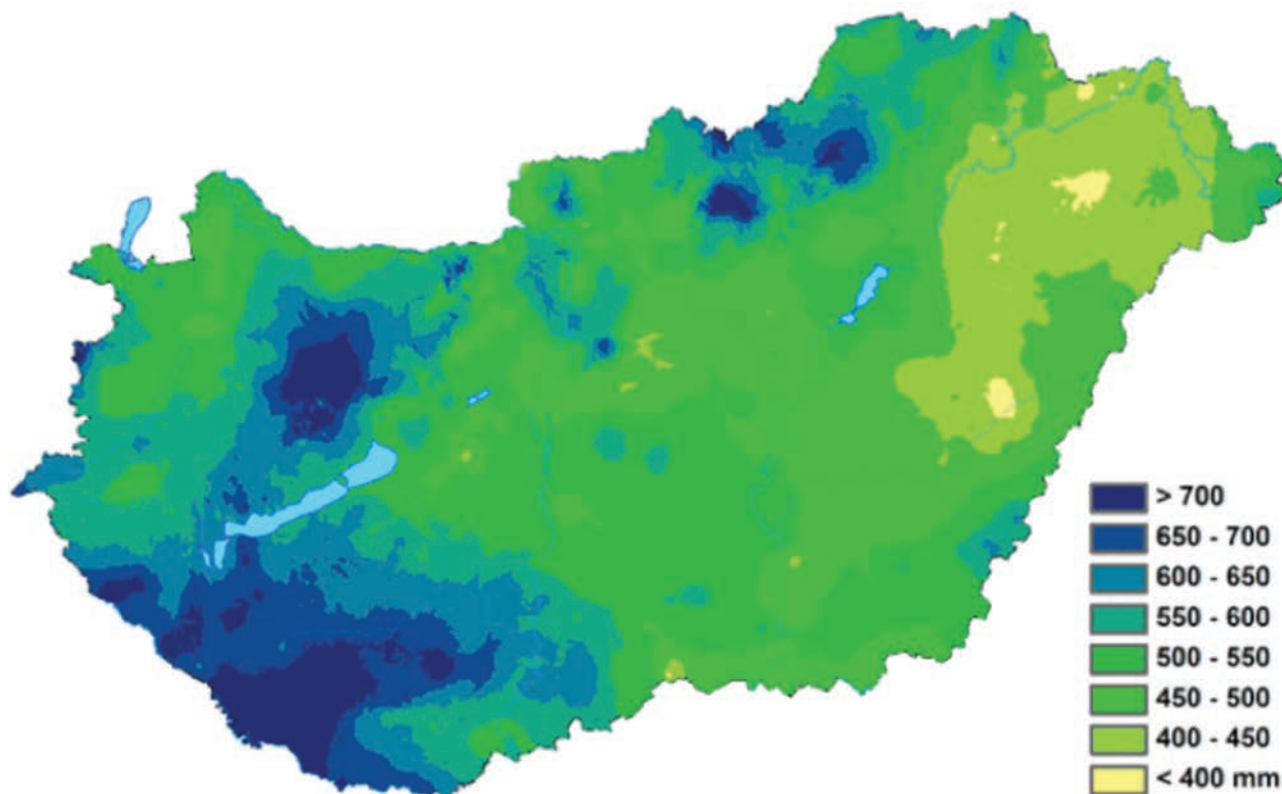
Az éves átlagos csapadékösszeg az ország legnagyobb részén 400–600 mm között alakult, a délnyugati határszélen 700 mm feletti értékek, északkeleten

400 mm alatti éves csapadékösszegek jelentkeztek (2. ábra). Hét, a megszokottnál szárazabb hónap fordult elő az évben, köztük az április és a június. Havas napból jelentősen kevesebb volt a vártnál: 24 helyett mindössze 12 nap. Kevesebb volt a fagyos nap, országos átlagban 78, ami 17 nappal maradt el az átlagtól.

Egész évben magasabb volt a napsütéses órák száma, csupán az októberre vonatkozó érték maradt el az ilyenkor megszokott napfénytartam értékétől. A július bizonyult a leginkább napfényesnek a hónapok közül, de szokatlanul napfényes volt az április is.

A megszokottnál melegebb, aszályos időszakot és kevés csapadékot mutatnak a relatív nedvesség értékei is. Az áprilisi, valamint a júniusi és a júliusi értékek 2015-ben elmaradtak az ilyenkor szokásos értékektől, míg augusztusban a normál értékhez hasonlóan alakult a relatív nedvesség.

2. ábra: A 2015. évi csapadékösszeg

Forrás: Országos Meteorológiai Szolgálat

A rendszer összesített eredményei

Az I. pillér összesített eredményei

A 2015. évi kockázatkezelési rendszer I. pillérében több kedvező módosítás történt, amelynek célja elsősorban a kárenyhítő juttatásban részesülő termelők számának növelése, illetve a kárenyhítési alap forrásösszegének hatékonyabb felhasználása volt.

A kockázatkezelési rendszer I. pillérében részt vevő termelők száma az előző évhez képest több mint 7 százalékkal (5850 fő), azaz 78 324-ről 72 474 főre csökkent. A csökkenés háttérében feltehetően a 2012-ben önkéntes alapon csatlakozók – 3 év kötelező tagság utáni – kilépése állhat.

A termelői befizetésekéből származó tárgyévi forrás 3,3 százalékkal, 4301 millió forintról 4160 millió forintra csökkent 2015-ben. Ugyanakkor a Kárenyhítési Alapban a kedvező időjárási feltételek következtében az elmúlt években jelentős forrás halmozódott fel, mely folyamat 2015-ben tovább folytatódott.

A tárgyévben az Alap forrása elérte a 21 473 millió forintot, ami 49,1 százalékkal, azaz 7068 millió forinttal haladta meg az előző évben rendelkezésre álló forrást.

Az előző évi kedvező időjáráshoz képest 2015-ben lényegesen több káresemény történt, ezért a bejelentett káresemények száma négy és félszeresére, 2608-ról 10 ezer fölé nőtt az előző évhez képest. A károsodott területek nagysága a 2014. évi közel 50 ezer hektárról 202 ezer hektár fölé emelkedett, a 2013. évi mintegy 150 ezer hektár területet pedig 26,2 százalékkal haladta meg. A jogosnak megítélt kárenyhítő juttatás iránti kérelmek száma a káresemények növekedésének függvényében meghatszorosodott, így az igényelt összeg 1199 millió forintról 6050 millió forintra ugrott. A kárenyhítő juttatás alapját képező

károsodott terület több mint ötszörösére, 11 752 hektárról 61 824 hektárra nőtt 2015-ben (2. táblázat).

Az előző évhez hasonlóan az aszály-, belvív-, jég-, eső-, tavaszi fagy- és viharkár dominált 2015-ben is. Továbbra is az aszály jelentette a legnagyobb veszélyt a növényekre, a bejelentett összes károsodott területből 59,9 százalékat képviselt. Aszálykárra a kárenyhítő juttatás keretében 4261,7 millió forintot fizettek ki, ami a 6050 millió forintos összeg kétharmadát tette ki, szemben az előző évvel, amikor is szintén az aszálykár volt a meghatározó a káresemények között, de a kárenyhítő juttatásból mindössze annak negyedét fordították az aszály által sújtott termelők kompenzálására.

A kárenyhítő juttatásból a második legnagyobb összeget a jégesőkárra fizették ki (914,9 millió forint), a jég a károsodott területek 25,5 százaléka okozott pusztítást. A tavaszi fagykárra eső kárenyhítő juttatás 758,1 millió forintot tett ki, a bejelentett területek 5,4 százaléka szenvedett el tavaszi fagykárt. Belvív az összes bejelentett terület 6,1 százalékát érintette, a belvízkárok enyhítése céljából 77,3 millió forint jutott el a termelőkhez.

Az I. pillér keretében kisebb összegű kifizetés történt továbbá vihar- és felhőszakadaskárra, de ezek a kárenyhítő juttatás elenyésző (0,6 százalék) részét képezték (3. táblázat).

A 4 milliárd forintot meghaladó kárenyhítési hozzájárulásból – a közép vállalkozások kivételével – a befizetések összege minden méretkategóriában 3-8 százalékkal csökkent az előző évhez képest. Ezzel szemben a kárenyhítő juttatásként kifizetett összegek a káresemények számának emelkedése következtében több mint háromszorosára nőttek a mikro-, kis-, közép- és nagyvállalkozásoknál egyaránt.

A kárenyhítési hozzájárulásnál továbbra is a nagyvállalkozások befizetései domináltak (47,3 százalék),

2. táblázat: Az I. pillér főbb mutatói a 2014. és 2015. évben

Megnevezés	2014	2015	2015/2014, százalék
I. pillérben tag termelők száma, fő	78 324	72 474	92,5
Befizetett kárenyhítési hozzájárulás, millió HUF	4 301	4 160	96,7
A kárenyhítési alap tárgyévi forrása, millió HUF	14 405	21 473	149,1
Bejelentett káresemények ^{a)} száma, darab	2 608	11 832	453,7
Bejelentett károsodott terület, ha	48 850	202 748	415,0
Jogosnak megítélt kárenyhítő juttatás iránti kérelmek száma, darab	505	3 312	655,8
Jogosan igényelt összeg, millió HUF	1 199	6 050	504,6
A kárenyhítő juttatás alapját képező károsodott terület, ha	11 752	61 824	526,1

^{a)} Bejelentett káresemény: termelőnként azonos időpontban, azonos veszélynemre bejelentett káresemények.

Forrás: MVH-adatok alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

3. táblázat: A főbb veszélynek által okozott károk és a hozzájuk kapcsolódó kárenyhítés alakulása az I. pillérben

Káresemény	Bejelentett káresemények száma, darab		Bejelentett károsodott terület, ha		Az adott káreseményre kifizetett kárenyhítő juttatás összege, millió HUF	
	2014	2015	2014	2015	2014	2015
Aszálykár	170	5 136	7 501	121 474	258,5	4 261,7
Belvízkár	404	292	13 850	12 280	202,6	77,3
Felhőszakadaskár	195	29	8 251	528	100,0	3,6
Jégesőkár	1 278	2 814	11 482	51 701	256,8	914,9
Mezőgazdasági árvízkar	59	16	2 437	122	0,0	0,0
Tavaszi fagykár	305	1 316	2 095	11 047	186,8	758,1
Téli fagykár	4	19	10	101	0,0	0,0
Őszi fagykár ^{a)}	–	1	–	7	–	0,0
Viharkár	193	194	3 224	5 489	194,1	34,2
Összesen	2 608	11 832	48 850	202 748	1 198,8	6 049,9

^{a)} Az őszi fagykár 2015-ben szerepel először a kárnevek között.

Forrás: MVH-adatok alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

4. táblázat: A kárenyhítési hozzájárulás és kifizetett kárenyhítő juttatás alakulása méretkategóriák szerint

Méretkategória	Kárenyhítési hozzájárulás 2014, millió HUF	Kárenyhítési hozzájárulás 2015, millió HUF	Kárenyhítési hozzájárulás változása 2015/2014, százalék	Kárenyhítő juttatás 2014, millió HUF	Kárenyhítő juttatás 2015, millió HUF	Kárenyhítő juttatás változása 2015/2014, százalék
Mikrovállalkozás	91,4	84,6	92,5	78,5	283,1	360,8
Kisvállalkozás	478,5	458,8	95,9	243,7	1 101,7	452,0
Középvállalkozás	1 642,8	1 650,8	100,5	611,1	2 993,7	489,9
Nagyvállalkozás	2 088,5	1 965,9	94,1	266,1	1 671,4	628,2
Összesen	4 301,2	4 160,1	96,7	1 199,4	6 049,9	504,4

Forrás: MVH-adatok alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

azonban a kárenyhítő juttatás legnagyobb része (49,5 százalék) a középvállalkozásokhoz került 2015-ben (4. táblázat).

Összességében elmondható, hogy 2015-ben a bejelentett károsodott területek nagysága 315 százalékkal bővült, a kifizetett kárenyhítő juttatások összege pedig ötszörösére emelkedett. Az összes kifizetett kárenyhítő juttatás összegének a bejelentett károsodott terület nagyságát meghaladó mértékű növekedése azt jelzi, hogy a termelők számára – az üzemi szintű hozamértékcsökkenési korlát 15 százalékra történő csökkentésével – lényegesen kedvezőbbé váltak a támogatás feltételei.

A II. pillér összesített eredményei

A mezőgazdasági biztosítási díjtámogatási program a 2015. évben a 702/2014/EU bizottsági rendelet szerinti mezőgazdasági csoportmentesítés alapján teljes mértékben központi költségvetési finanszírozással valósult meg 3 milliárd forint értékben. Mivel a több mint 8600 (8664) termelő díjtámogatási igénye

meghaladta a biztosítási díjtámogatás forrását, így a 2014. évhez hasonlóan ismét szükségessé vált a visszaosztás. Az „A” típusú biztosítás esetében megmaradt a 65 százalékos támogatásintenzitás, a „B” és „C” típusnál azonban szükségessé vált az 52, illetve 30 százalékra csökkentés.

A II. pillérben a szerződésszám⁹ 18,7 százalékkal emelkedett az előző évhez képest, azonban a díjtámogatott biztosítások díjállománya a tárgyévben a 2014. évvel megegyező szinten, 5964,4 millió forintot alakult. Az egyes díjtámogatott biztosítások díjállományát elemezve megállapítható, hogy az „A” típusú biztosítás díjállománya jelentősen, 24,3 százalékkal nőtt 2014-hez képest, ugyanakkor a „B” típusú biztosításé 4 százalékkal, a „C” típusúé pedig közel 20 százalékkal esett vissza. A kiegészítő biztosítások díjállománya az előző évhez képest kétharmadára csökkent 2015-ben.

A kárkifizetések és kárhányadok az előző évinél kedvezőtlenebb időjárás következtében többszörösére nőttek, elsősorban a jégverés, tavaszi fagy és viharok károsították a mezőgazdasági területeket. A legna-

⁹ A szerződésszám a különböző kategóriákhoz tartozó gazdálkodók MVH regisztrációs számainak darabszámát jelöli.

5. táblázat: A hazai növénybiztosítási piac alakulása

Megnevezés	2014				2015			
	Szerződés-szám, darab	Díj, millió HUF	Kárkifizetés, millió HUF	Kárhányad, százalék	Szerződés-szám, darab	Díj, millió HUF	Kárkifizetés, millió HUF	Kárhányad, százalék
Díjtámogatott „A”	1 722	1 739	120	7	2 406	2 162	585	27
Díjtámogatott „B”	5 671	2 764	333	12	6 804	2 654	608	23
Díjtámogatott „C”	2 898	1 155	181	16	3 254	930	320	34
Díjtámogatott összesen	7 302	5 658	634	11	8 664	5 746	1 513	26
„Kiegészítő” díjtámogatotthoz	6 975	305	752	246	8 604	219	984	450
Díjtámogatott és kiegészítő összesen	7 302	5 964	1 386	23	8 664	5 964	2 497	42

Megjegyzés: A táblázatban a szerződésszám a különböző kategóriákhoz tartozó gazdálkodók MVH regisztrációs számainak darabszámát jelöli. Ebből kifolyólag a Szerződésszám oszlopban a díjtámogatott és kiegészítő biztosítás összege nem egyenlő a külön sorban szerepeltetett Díjtámogatott összesen és Kiegészítő díjtámogatotthoz sor összegével. Tehát 2015-ben a díjtámogatott és kiegészítő biztosítások összege összesen 7302 millió forint volt.

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

gyobb kárhányadváltozás az „A” típusú biztosításnál keletkezett, a kárhányad közel négyszerese volt a 2014. évi kárhányad százalékos értékének. A díjtámogatott és kiegészítő biztosításokat együtt vizsgálva megállapítható, hogy a kárhányad és a kárkifizetések százalékos értéke több mint 80 százalékkal volt magasabb az előző évi értékeknél (5. táblázat).

Fontos megemlíteni továbbá, hogy a belvíz hátráltatta a biztosítások időbeni megkötését, így a díjtámo-

gatott biztosítások megkötésének május 30-i határidejét június 30-ra módosították.¹⁰

Összességében megállapítható, hogy a díjtámogatott biztosítások iránti kereslet növekedési üteme mérséklődött 2015-ben. Az előzőekben említett uniós rendelet előírásai alapján a nagyvállalkozások kikerültek a biztosítási díjtámogatásra jogosultak köréből, emellett negatív hatást gyakorolt a díjtámogatott biztosítások számának emelkedésére a terményárak csökkenése is.

¹⁰ Az MVH 78/2015. (VI. 19.) számú közleménye a 2015. évi mezőgazdasági biztosítási díjához nyújtott támogatás igénybevételi feltételeiről szóló 194/2014. (XII. 11.) számú MVH közlemény módosításáról.

Ágazatonkénti, méretkategóriánkénti, veszélynemenkénti, biztosítási típusonkénti elemzés

I. pillér

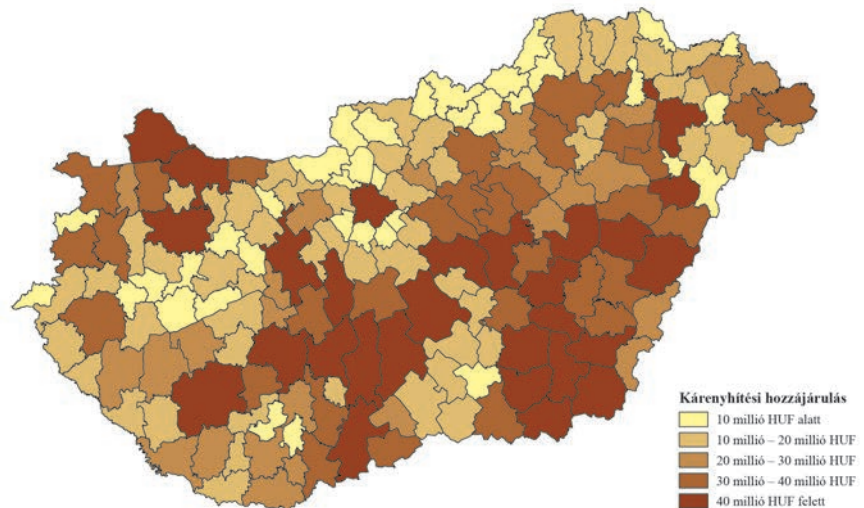
Részvétel

Járásonkénti bontás

A befizetések 28 járásban 40 millió forint felett alakultak. A kárenyhítési hozzájárulások zömét területileg Csongrád, Békés, Jász-Nagykun-Szolnok, Hajdú-Bihar, Fejér, Tolna, Győr-Moson-Sopron megyékre, valamint Szabolcs-Szatmár-Bereg megye keleti csücskére és Heves, Borsod-Abaúj-Zemplén megye déli metszetére fizették be. A legmagasabb összegű hozzájárulások – a szabályozásból is adódóan – a nagy értékű ültetvénykultúrákkal, a nagy területen termesztett szántóföldi növényekkel és szántóföldi zöldségtermesztéssel foglalkozó járásokra estek. A legtöbb járásban (54) a kárenyhítési hozzájárulás összege 10-20 millió forint közötti volt, 37 járásban 10 millió forint alatti (3. ábra).

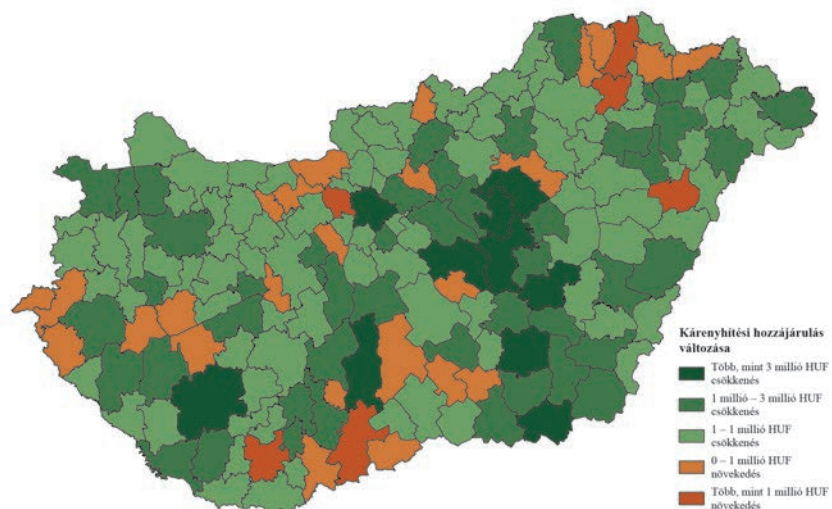
Az egyes járásokban befizetett kárenyhítési hozzájárulás nagysága és megoszlása is jelentősen változott az előző évhez képest. Az intézkedések elsődleges célja a kárenyhítő juttatásra való jogosultság feltételeinek kedvezőbbé tétele és a kifizetések növelése volt. Az előző évhez képest 176 járás több mint 82,4 százalékánál csökkent a befizetések értéke, ami a befizetett kárenyhítési hozzájárulás összegében is megmutatkozott. A 2015. évi hozzájárulás 4,3 milliárd forintról 4,2 milliárd forintra mérséklődött a termelők számának közel 8 százalékos csökkenése¹¹ miatt (4. ábra).

3. ábra: A kárenyhítési hozzájárulás összege járásonként

Forrás: MVH-adatok alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

4. ábra: A kárenyhítési hozzájárulás összegének járásonkénti változása 2014-ről 2015-re

Forrás: MVH-adatok alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

¹¹ A 2012-ben önkéntesen csatlakozottak 3 év utáni kilépése.

A területi eloszlást figyelembe véve megállapítható, hogy a járások több mint háromnegyedében (76,7 százalék) 0–3 millió forint közötti csökkenés, 10 járásban (Hevesi, Jászapáti, Szolnoki, Ceglédi, Mezőtúri, Szentesi, Makói, Kalocsai, Kaposvári és Budapesti) pedig több mint 3 millió forint (5,7 százalék) visszaesés mutatkozott a befizetésekben. A 176 járás csak közel ötödén emelkedett a kárenyhítési hozzájárulás befizetéseinek értéke. Ebből 25 járásban 0–1 millió forint közötti növekedés könyvelhető el, és csak további hat járásban (Pécsi, Bajai, Szerencsi, Debreceni, Gönci, Budakeszi) volt 1 millió forint feletti pozitív változás 2015-ben.

Ágazatonkénti bontás

Az ágazatonkénti bontást figyelembe véve fontos megjegyezni, hogy a kötelező belépés méret és növénykultúra szerint szabályozott. A szántóföldi növénytermesztőknél a belépés alsó határa 10 hektár, e felett kötelező taggá válni.

A szántóföldi növénytermesztők 3,8 millió hektáron gazdálkodtak 2015-ben, amely az előző évhez képest 3,2 százalékos visszaesést jelent. A vetésterület és a tagok számának visszaesése következtében csökkent a kárenyhítési rendszer által lefedett terület nagysága a 2014. évi területi adathoz képest.

Az I. pillér által lefedett területek alapján megállapítható, hogy a nagy területen termesztett szántóföldi kultúrák, így a kukorica, őszi búza, napraforgó, árpa, káposztarepce 89-97 százalékban részt vettek a mezőgazdasági kárenyhítési rendszerben, azonban az előző évhez képest az őszi durumbúza kivételével romlott a kárenyhítési rendszer általi lefedettségük. A kis területen termesztett szója és őszi durumbúza esetében a kárenyhítési rendszer által lefedett terület több mint másfélszeresére nőtt 2014-hez képest.

A vetésterületek felét (50,8 százalék) kitevő kukorica és őszi búza lefedettsége 88 százalék felett alakult, ami az előző évi arányszámhoz képest 0,4-1,2 százalékpontos visszaesést jelent. A káposztarepce, őszi durumbúza, cukorrépa és szója penetrációja meghaladta a 97 százalékot, azonban ezek együttesen az összes vetésterületen belül csak 9,1 százalékos részarányt jelentenek. A legkisebb lefedettséggel a vetésterülethez képest a tritikálé bírt 2015-ben, ugyanakkor ez csupán az összes vetésterület 2,9 százalékát tette ki. A napraforgó és egyéb szántóföldi növények¹² penetrációja 92-94 százalékos volt 2015-ben (6. táblázat).

Az ültetvénykultúrák esetében rendkívül jó az I. pillér penetrációja. Ez már 2007–2008 óta jellemző, mivel egyrészt a rendszerben 1 hektár és a feletti terület művelésénél kötelező a tagság, másrészt a rendszer megfizethető áron viszonylag nagyfokú védelmet nyújt a különösen a tavaszi fagyra érzékeny ültetvények

számára, illetve ezek biztosítására a biztosítók csak a biztosítási díjtámogatás 2012-es bevezetése óta vállalkoznak.

A főbb ültetvénykultúrák területe mérsékelten, 1,5 százalékkal csökkent az előző évhez képest. A kárenyhítési rendszer által lefedett terület az előző évvel szinte megegyezően, 130 ezer hektár körül alakult. A jelentősebb ültetvénykultúrákon belül (2000 hektár ültetvényterület felett) a borszőlő, meggy, dió, kajszli, cseresznye kárenyhítési rendszer által lefedett területei 0,5-6 százalékkal emelkedtek, ugyanakkor az alma-, szilva-, őszibarack- és körteterületek 6-7 százalékkal visszaestek az előző évhez képest. A csemege- és a borszőlő penetrációja 2-6 százalékkal nőtt a tárgyévben, ebből a borszőlő területe az összes ültetvényterületből 39,2 százalékot jelentett, a csemege-szőlő alig 1 százalékot. A nagyobb ültetvénykultúrák esetében kisebb mértékű, 1-2 százalékos csökkenés volt tapasztalható a kárenyhítési rendszer által lefedett terület vetésterülethez viszonyított arányszámában (7. táblázat).

Az egyes termesztett növénykultúrákon belül egyedül a zöldségkultúrák esetében nőtt (11,2 százalék) a kárenyhítési rendszer által lefedett területek aránya az előző évhez képest. Az 1000 hektár feletti vetésterülettel rendelkező növények közül a zöldborsó, a fűszerpaprika, a tök, a paprika, a paradicsom és a spárga esetén nőtt a kárenyhítési rendszer által lefedett terület nagysága az előző évhez képest. A legnagyobb vetésterülettel rendelkező csemegekukorica penetrációja 95 százalék felett alakult, ami 7 százalékponttal haladta meg az előző évi értéket. A második legnagyobb vetésterülettel bíró zöldborsónak a kárenyhítési rendszer által lefedett területe 29,2 százalékkal bővült, mely egyben 96,9 százalékos lefedettséget jelent. A szárazborsó vetésterülete jelentősen visszaesett (–83,2 százalék) a 2014. évihez viszonyítva, így a kárenyhítési rendszer által lefedett terület változása rendkívül alacsony volt a tárgyévben.

Összességében elmondható, hogy a legtöbb zöldségkultúra lefedettsége nőtt, csökkenés csak a burgonya, a káposzta és a karfiol esetében történt a tárgyévben (8. táblázat).

Megállapítható tehát, hogy a kárenyhítési rendszer által lefedett területek nagysága a zöldségkultúrák esetében nőtt az előző évhez képest, az ültetvényeknél gyakorlatilag stagnált, a szántóföldi növénykultúrákban pedig közel 5 százalékkal csökkent. A legjobb penetrációval az ültetvénykultúrák rendelkeztek, ami átlagosan 97 százalék felett alakult. A szabályozás módosítása, a rendszer üvegházi és fólia alatt termesztőkkel történő kibővítése egyes esetekben növelhette a penetrációt.

¹² Egyéb szántóföldi növény – lásd 3. melléklet!

6. táblázat: A főbb szántóföldi kultúrák részvétele az I. pillérben

Szántóföldi kultúra	Vetésterület 2015-ben, ha	Kárenyhítési rendszer által lefedett terület 2014-ben, ha	Kárenyhítési rendszer által lefedett terület 2015-ben, ha	Kárenyhítési rendszer által lefedett terület változása, ^{a)} százalék	A lefedettség aránya a vetés- rülethez képest, százalék
Kukorica	1 036 680	946 984	920 482	97,2	88,8
Őszi búza	872 308	901 248	816 777	90,6	93,6
Napraforgó	624 300	542 760	584 183	107,6	93,6
Árpa	290 701	270 439	265 467	98,2	91,3
Káposztarepce	230 005	237 577	223 726	94,2	97,3
Tritikálé	108 464	107 474	87 416	81,3	80,6
Szója	76 719	42 001	74 978	178,5	97,7
Zab	40 304	38 383	33 790	88,0	83,8
Rozs	30 690	34 982	26 578	76,0	86,6
Őszi durumbúza	20 158	13 717	19 749	144,0	98,0
Cukorrépa	15 581	14 679	15 205	103,6	97,6
Dohány	4 870	4 780	4 190	87,7	86,0
Egyéb szántóföldi növény	405 704	444 685	373 365	84,0	92,0
Szántóföldi növény összesen	3 756 485	3 599 710	3 445 908	95,7	91,7

^{a)} Változás 2015/2014 értéke, mely a pontos területek hányadosát jelöli, míg a táblázatban csak a kerekített területek szerepelnek.

Forrás: MVH-adatok alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

7. táblázat: A főbb ültetvénykultúrák részvétele az I. pillérben

Ültetvénykultúra	Ültetvény területe 2015-ben, ha	Kárenyhítési rendszer által lefedett terület 2014-ben, ha	Kárenyhítési rendszer által lefedett terület 2015-ben, ha	Kárenyhítési rendszer által lefedett terület változása, ^{a)} százalék	A lefedettség aránya a terület- hez képest, százalék
Borszőlő	51 996	50 196	50 960	101,5	98,0
Alma	25 976	27 062	25 495	94,2	98,1
Meggy	13 834	13 562	13 629	100,5	98,5
Szilva	6 851	7 075	6 744	95,3	98,4
Dió	6 049	5 623	5 951	105,8	98,4
Kajszi	5 007	4 726	4 919	104,1	98,2
Őszibarack	3 915	4 040	3 765	93,2	96,2
Cseresznye	2 644	2 589	2 632	101,7	99,5
Körte	2 422	2 566	2 398	93,5	99,0
Ribizli	1 446	1 825	1 430	78,4	98,9
Csemegeszőlő	930	713	869	121,8	93,4
Szamóca	734	622	663	106,6	90,4
Málna	198	185	183	99,3	92,7
Köszméte	50	98	50	50,9	99,4
Egyéb gyümölcsféle	10 473	9 651	9 644	99,9	92,1
Ültetvény összesen	132 523	130 532	129 332	99,1	97,6

^{a)} Változás 2015/2014 értéke, mely a pontos területek hányadosát jelöli, míg a táblázatban csak a kerekített területek szerepelnek.

Forrás: MVH-adatok alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

8. táblázat: A főbb zöldségkultúrák részvétele az I. pillérben

Zöldségkultúra	Vetésterület 2015-ben, ha	Kárenyhítési rendszer által lefedett terület 2014-ben, ha	Kárenyhítési rendszer által lefedett terület 2015-ben, ha	Kárenyhítési rendszer által lefedett terület változása, ^{a)} százalék	A lefedettség aránya a vetés- területhez képest, százalék
Csemegekukorica	30 593	30 008	29 243	97,5	95,6
Zöldborsó	23 746	17 813	23 010	129,2	96,9
Burgonya	8 953	7 920	6 928	87,5	77,4
Dinnye	5 044	4 352	4 107	94,4	81,4
Szárazborsó	2 279	13 127	2 244	17,1	98,5
Fűszerpaprika	2 538	1 708	1 960	114,8	77,2
Tök	2 349	1 498	1 869	124,8	79,6
Paprika	2 147	1 330	1 626	122,2	75,7
Vöröshagyma	1 760	1 920	1 517	79,0	86,2
Paradicsom	1 550	996	1 435	144,2	92,6
Spárga	1 605	1 331	1 434	107,7	89,4
Zöldbab	1 389	1 350	1 291	95,6	93,0
Káposzta	1 700	1 305	1 272	97,5	74,8
Sárgarépa	1 244	1 038	982	94,6	78,9
Szárazbab	665	466	628	134,6	94,3
Karfiol	390	297	277	93,2	70,9
Kelkáposzta	290	179	219	122,1	75,4
Uborka	251	137	180	131,1	71,7
Cukkini és egyéb kabakosok	126	97	85	87,0	67,6
Brokkoli	53	52	43	82,6	81,2
Lóbab	39	197	37	18,6	92,9
Lencse	15	5	15	285,5	100,0
Egyéb szántóföldi zöldség	29 701	9 346	26 865	287,4	90,5
Szántóföldi zöldség összesen	118 426	96 474	107 267	111,2	90,6

^{a)} Változás 2015/2014 értéke, mely a pontos területek hányadosát jelöli, míg a táblázatban csak a kerekített területek szerepelnek.

Forrás: MVH-adatok alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

Méret szerinti bontás

A kárenyhítési hozzájárulás méretkategóriánkénti befizetéseiben jelentős változás nem történt a 2014. évi értékekhez képest. A mikro- és kisvállalkozások részesedése 2,0, illetve 11,0 százalék volt az előző évi-vel megegyezően. A mikrovállalkozások 84,6 millió, a kisvállalkozások 458,8 millió forinttal járultak hozzá a kárenyhítési rendszerhez, ami az összes befizetés 13 százalékát jelentette a tárgyévben.

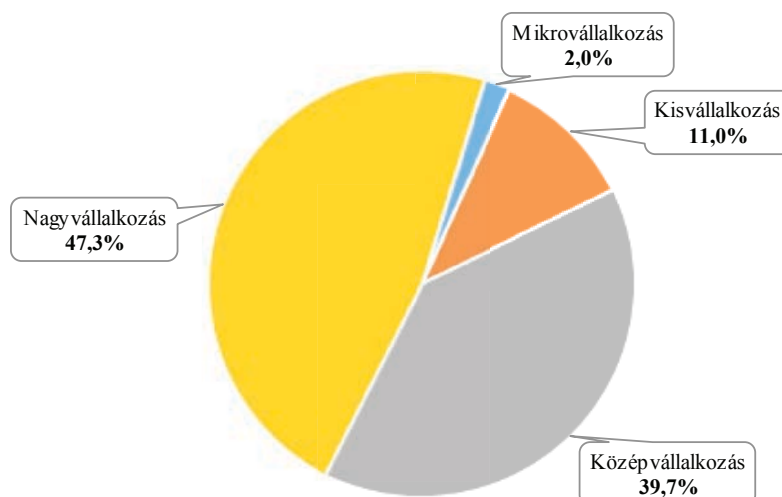
A fennmaradó két méretkategória közül – amelyek a hozzájárulások nagy részét teljesítették – a közép-vállalkozások részesedése 38 százalékról közel 40 százalékra bővült, a nagyvállalkozásoké 49 százalékról 47,3 százalékra változott (5. ábra). A középvállalkozások 1650,8 millió forintot, a nagyvállalkozások 1965,9 millió forintot fizettek be kárenyhítési hozzájárulásként a tárgyévben (6. ábra). Az elmúlt három évet vizsgálva megállapítható, hogy a középvállalkozások aránya kismértékben ugyan, de fokozatosan bővült, a nagyvállalkozásoké ugyanilyen léptékben

csökkent (lásd 2014. évi értékelő kiadvány, 19. oldal 6. ábra). Ennek hátterében az üzemstruktúra ártrendeződése állhat.

Károsodás

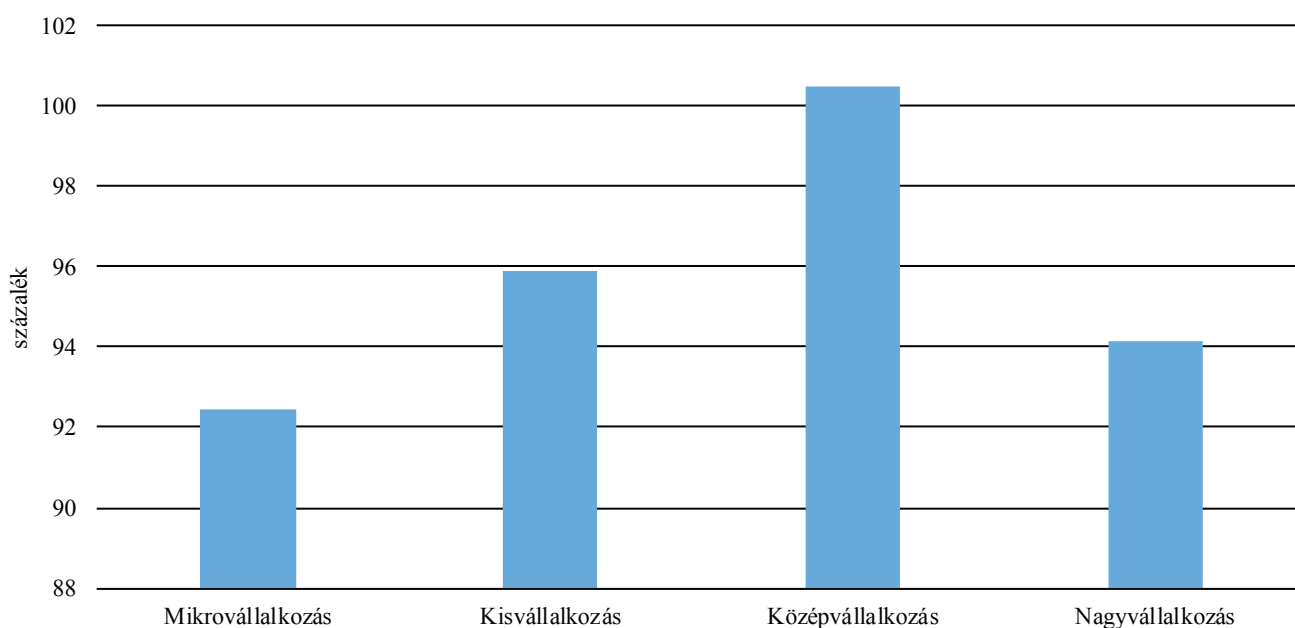
Az előző évinél kedvezőtlenebb és szélsőségesebb időjárás következtében a kárbejelentések száma és a bejelentett károsodott terület nagysága több mint négyszeresére nőtt 2015-ben. A jogosnak ítélt kérelmek száma 505-ről 3312 darabra emelkedett, a kárenyhítés alapját képező károsodott terület nagysága pedig a 2014. évi 11 ezer hektárról 61 ezer hektár fölé ugrott. A tárgyévben a jogosan igényelt kárenyhítő juttatás összege kicsivel több mint 6 milliárd forint volt, az előző évi összeg több mint ötszöröse. A kárenyhítő juttatás 70,4 százalékát aszálykár, 15,1 százalékát jégesőkár, 12,5 százalékát tavaszi fagykár fizették ki. A kifizetés elenyésző része (0,1-1,3 százalék) vonatkozott felhőszakadókár, viharok és belvízkár.

5. ábra: Kárenyhítési hozzájárulás megoszlása méretkategória szerint 2015-ben

Forrás: MVH-adatok alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

6. ábra: A kárenyhítési hozzájárulás összegének változása méretkategória szerint 2014-ről 2015-re

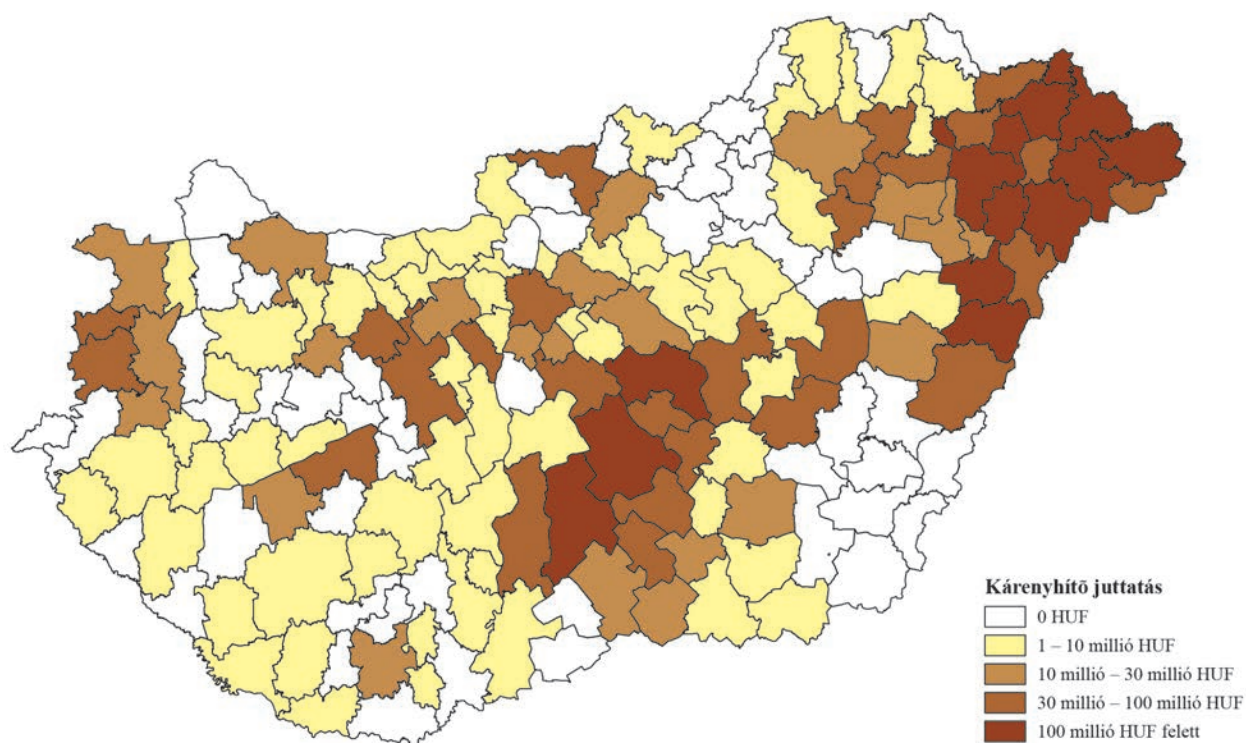
Forrás: MVH-adatok alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

Járásonkénti bontás

Magyarország 176 járásának közel kétharmadában (64,2 százalék) a kárenyhítő juttatás összege 10 millió forint alatt alakult a tárgyévben. Az összes járáson belül 22 járásban 10–30 millió forint között, 27 járásban 30–100 millió forint között alakultak a kifizetések, 100 millió forint feletti kárenyhítő juttatást fizettek ki 14 járásban. Területileg Szabolcs-Szatmár-Bereg, Hajdú-Bihar megyében, a Szerencsi, a Mezőkövesdi, a Mezőcsáti járásokban, valamint a Duna–Tisza közén és Vas megyében emelkedett jelentősen a kifizetett kárenyhítő juttatás összege (7. ábra).

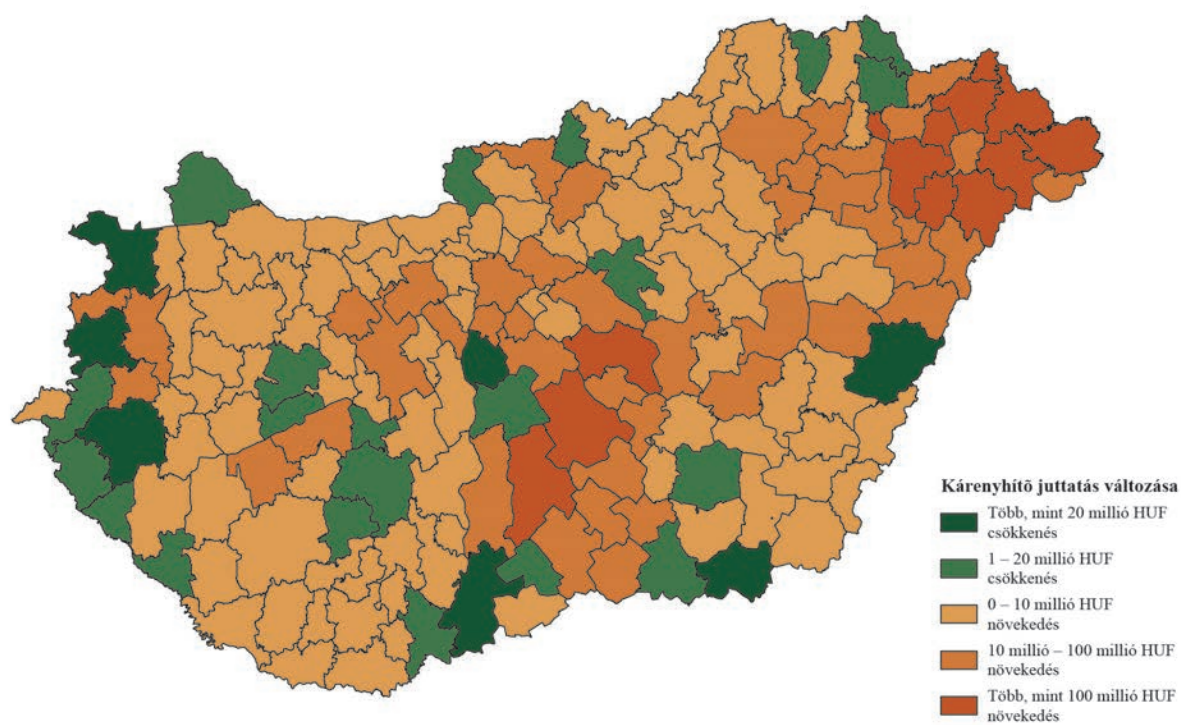
A kárenyhítő juttatás összegének változása is jól mutatja, hogy a károk száma és nagysága is emelkedett 2015-ben az előző évhez képest. Szabolcs-Szatmár-Bereg megye nagy részén a kifizetések több mint 100 millió forint fölé ugrottak 2015-ben (8. ábra), ezeken a területeken elsősorban a jégverés okozott súlyos károkat. A legjelentősebb csökkenés a Zalaegerszegi, a Szombathelyi, a Soproni, a Ráckevei, a Bajai, a Makói és a Berettyóújfalui járásokban volt, itt a kifizetések összege több mint 20 millió forinttal maradt el az előző évi kárenyhítő juttatási összegtől.

7. ábra: A kárenyhítő juttatások összege járásonként 2015-ben

Forrás: MVH-adatok alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

8. ábra: A kárenyhítési hozzájárulás összegének változása méretkategóriák szerint 2014-ről 2015-re

Forrás: MVH-adatok alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

Veszélynemenkénti bontás

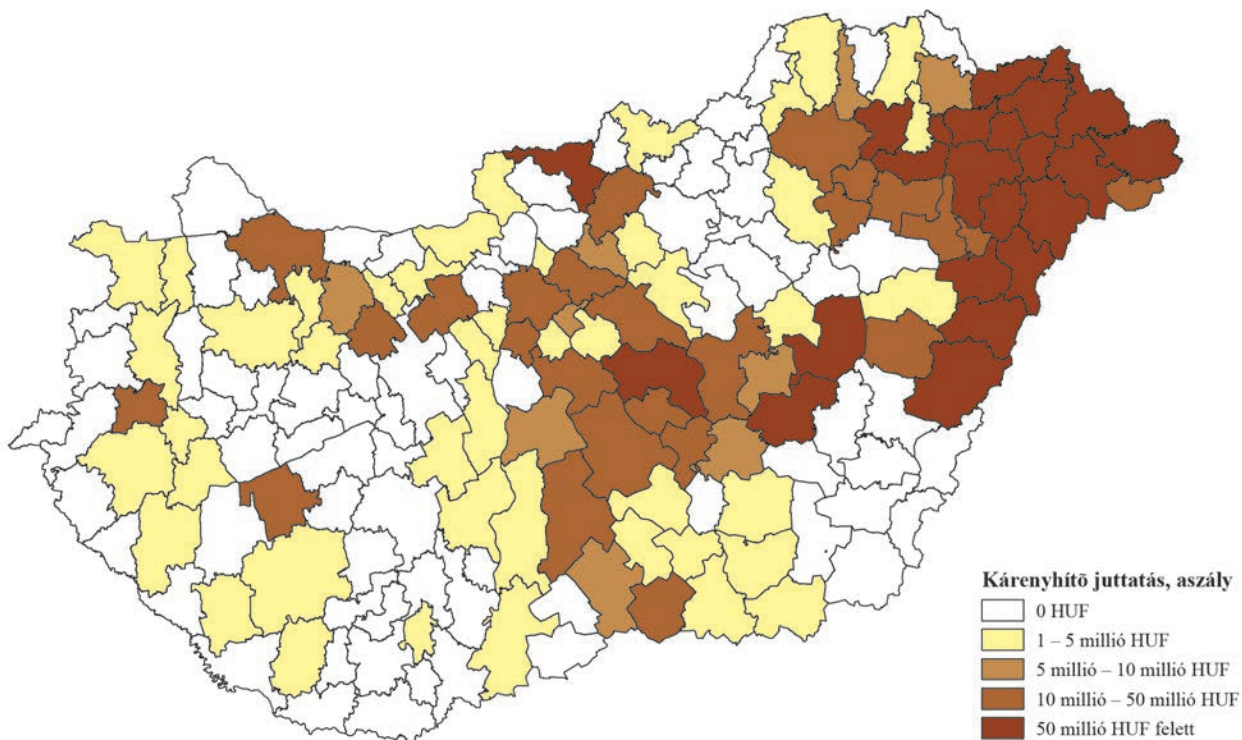
A 2014. év ősze és a tél eleje csapadékban bővelkedett, ennek következtében emelkedett a belvízkár bejelentéseinek száma és nagysága. Az esős időjárás hátráltatta a tavaszi munkálatokat is, a belvíz a területek 6,1 százalékát károsította. A tavaszi fagy jelentős károkat okozott, elsősorban az ültetvényeken, a kárenyhítő juttatás alapjául szolgáló bejelentett összes (202 748 hektár) károsodott területből 5,4 százalékot érintett ez a veszélynem. A meleg időjárás hatására a bejelentett aszálykáros terület is megnőtt, a bejelentett összes károsodott terület 59,9 százaléka az aszály miatt károsodott. A második legnagyobb területen károkat okozó természeti jelenség a jégeső volt, az összes károsodott terület 25,5 százaléka szenvedett jégkárt. A vihar- (2,7 százalék) és felhőszakadaskár (0,3 százalék) a mezőgazdasági területeken 3 százalék alatti volt, szemben az előző évvel, amikor is értékük 8,1 és 4,2 százalék felett alakult. A rendszerbe újonnan bekerülő őszi fagykárra ugyan érkezett bejelentés, azonban még nem került jóváhagyásra.

Az aszály jellemzően a vegetáció egész időszakát végigkísérte a 2015. kárenyhítési évben. Míg az előző évben 11 járásban fizettek aszálykárra kárenyhítő juttatást, addig a tárgyévben több mint kilencszeresére (101 járás) emelkedett a károsodott járások száma. Az aszálykár-bejelentéssel érintett területek nagysága 121 ezer hektár volt, ami az előző évhez képest tizen-

hatszoros növekedést jelentett. Összesen 4261,7 millió forintot fizettek ki kárenyhítő juttatásként 2015-ben, 4003,2 millió forinttal többet az egy évvel ezelőtti összeghez viszonyítva. A legjelentősebb károk (50 millió forint feletti és 10–50 millió forint közötti) 47 járásban adódtak, területileg Szabolcs-Szatmár-Bereg, Hajdú-Bihar megye keleti részére, illetve Pest, Bács-Kiskun és Jász-Nagykun-Szolnok megye déli részére helyeződtek. Legkevesbé a Dunántúl és a Kisalföld járásai károsodtak, itt az aszálykárra kifizetett értékek zömében 5 millió forint alatt alakultak. Kivételt képeznek ez alól a Vasvári, a Fonyódi, a Győri, a Kiskéri, a Móri és a Bicskei járások, ahol a kifizetett összegek 5–50 millió forint között alakultak (9. ábra).

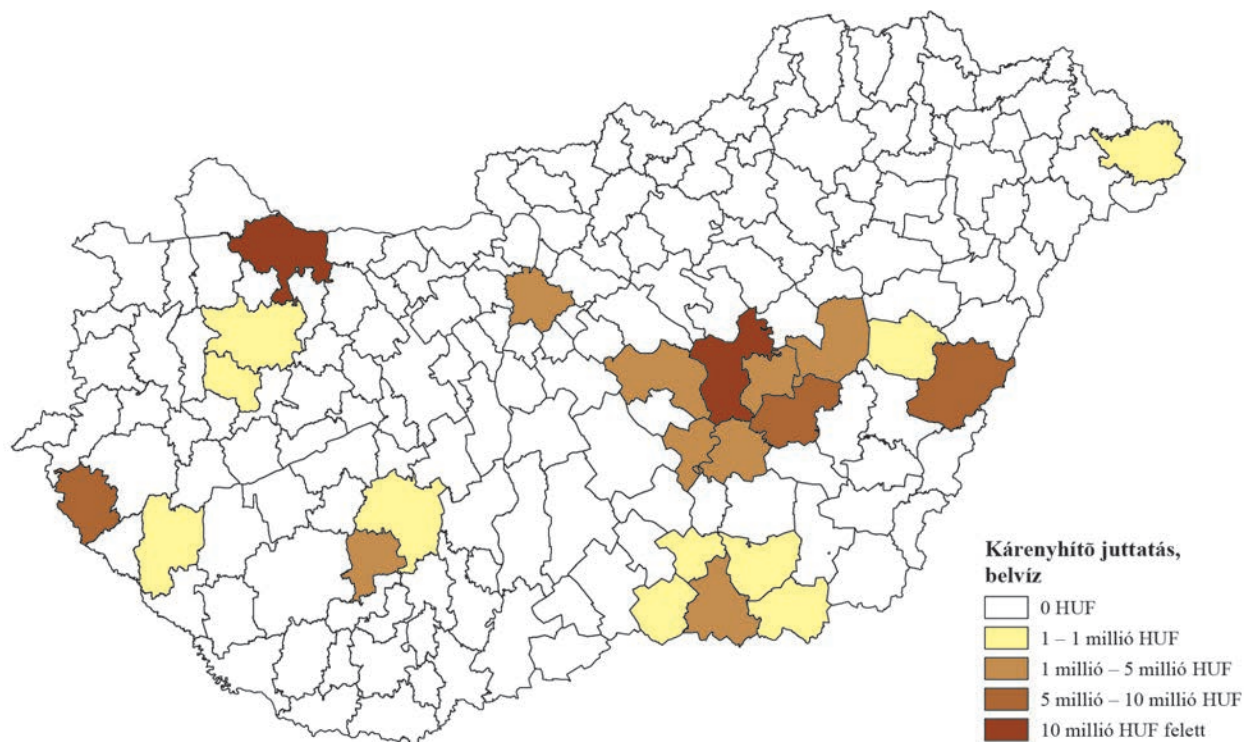
A belvíz elsősorban 2014 őszen, illetve 2015 telén okozott kisebb problémákat. A bejelentett belvízzel borított terület 11,8 százalékkal csökkent a tárgyévben, a kifizetések 202,6 millió forintról 77,3 millió forintra mérséklődtek. A kárbejelentéssel érintett összes terület 6,1 százaléka tartozott ezen veszélynemhez, és 153 járást nem érintett. A legnagyobb összegű, 10 millió forint feletti kifizetések belvízre a Győri és a Szolnoki járásban történtek. A Lenti, a Berettyóújfalui és a Mezőtúri járásokban a kifizetések 5–10 millió forint között alakultak. 18 járásban 5 millió forint alatti belvízkár-kifizetés történt, területileg elsősorban Pest megye déli részén, valamint Jász-Nagykun-Szolnok, Csongrád és Veszprém megyékben (10. ábra).

9. ábra: Aszálykárra kifizetett kárenyhítő juttatás járásonkénti alakulása 2015-ben

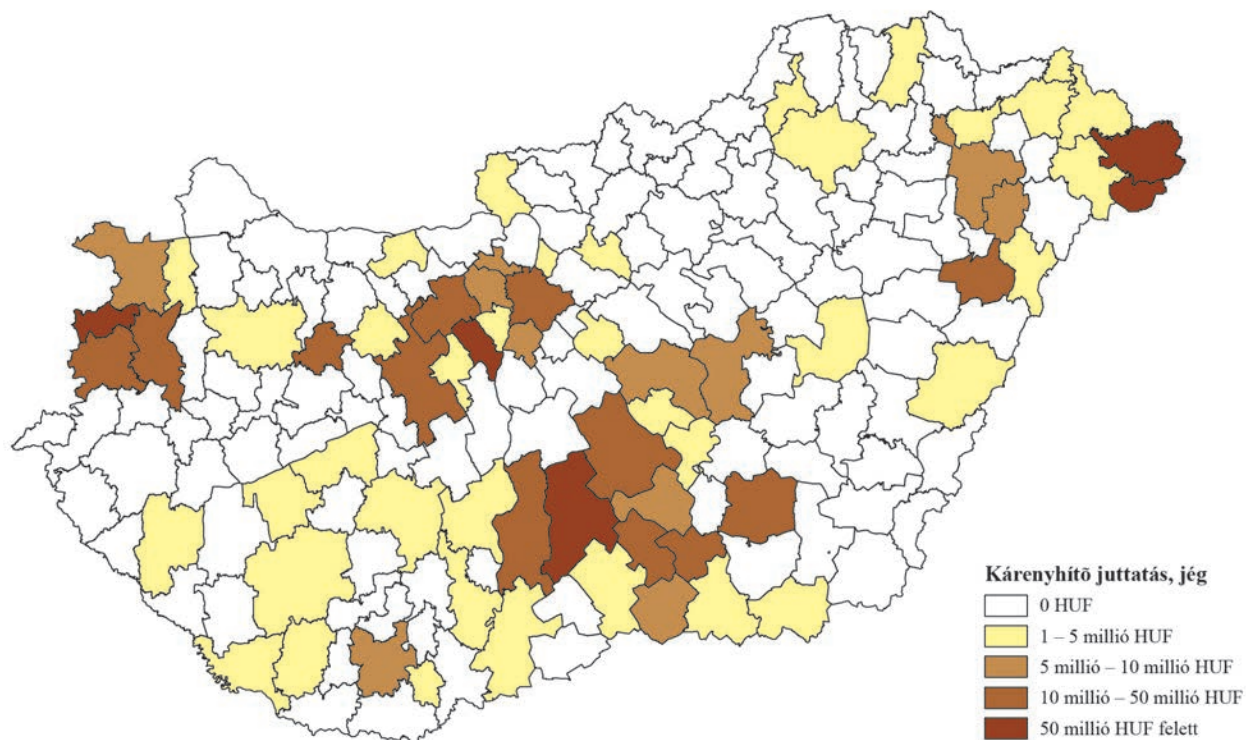
Forrás: MVH-adatok alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

10. ábra: **Belvízkárra kifizetett kárenyhítő juttatás járásonkénti alakulása 2015-ben**

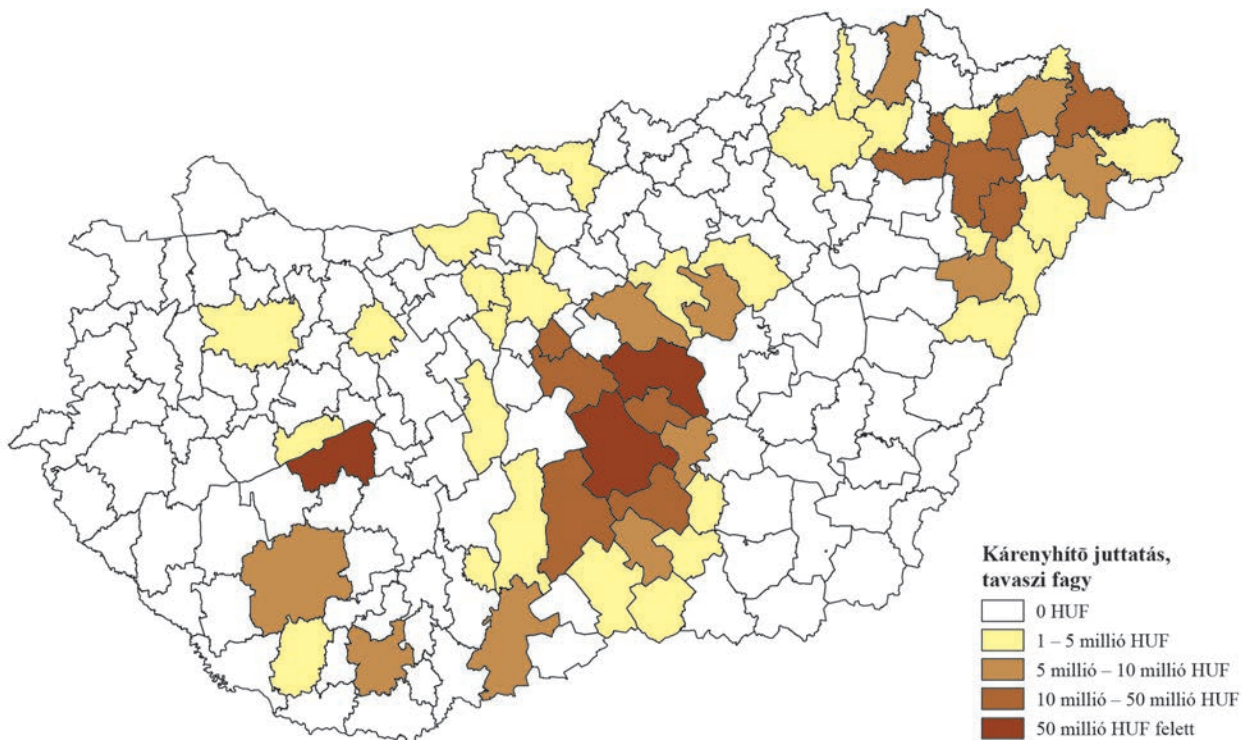
Forrás: MVH-adatok alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

11. ábra: **Jégkárra kifizetett kárenyhítő juttatás járásonkénti alakulása 2015-ben**

Forrás: MVH-adatok alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

12. ábra: Tavaszi fagykárra kifizetett kárenyhítő juttatás járásonkénti alakulása 2015-ben

Forrás: MVH-adatok alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

A mezőgazdasági területeken az aszály után a jég-eső okozta a legnagyobb károkat (11. ábra). A bejelentett károsodott területek 25,5 százaléka okozott a jégverés problémákat, a kifizetések 15,1 százaléka vonatkozott erre a veszélynemre. A jégverés által károsított bejelentett terület nagysága megközelítette az 52 ezer hektárt (2014: 11 ezer hektár), a kifizetett juttatás összege 914,9 millió forint volt, ami 658,1 millió forinttal haladta meg az előző évit. A járásokat tekintve megállapítható, hogy 111 járásban nem volt jégesőkár 2015-ben. A járások közül 37-ben 5 millió forint alattira tehető a károk utáni kifizetések összege, 5–10 millió forint között 11, 10–50 millió forint között 12 járásban fizettek a jégeső okozta kár után. A legjelentősebb, 50 millió forint feletti kifizetések 5 járásra tehetők, ezek a Kőszegi, a Fehérgyarmati, a Csengeri, a Martonvásári és a Kiskőrösi járások voltak. A jégeső ezeken a helyeken elsősorban az ültetvénykultúrákat (szőlő, alma) érintette.

Több mint ötszörösére emelkedett a tavaszi fagykár okozta károsodott területek nagysága az előző kárenyhítési évhez képest, területileg 11 ezer hektáron jelentettek fagykárt 2015-ben. A kifizetések ezen veszélynem esetében meghaladták a 750 millió forintot, szemben az előző évvel, amikor 186,8 millió forint

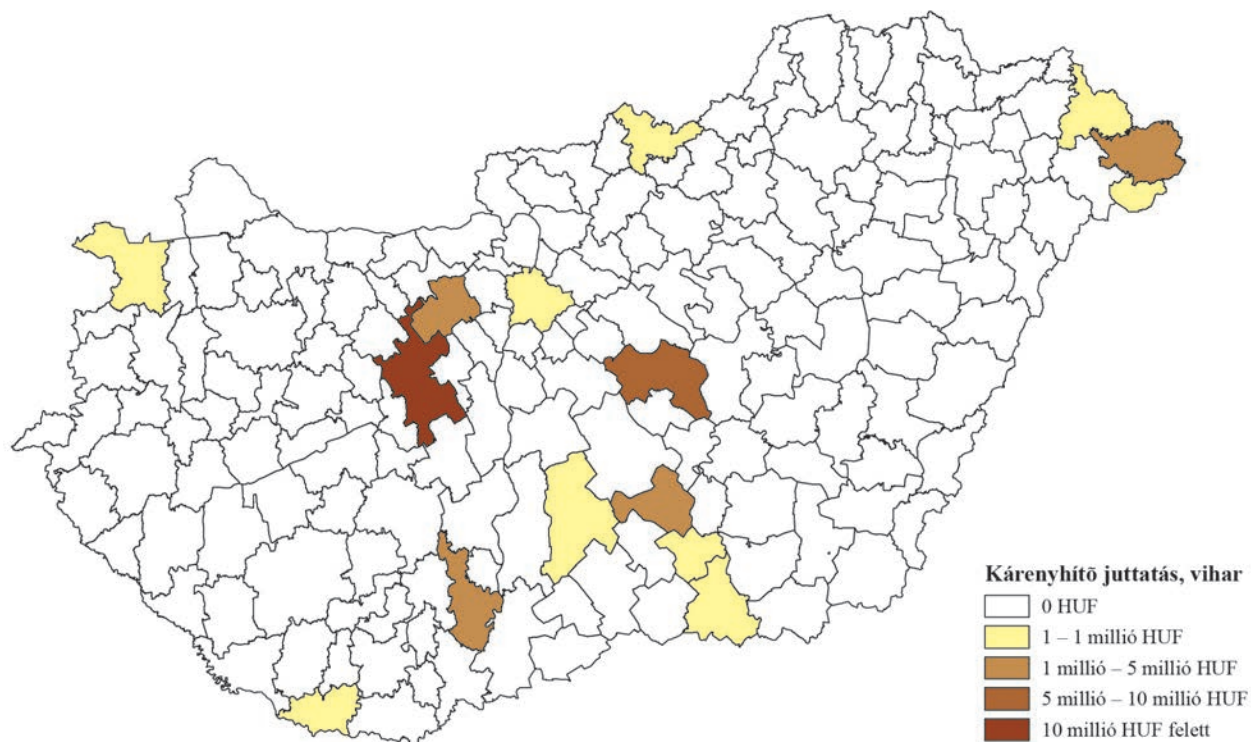
került kifizetésre. Nem volt tavaszi fagykár 123 járásban, 40 járásban a kifizetett összegek 1–10 millió forint között alakultak. Zömében a tavaszi fagykárok Pest, Bács-Kiskun és Szabolcs-Szatmár-Bereg megyékre jutottak, itt a kárkifizetések 10–50 millió forint között alakultak. Három járásban, a Siófoki, a Kecskeméti és a Ceglédi járásokban a kifizetések meghaladták az 50 millió forintot (12. ábra).

Viharkár kevésbé volt jellemző a 2015. kárenyhítési évben, a területi nagysága a többi veszélynem között 2,7 százalékot képviselt, 161 járásban nem fordult elő. A legnagyobb kifizetés a Székesfehérvári járásban volt, itt a kár nagysága után járó összeg 10 millió forint felett alakult. A Ceglédi járásban a kár 5–10 millió forint közé esett, 13 járásban 1–5 millió forint között alakultak a kifizetések (13. ábra).

A felhőszakadás okozta károsodás 0,3 százalékos területi lefedettséget mutatott a bejelentett összes károsodott területen belül a tárgyévben. Felhőszakadás 172 járásban nem fordult elő, 3 járásban a kifizetések 1 millió forint körül alakultak, a Tapolcai járásban meghaladták az 1 millió forintot (14. ábra).

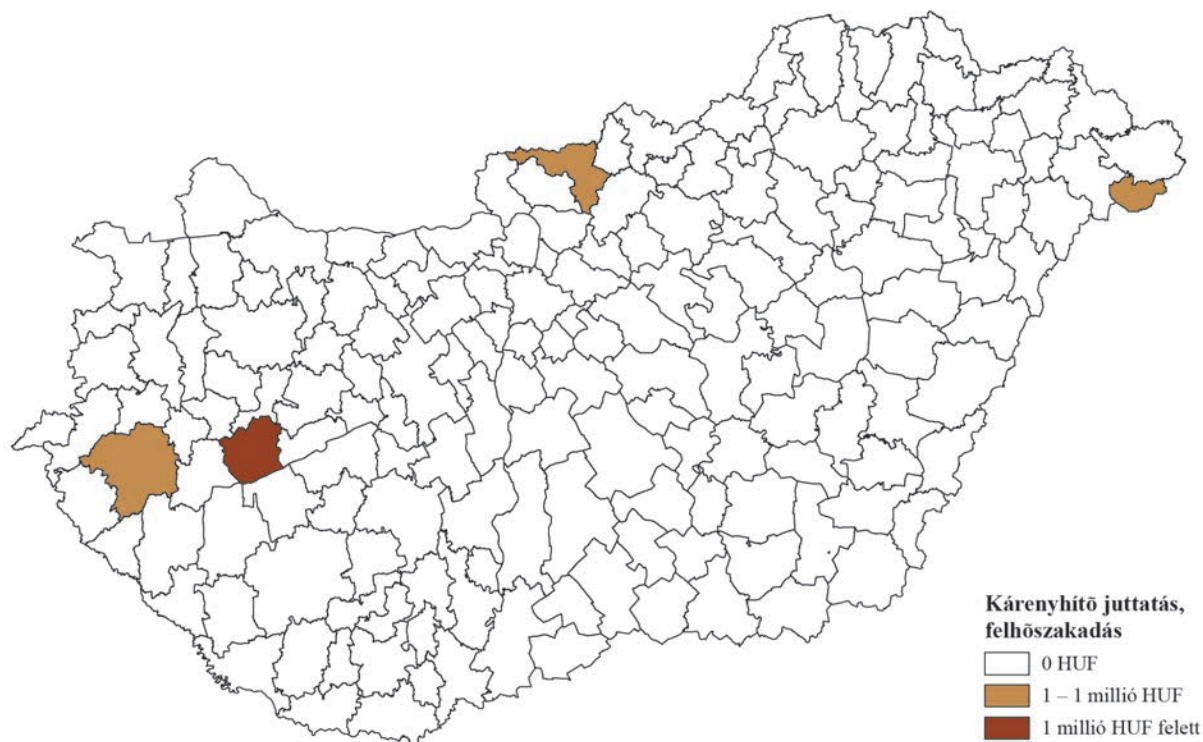
Összességében a vihar- és felhőszakadaskárok területi nagysága és a károk értéke is jelentősen visszaesett az előző évi értékekhez, összegekhez viszonyítva is.

13. ábra: **Viharkárra kifizetett kárenyhítő juttatás járásonkénti alakulása 2015-ben**

Forrás: MVH-adatok alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

14. ábra: **Felhőszakadókárra kifizetett kárenyhítő juttatás járásonkénti alakulása 2015-ben**

Forrás: MVH-adatok alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

Ágazatonkénti bontás

Magyarországon a növénykultúráknakénti bontás alapján az összes kárenyhítő juttatásból a szántóföldi növények 63,7 százalékkal, a gyümölcsfélék 23,9 százalékkal, a borszőlő 3,2 százalékkal és a szántóföldi zöldségek 9,2 százalékkal részesedtek a tárgyévben. A részesedések jól tükrözik az időjárás által okozott károkat az egyes növénykultúrákban is. A 2015. évben az aszály, jégeső és tavaszi fagykár dominált. A főbb szántóföldi kultúrák esetében alapvetően az aszály tekinthető a legnagyobb kockázati tényezőnek. A tárgyévi aszályos időjárási feltételek miatt minden szántóföldi növényenél többszöröződött a kárenyhítő juttatás kifizetése. A legnagyobb vetésterülettel rendelkező kukorica esetében (ami egyben az aszályra legérzékenyebb az összes növény közül) 1145,1 százalékkal több kárenyhítő juttatást fizettek ki. A kukoricára eső kárenyhítő juttatás összege 2015-ben meghaladta kifizetett összes kárenyhítő juttatás harmadát, azaz a 2,5 milliárd forintot. A napraforgó és őszi búza kárkifizetése három-ötszöröse volt az egy évvel korábbi összegnek. A dohány, tritikálé, rozs és káposztarepce esetében a 2014. évi kifizetett összegnek több mint tizenkilencszeresét folyósították (15. ábra).

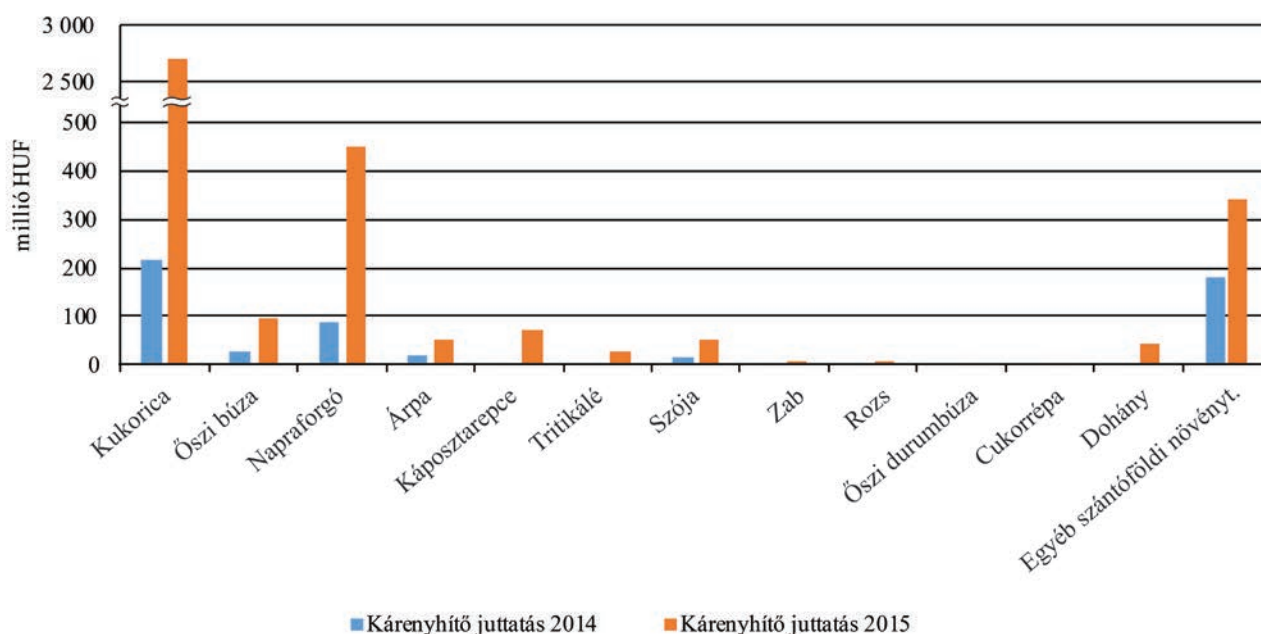
Az országban az ültetvények esetében általában a tavaszi fagy okozza a legnagyobb hozamcsökkenést. A tavaszi fagyon kívül 2015-ben a jégesőkárok is domináltak, ennek következtében a károsított ültetvényekre kifizetett kárenyhítő juttatás összege 275,8 százalé-

kal emelkedett. Összesen 1,7 milliárd forintot fizettek ki, ebből az egyik legnagyobb területtel rendelkező meggyenél megtízszereződött a kifizetési összeg 2015-ben. A borszőlőnél 425,8, az almánál 228,9, a szilvánál 345,0, a diónál 467,7 százalékkal emelkedett a kifizetett kárenyhítő juttatás összege az előző évhez képest (16. ábra).

A zöldségfélék esetében alacsonyabb volt a termelői részvétel az I. pillérben, mint az ültetvényeknél, így a kifizetett kárenyhítő juttatás összege is kevesebbnek bizonyult. A zöldségkultúrákat elsősorban (ha nem öntözöttek) az aszály és a jégeső veszélyezteti.

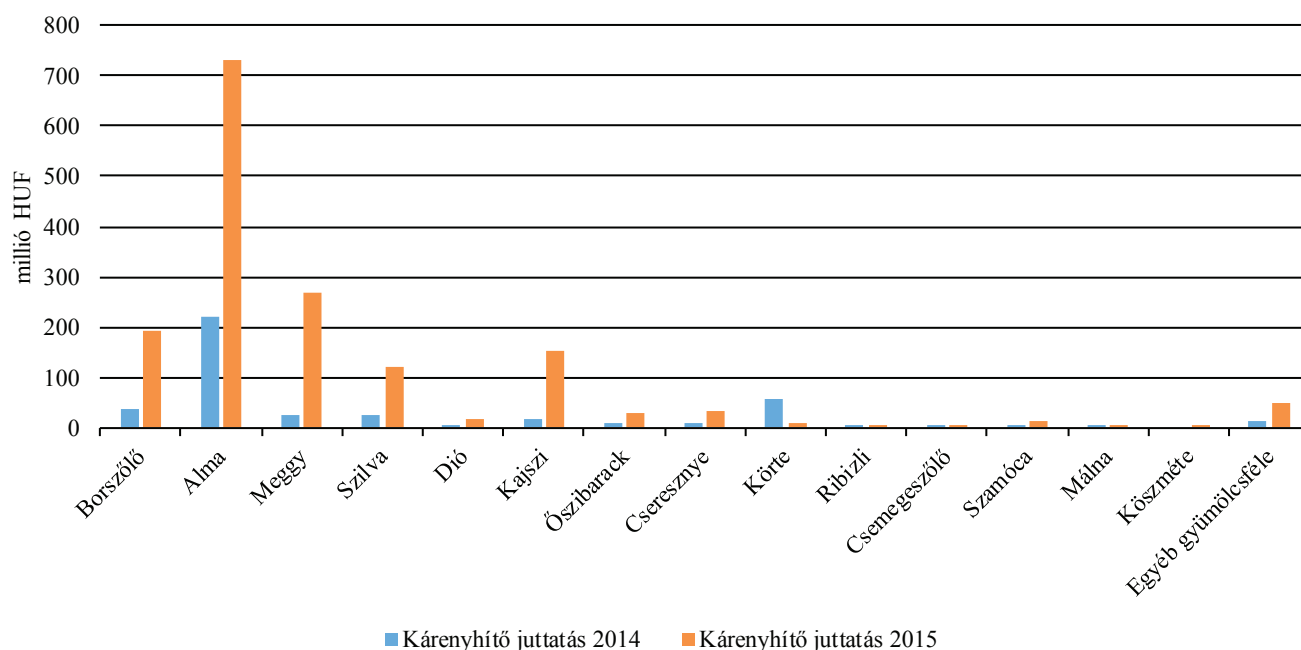
A tárgyévben aszálykára és jégesőkára a teljes kárenyhítő juttatás 85,6 százalékát fordították. A növénykultúrákat figyelembe véve a paprika, a csemegekukorica és a burgonya szenvedte el a legnagyobb károkat a tárgyévben. A paprika után kifizetett kárenyhítő juttatás az előző évi 63 millió forintról 75 millió forintra emelkedett, a csemegekukorica esetében folyósított 29 millió forint alatti kifizetés 122 millió forintra növekedett 2015-ben. Az egyik legnagyobb területtel rendelkező burgonya esetében a kifizetések több mint tizenháromszorosára emelkedtek. Jelentősebb károk érték még az uborkát, tököt, paradicsomot, dinnyét és káposztát. A nagyobb vetésterülettel rendelkező növények közül a csemegekukoricára, a dinnyére és a vöröshagymára négyszer nagyobb, a káposztára hétszer nagyobb összegű kárenyhítő juttatás került kifizetésre az előző évhez képest (17. ábra).

15. ábra: A főbb szántóföldi kultúrákra kifizetett kárenyhítő juttatás alakulása

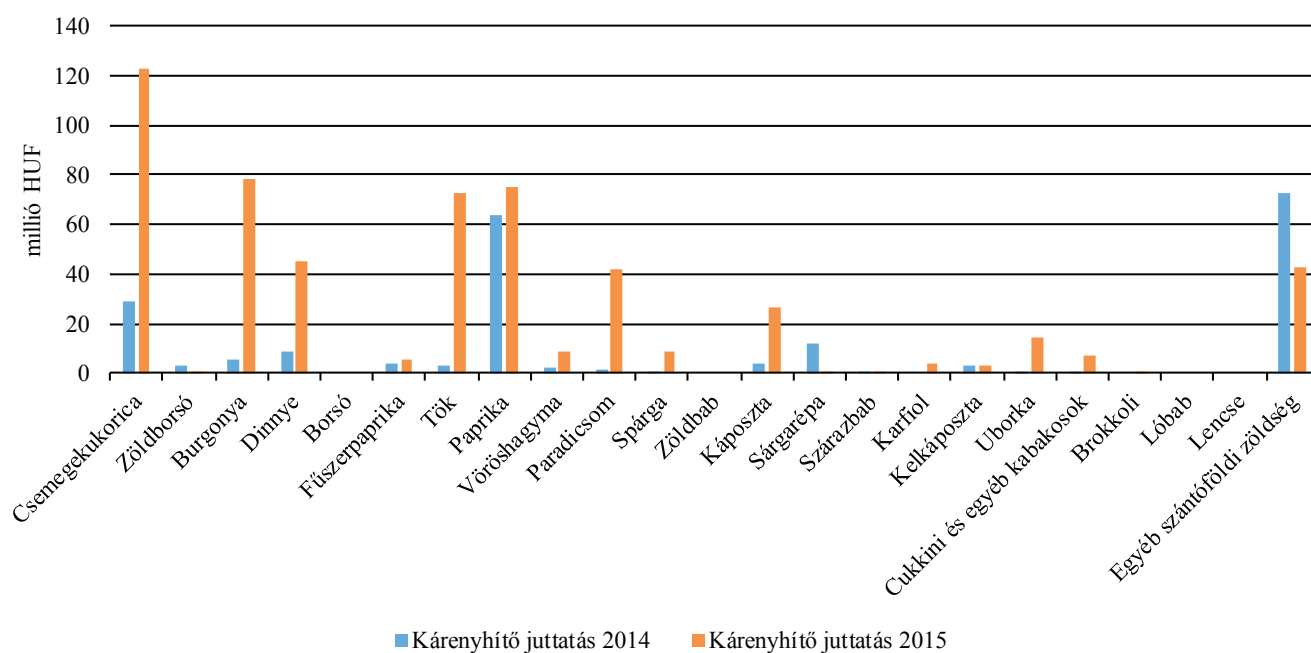
Forrás: MVH-adatok alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

16. ábra: A főbb ültetvénykultúrákra kifizetett kárenyhítő juttatás alakulása

Forrás: MVH-adatok alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

17. ábra: A főbb zöldségkultúrákra kifizetett kárenyhítő juttatás alakulása

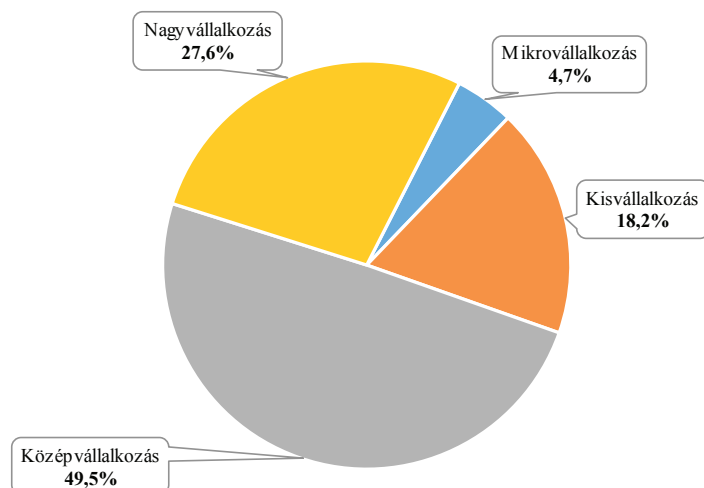
Forrás: MVH-adatok alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

Méret szerinti bontás

A kicsivel több mint 6 milliárd forint kárenyhítő juttatásból a mikrovállalkozások 4,7, a kisvállalkozások 18,2, a középvállalkozások 49,5, a nagyvállalkozások 27,6 százalékban részesedtek a 2015. kárenyhítési évben. A százalékos arányokban kisebb elmozdulások történtek az egyes méretkategóriákon belül az előző évhez képest. A mikro-, kis- és középvállalkozások részesedése 2 százalékkal csökkent, a nagyvállalkozásoké

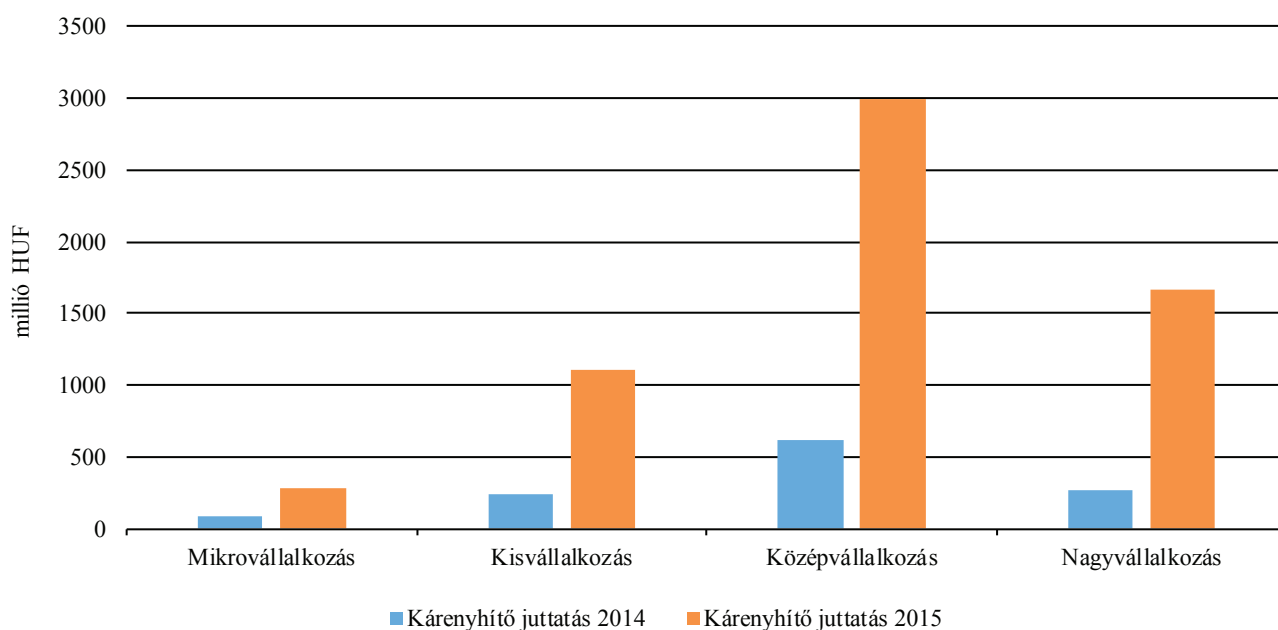
6 százalékkal emelkedett. A legnagyobb méretkategóriához tartozó részarány emelkedésének hátterében az aszályos év okozta kukoricakárok állhatnak elsősorban, melyek nagy területet érintettek és olyan jelentős mértékek voltak, hogy a kockázatporlasztás¹³ nem működött. A kisebb méretű vállalkozások esetén (mikro- és kisvállalkozás) az önkéntesen csatlakozók kilépése dominálhatott (18. ábra).

18. ábra: A különböző méretkategóriájú termelők részesedése a kárenyhítő juttatás összegéből 2015-ben

Forrás: MVH-adatok alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

19. ábra: Kárenyhítő juttatás változása méretkategória szerint 2014-ben és 2015-ben

Forrás: MVH-adatok alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

¹³ Azon üzemeknél (elsősorban nagyvállalkozások), amelyek valamilyen oknál fogva több növényt is termesztenek, csökken annak az esélye, hogy egy növény károsodása esetén elérjük a 15 százalékos feletti üzemi szintű hozamérték-csökkenési szintet és ezért kevesebb kárenyhítő juttatásban részesülnek (üzemen belüli kockázatporlasztás eredménye).

Az I. pillérben a káresemények számának és nagyságának emelkedése miatt a kárenyhítő juttatásként kifizetett összegek többszörösére nőttek az előző évhez képest. A fentebb említett aszályos időjárás miatt a szántóföldi növénykultúrákban bekövetkezett jelentős károsodás következtében a nagyvállalkozásoknak kifizetett kárenyhítő juttatási összegek hatszorosára emelkedtek 2015-ben. A mikrovállalkozások esetében a változás 260,8 százalékkal haladta meg az egy évvel ezelőtti értéket (19. ábra).

Kárhányadok

Járásonkénti bontás

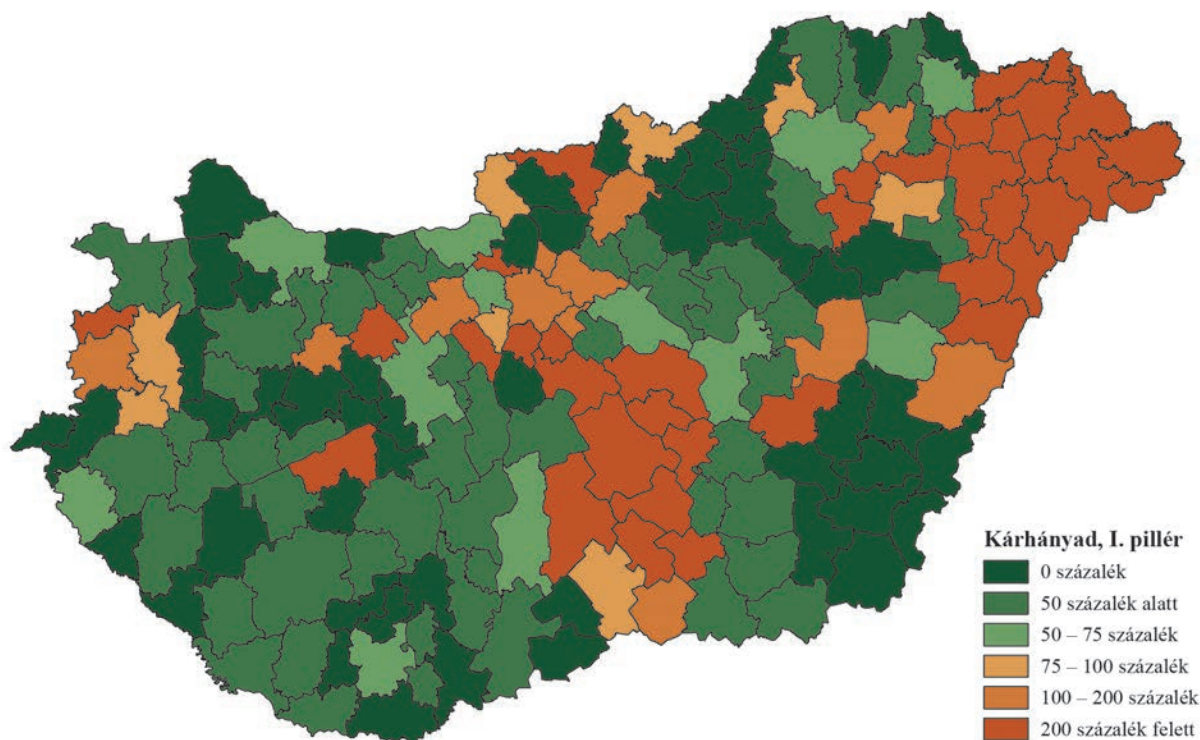
A kifizetett kárenyhítő juttatás és a befizetett kárenyhítési hozzájárulás hányadosaként számolt kárhányadot járásonként vizsgálva megállapítható, hogy nagysága számos járásban emelkedett. A legmagasabb, 200 százalék feletti kárhányad 38 járásban fordult elő, ezek elsősorban Bács-Kiskun és Pest megye, illetve az Alföld északkeleti részén találhatók. A kárhányad 20 járásban 75–200 százalék között alakult, 52 járásban nem volt kár. Szabolcs-Szatmár-Bereg és Bács-Kiskun megyében elsősorban a tavaszi fagy károsította az ültetvényeket, de a jégverések is növelték ebben a két megyében a kárhányadokat (20. ábra). Figyelemre méltó ezeken a területeken a kukoricában és almában bekövetkezett aszálykár is.

Ágazati bontásban

A 2015. évet a 8–300 százalék közötti kárhányadértékek jellemezték. Legmagasabb kárhányadok a dohánynál (1049,3 százalék) és kukoricánál keletkeztek. A legnagyobb területen termesztett szántóföldi kultúrák közül a kukorica 294,3 százalékos kárhányaddal rendelkezett, az őszi búza, napraforgó, árpa és zab kárhányada 11–77 százalék között alakult. Az aszály alapvetően az egész vegetációs időszak alatt tapasztalható volt, az augusztusi, közel egyhetes csapadékos időjárás az aszálykáros növények, így elsősorban a kukorica állapotán sem javított jelentősen. A kukorica termésmennyisége 27,2 százalékkal maradt el 2015-ben az előző évben betakarított mennyiségtől (21. ábra).

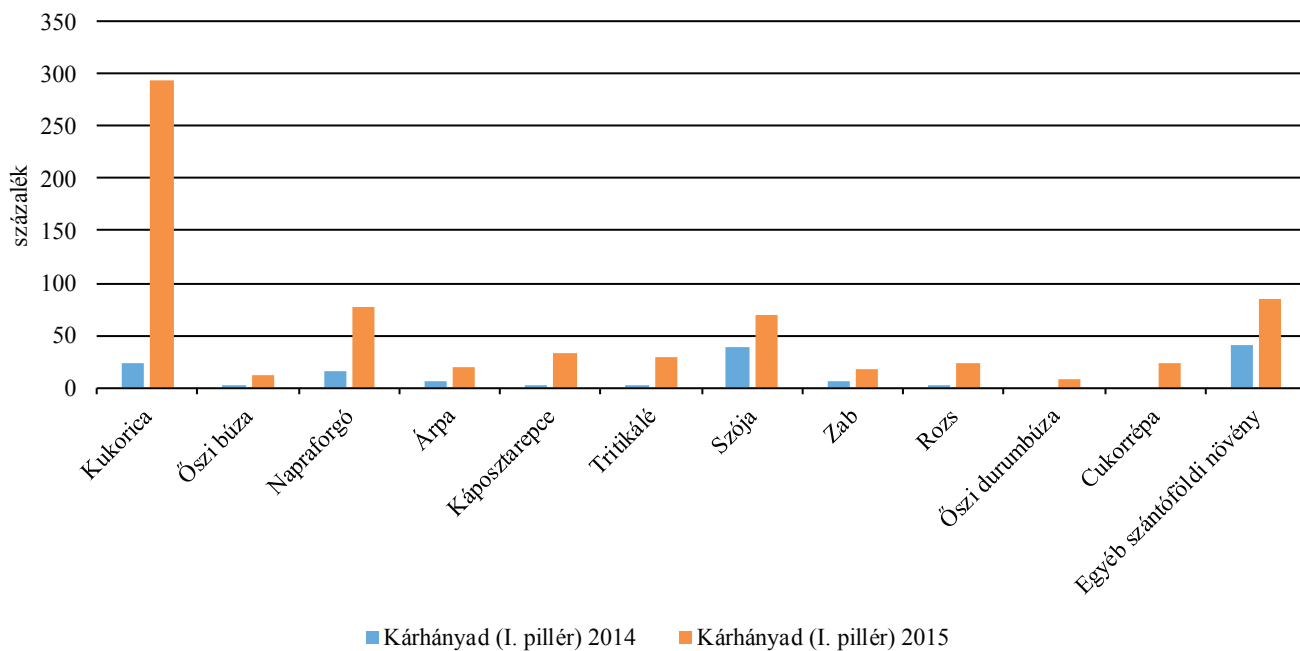
Az előző évhez képest kedvezőtlenebb időjárás hatására a kárhányadok értéke az ültetvénykultúrákban is jelentősen nőtt az I. pillérben belül. A kárhányadok egy-két kivételtől eltekintve jellemzően 100–660 százalék közé tehetők. A körte és a ribizli kárhányada jelentősen csökkent a tárgyévben az előző évhez képest. A legnagyobb károkat a szamóca (762,1 százalék), alma (957,7 százalék) és kajszli (1033,3 százalék) szenvedte el 2015-ben. A borszőlő kárhányada 24 százalékról közel ötszörösére változott, a meggy és szilva kárhányada 600 százalék felett alakult (22. ábra). Egyes ültetvénykultúrákra (körte, ribizli, borszőlő, dió, málna kivételével) jellemzően több-

20. ábra: Kárhányadok járásonkénti alakulása az I. pillérben

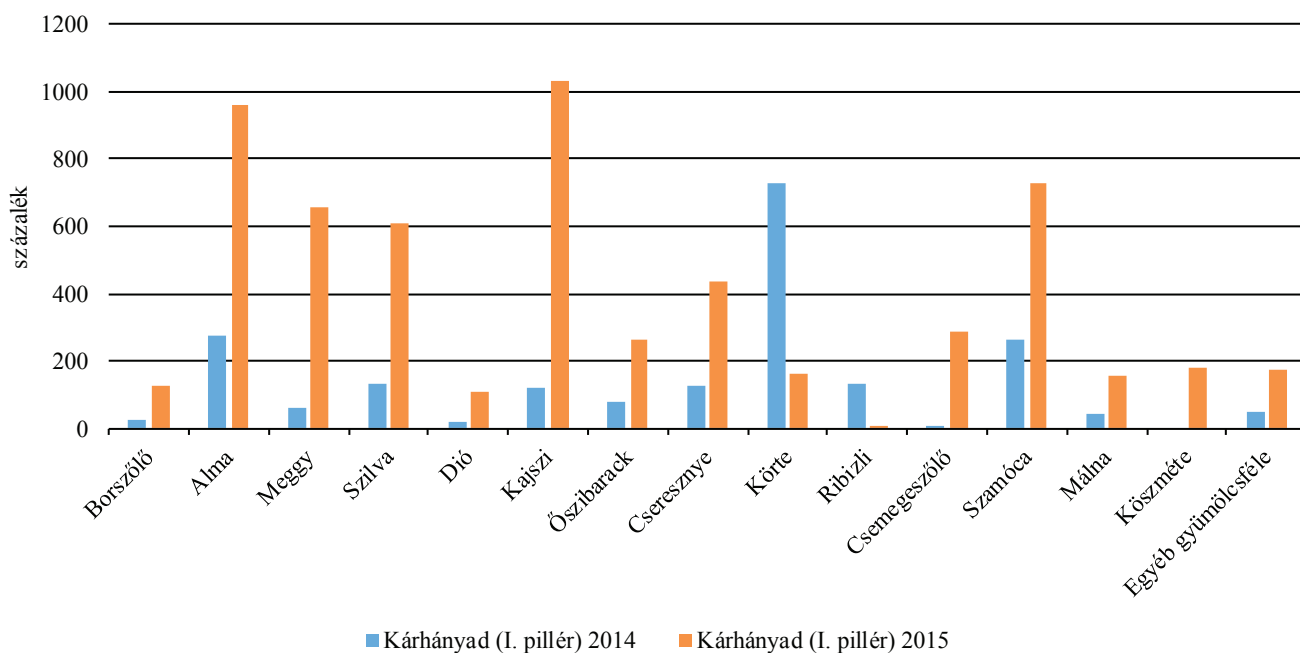
Forrás: MVH-adatok alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

21. ábra: A főbb szántóföldi kultúrák kárhányadai az I. pillérben

Forrás: MVH-adatok alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

22. ábra: A főbb ültetvénykultúrák kárhányadai az I. pillérben

Forrás: MVH-adatok alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

szőrös kárenyhítő juttatást fizettek ki a termelőknek, mint amennyi a kárenyhítési hozzájárulás befizetése¹⁴ volt. Ennek oka, hogy az ültetvények jóval érzékenyebbek az időjárási tényezőkre, ennek megfelelően gyakrabban és nagyobb mértékben károsodnak, mint a szántóföldi növénytermesztés növényei. Ezért a kárhányadok több esetben egy nagyságrenddel nagyobbak, mint a szántóföldi növénytermesztésnél megszokottak.

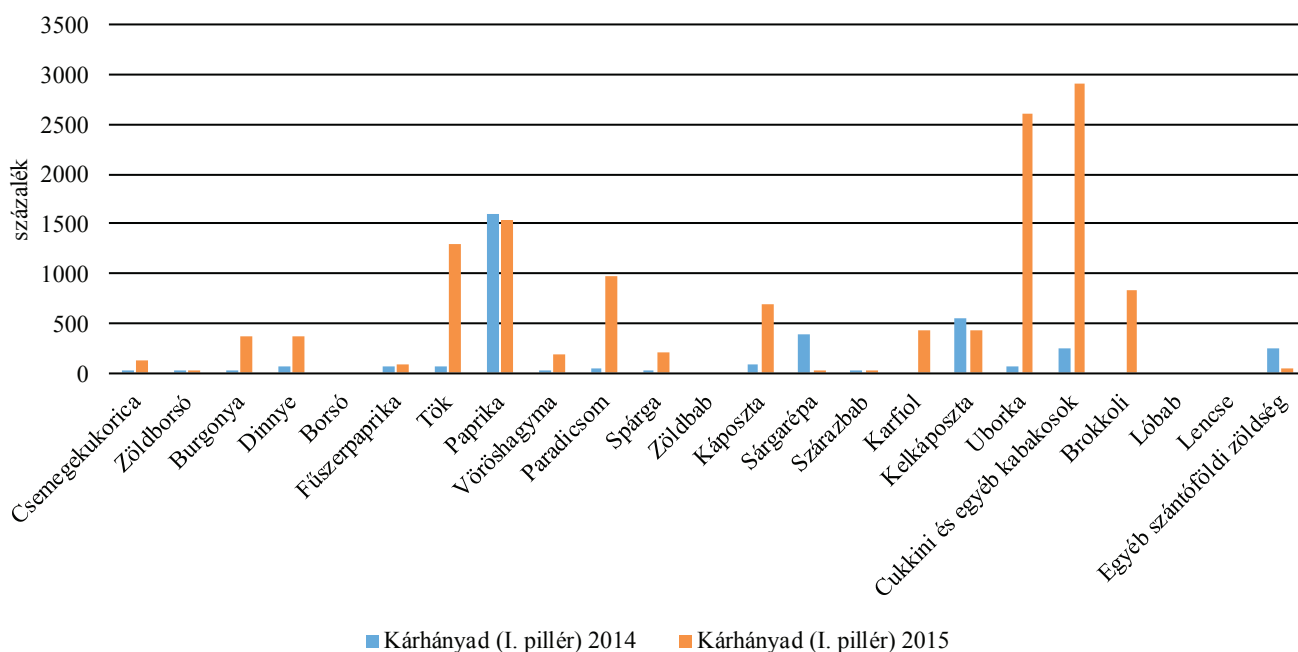
Az előző évhez képest kedvezőtlenebb időjárás hatására a kárhányadok értéke az ültetvénykultúrákban is jelentősen nőtt az I. pillérben belül. A kárhányadok egy-két kivételtől eltekintve jellemzően 100–660 százalék közé tehetők. A körte és a ribizli kárhányada jelentősen csökkent a tárgyévben az előző évhez képest. A legnagyobb károkat a szamóca (762,1 százalék), alma (957,7 százalék) és kajszi (1033,3 százalék) szenvedte el 2015-ben. A borszőlő kárhányada 24 százalékról közel ötszörösére változott, a meggy és szilva kárhányada 600 százalék felett alakult (22. ábra). Egyes ültetvénykultúrákra (körte, ribizli, borszőlő, dió, málna kivételével) jellemzően többszörös kárenyhítő juttatást fizettek ki a termelőknek,

mint amennyi a kárenyhítési hozzájárulás befizetése¹⁵ volt. Ennek oka, hogy az ültetvények jóval érzékenyebbek az időjárási tényezőkre, ennek megfelelően gyakrabban és nagyobb mértékben károsodnak, mint a szántóföldi növénytermesztés növényei. Ezért a kárhányadok több esetben egy nagyságrenddel nagyobbak, mint a szántóföldi növénytermesztésnél megszokottak.

A zöldségfélékre nagyjából igazak az ültetvényeknél leírtak (hozamérték-arányos díj alacsonyabb, károsodás magasabb kockázata). Itt azonban egyértelműek a különbségek az iparszerűen művelt zöldségek, amelyek nettó befizetői a rendszernek (csemegekukorica, borsó), illetve a kisebb parcellákon, nem integráltan termelt növények (cukkini, paprika, tök, káposzta) között.

A főbb zöldségkultúrák kárhányadait figyelembe véve elmondható, hogy az érték átlagosan 572,9 százalék volt 2015-ben, ami 417,1 százalékkal nagyobb az előző évi átlagos kárhányadértéknél. A kárhányadok 800 százalék felett alakultak tök, paprika, paradicsom, uborka, cukkini és brokkoli esetében. A burgonya, dinnye, karfiol és kelkáposzta után három-négyszeres juttatást fizettek ki. Legkevésbé a zöldborsó, sárgarépa és szárazbab károsodott a tárgyévben (23. ábra).

23. ábra: A főbb zöldségkultúrák kárhányadai az I. pillérben

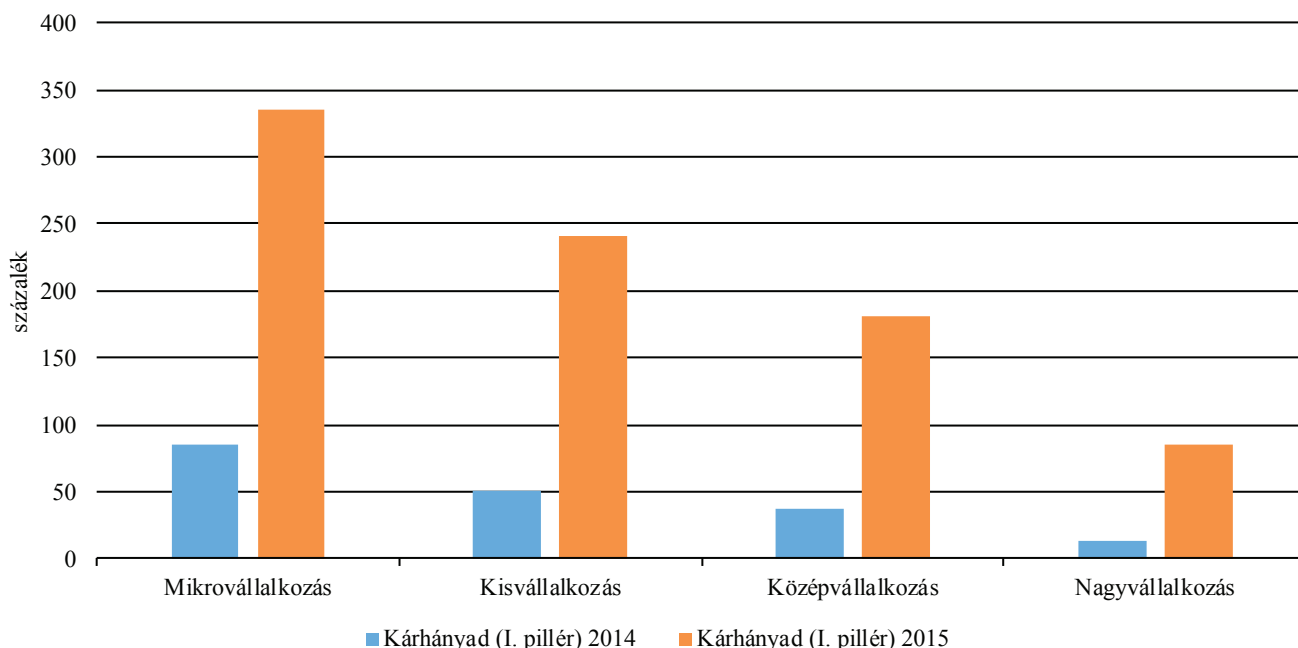

Forrás: MVH-adatok alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

¹⁴ A szántóföldi kultúrák esetében a hektáronkénti 1000 forintos befizetés áll szemben a 200-300 ezer forintos hozamértékkel. Az ezen nagyságrendű hozamértékben bekövetkezett károkat kell pótolni az 1000, illetve az állami támogatást beleszámítva 2000 forintos összegből. Az ültetvényeknél 500-2500 ezer forintos hektáronkénti érték áll szemben a 3000 forintos hektáronként kárenyhítési hozzájárulással (állami támogatás beszámításánál 6000 forintos az összeg).

¹⁵ A szántóföldi kultúrák esetében a hektáronkénti 1000 forintos befizetés áll szemben a 200-300 ezer forintos hozamértékkel. Az ezen nagyságrendű hozamértékben bekövetkezett károkat kell pótolni az 1000, illetve az állami támogatást beleszámítva 2000 forintos összegből. Az ültetvényeknél 500-2500 ezer forintos hektáronkénti érték áll szemben a 3000 forintos hektáronként kárenyhítési hozzájárulással (állami támogatás beszámításánál 6000 forintos az összeg).

24. ábra: A kárhányadok méretkategóriánkénti alakulása az I. pillérben 2014–2015-ben

Forrás: MVH-adatok alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

Méret szerinti bontás

A tárgyévben a kárhányadok az egyes méretkategóriákban 85–340 százalék között változtak, azaz három-hatszorosára nőttek az előző évhez képest. A legnagyobb károkat az előző évhez hasonlóan a mikrovállalkozások szenvedték el, itt a kárhányad meghaladta a 330 százalékot. Ezt követték a kis- (240 százalék), a közép- (181 százalék), majd a nagyvállalkozások 85 százalékos kárhányaddal (24. ábra).

II. pillér

Résztétel

Járásonkénti bontás

A díjtámogatásban részesíthető biztosítási szerződések száma 2015-ben több mint 18 százalékkal emelkedett, miközben a díjbevétel az előző évvel közel megegyező szinten (5,7 milliárd forint) alakult (5. táblázat).

Az összes járásból tízben a díjbevétel 100 millió forint feletti volt, például a Kaposvári, a Siklói és a Kalocsai járásokban. Az 50–100 millió forint közötti díjbevételű járások száma 2014-hez képest nem változott lényegesen, miközben a járások kicsivel több mint harmadában (35 százalék) 10–30 millió forint között alakult a díjbevétel. Megállapítható továbbá, hogy 2015-ben nőtt azoknak a járásoknak a száma, ahol nem kötöttek díjtámogatott biztosítást (25. ábra).

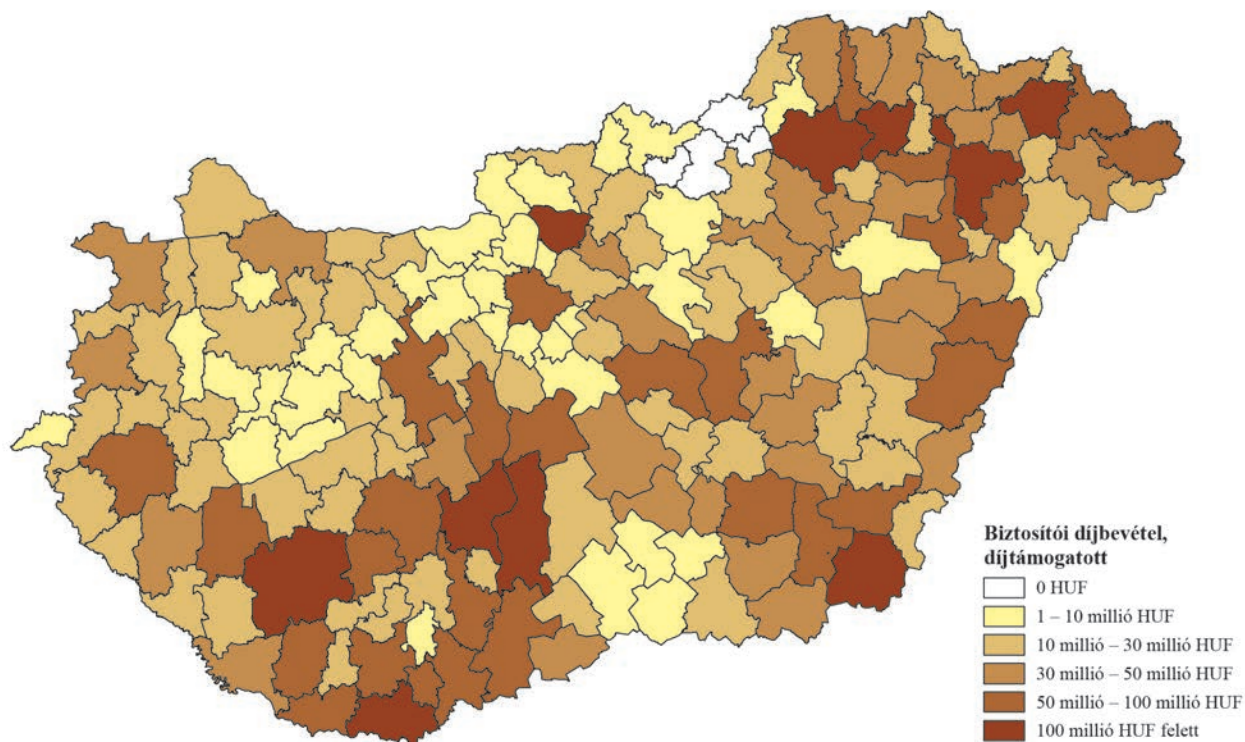
Hasonló járásonkénti eloszlást követett a díjtámogatott biztosításokhoz köthető kiegészítő¹⁶ biztosítások díjbevétele is. Néhány járásban a kiegészítő biztosítás kevésbé volt már népszerű, ezeken a helyeken világosodott a térkép (26. ábra).

A két biztosítási termék (díjtámogatott és kiegészítő) térbeli eltérést Szabolcs-Szatmár-Beregben, az Alföld közepén és a Dunántúl nyugati részein mutatott, hasonlóan a 2014. évihez. Ezeken a helyeken jóval kisebb volt a kiegészítő biztosítások elterjedtsége, mint a díjtámogatotté. Ennek egyrészt az a magyarázata, hogy a gyümölcsösökben már kisebb jégverés vagy tavaszi fagy is okozhat 30 százalék feletti hozamcsökkenést, ezért a díjtámogatott biztosítás (30 százalékos kiesés feletti térítés) önmagában is érdemi védelmet jelent (a rendkívül nagy károk és éves hozamingadozások miatt). A gazdák gyakran megelégszenek ezzel a védelemmel, mivel a díjtámogatott biztosítást így is nagyon drágának találják. Másrészt ezeken a területeken gyakoribb az „A” típusú biztosítás kötése (29. ábra), melynél nem jellemző a kiegészítő biztosítás.

A kiegészítő biztosítások díjbevétele 2015-ben 305 millió forintról 219 millió forintra csökkent a szerződések számának 23,4 százalékos bővülése mellett (5. táblázat). A Siklói járásban a bevétel 8 millió forint felett alakult, a Bólyi és a Mohácsi járásokban

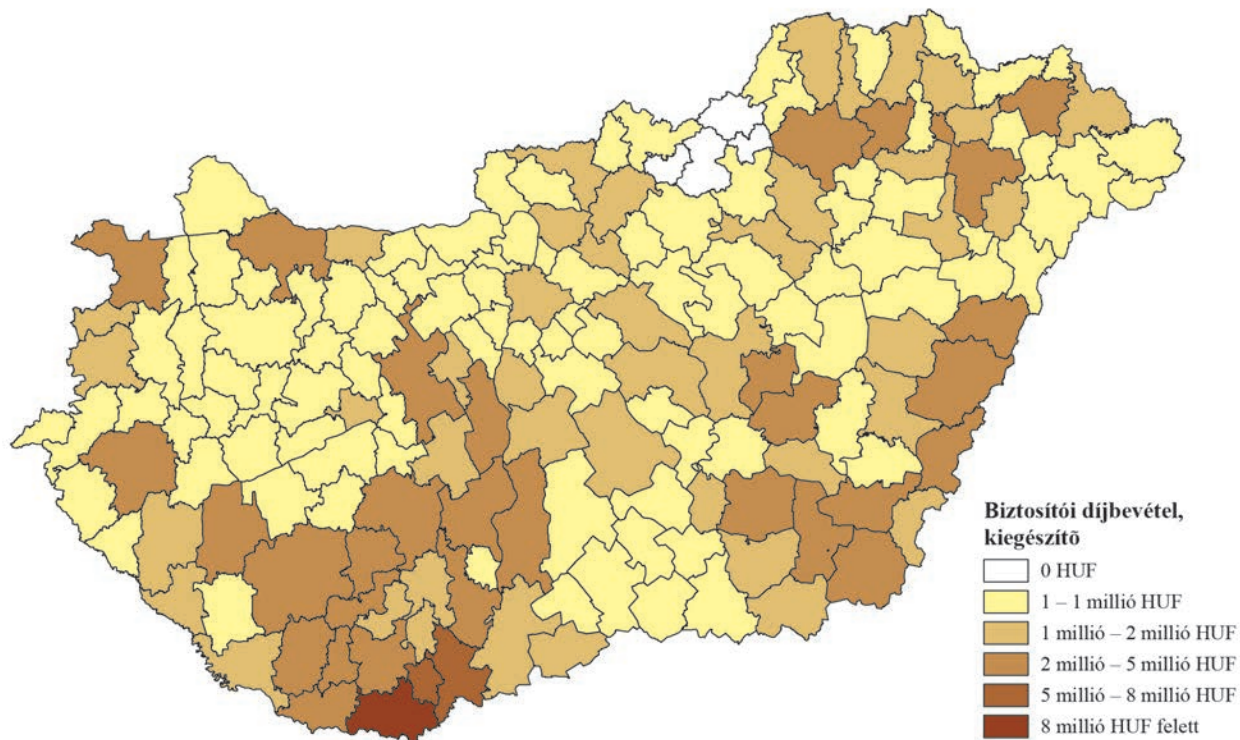
¹⁶ A kiegészítő biztosítások célja, hogy kiegészítsék a termelői fedezetet jég-, tűz-, vihar- és kár esetén. Így amíg a díjtámogatott biztosítás ezeknél a károknál csak a 30 százaléknál nagyobb károk esetén fizet kártérítést, a biztosítással már az 5 és 30 százalék közötti károk is téríthetők, illetve termelői szempontból fedezhetővé válnak. Mivel ilyen biztosítás csak a díjtámogatott biztosítás mellé köthető, viszont támogatás nem adható rá, ennek megfelelően egy rendkívül kedvező árazás jellemzi ezt a biztosítási terméket.

25. ábra: A díjtámogatott biztosítások díjbevétele járásoként

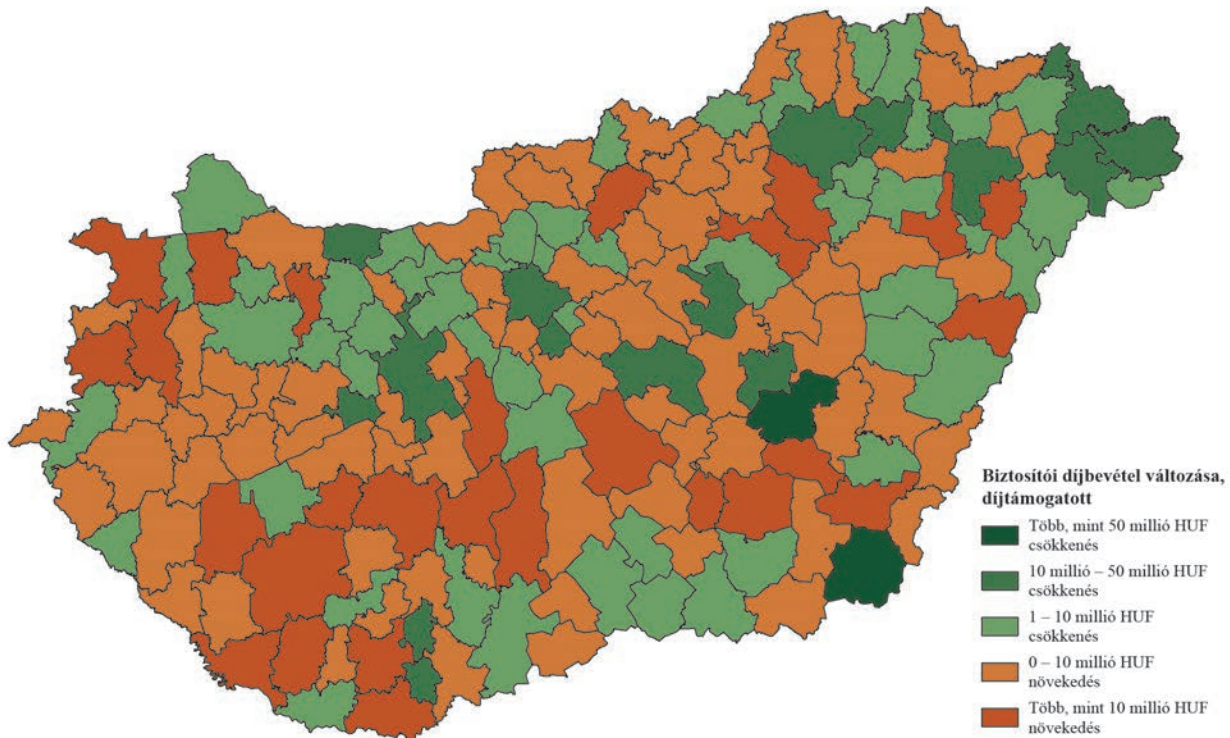
Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

26. ábra: A kiegészítő biztosítások díjbevétele járásoként

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

27. ábra: A díjtámogatott biztosítások díjbevételének változása 2014-ről 2015-re járásonként

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

5-8 millió forint közé esett. A járásközök zömében (96 járás) a kiegészítő biztosítás díjbevétele 1-1 millió forint volt.

Megállapítható az is, hogy egyes járásközökben az előző évhez képest jelentősen visszaesett a díjtámogatott biztosítások díjbevétele, egyes járásközökben pedig a korábbi, jellemzően 50 millió forint feletti növekedéshez képest már kisebb ütemben nőtt 2015-ben. Az összes járás közül 27 járásban 10 millió forint feletti, 78 járásban 0–10 millió forint közötti bővülés történt a 2014. évhez képest. A járásközök további egyharmadában a díjtámogatott biztosítások díjbevétele 1–10 millió forinttal, a Mezőtúri és a Mezőkovácsi járásközökben több mint 50 millió forinttal csökkent. A 27. ábrán jól látható az is, hogy Szabolcs-Szatmár-Bereg, Veszprém, Komárom-Esztergom, Pest, Csongrád és Bács-Kiskun megye déli részén jelentős visszaesés következett be a díjtámogatott biztosítások bevételeiben az előző évi díjbevételekhez képest. A csökkenésben fontos szerepe lehet annak, hogy az uniós jogalap megváltozása miatt a nagyvállalkozások kiestek a támogatott körből.

Biztosítási típusonkénti bontás

A díjtámogatott biztosítások díjbevétele 2015-ben összességében 1,5 százalékkal emelkedett. Ugyanakkor az egyes típusokat figyelembe véve egyedül az „A” típusú biztosításnál történt növekedés (24,3 százalék). Ezzel szemben a „B” típusú biztosításnál

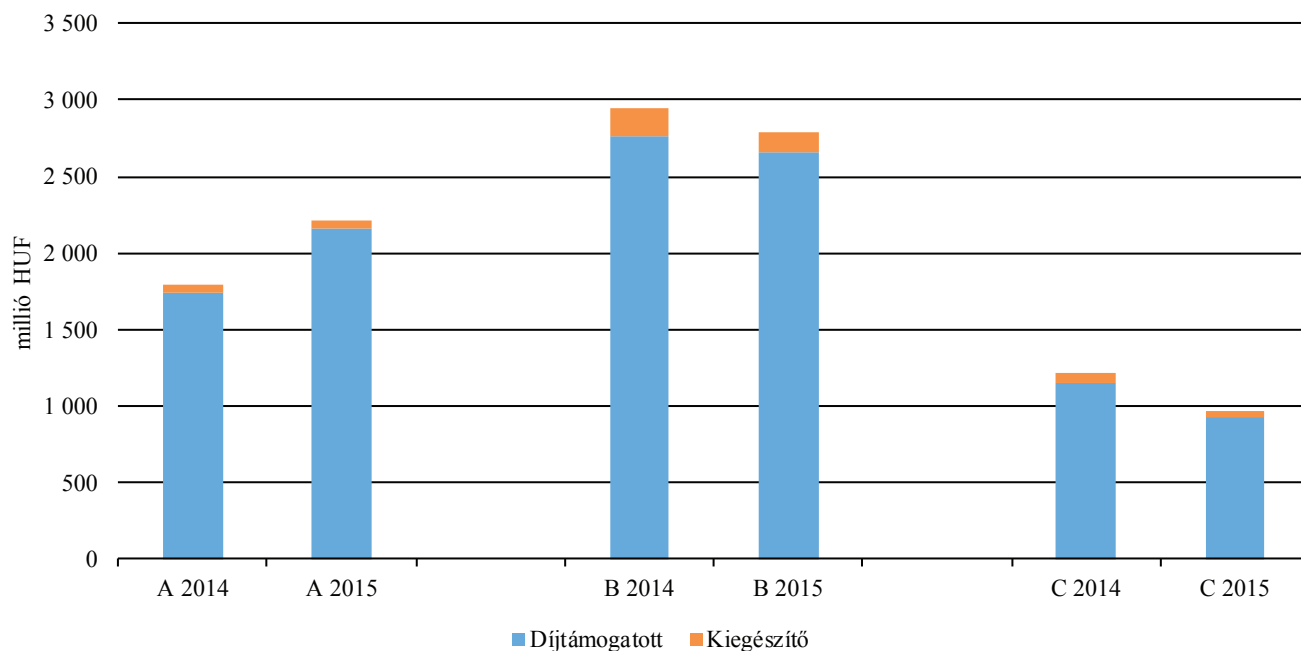
4,0 százalékos, a „C” típusnál pedig közel 20 százalékos visszaesés figyelhető meg az előző évhez képest. A kiegészítő biztosítások bevétele minden típusnál csökkent, legnagyobb mértékben a „C” típusnál, amelynél a visszaesés 44,2 százalékos volt.

A kiegészítő biztosítások díjbevétele a „B” típusnál volt a legmagasabb, 134 millió forint (28. ábra).

A területi eloszlást tekintve megállapítható, hogy 2015-ben az „A” típusú biztosítások kötelese Észak-Magyarország keleti részére, az Alföldre, valamint a Dunántúl déli részére és a Duna–Tisza közére koncentrált, ezeken a területeken a legmagasabb a díjbevétele. Elmondható továbbá, hogy ahol már tavaly is népszerű volt az „A” biztosítási típus, ott az is maradt, illetve tovább erősödött. Tíz járásban 50 millió forint felett alakultak a díjbevételek, a járásközök harmadában 10–50 millió forint közé, 96 járásban 10 millió forint alá estek. Összesen 18 járásban nem kötöttek „A” típusú biztosítást 2015-ben (29. ábra).

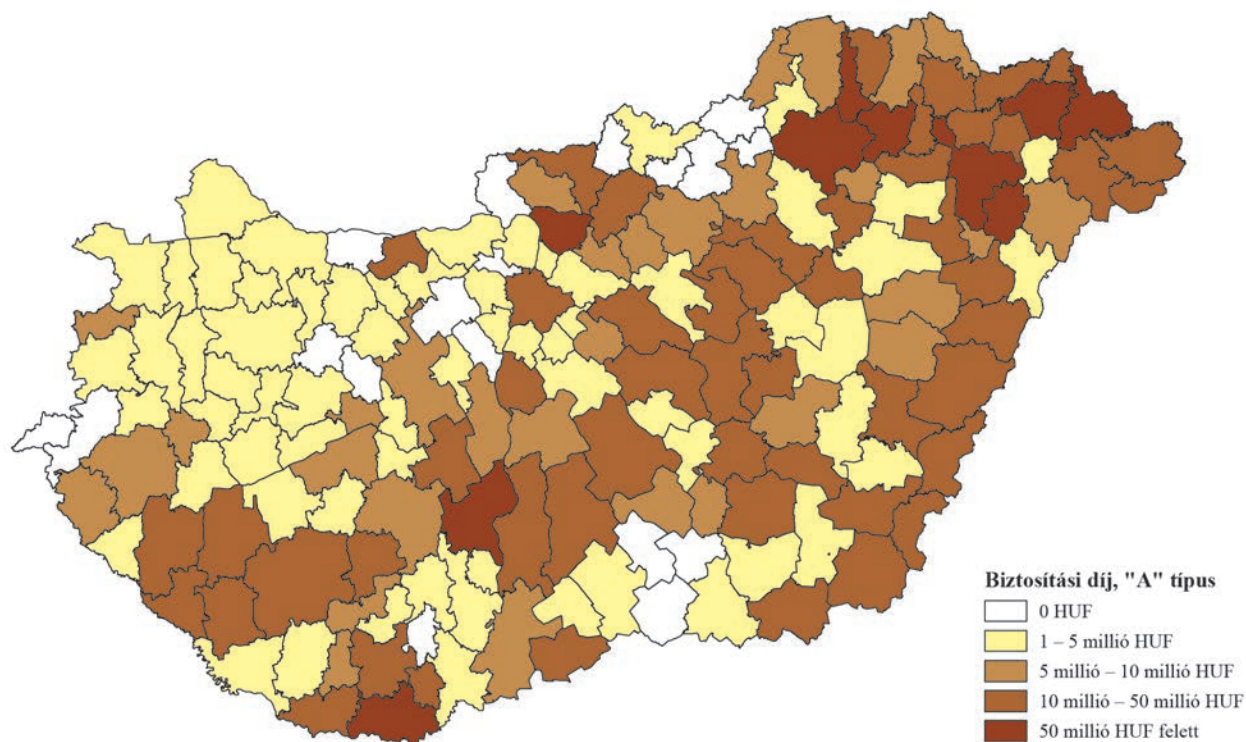
Annak ellenére, hogy a „B” típusú biztosítások díjbevételei visszaestek az előző évihez képest, területileg mégis homogénebbé vált a térkép. Az összes járásból 32 járásban 30 millió forint felett, 84 járásban pedig 5–30 millió forint között alakult a díjbevétele. Megállapítható, hogy a „B” típusú biztosítás elsősorban a nagy területen termesztett szántóföldi növények esetében volt népszerű. Összesen 6 járásban nem kötöttek „B” típusú biztosítást (30. ábra).

28. ábra: A biztosítói díjbevételek változása biztosítási típusonként 2014-ről 2015-re

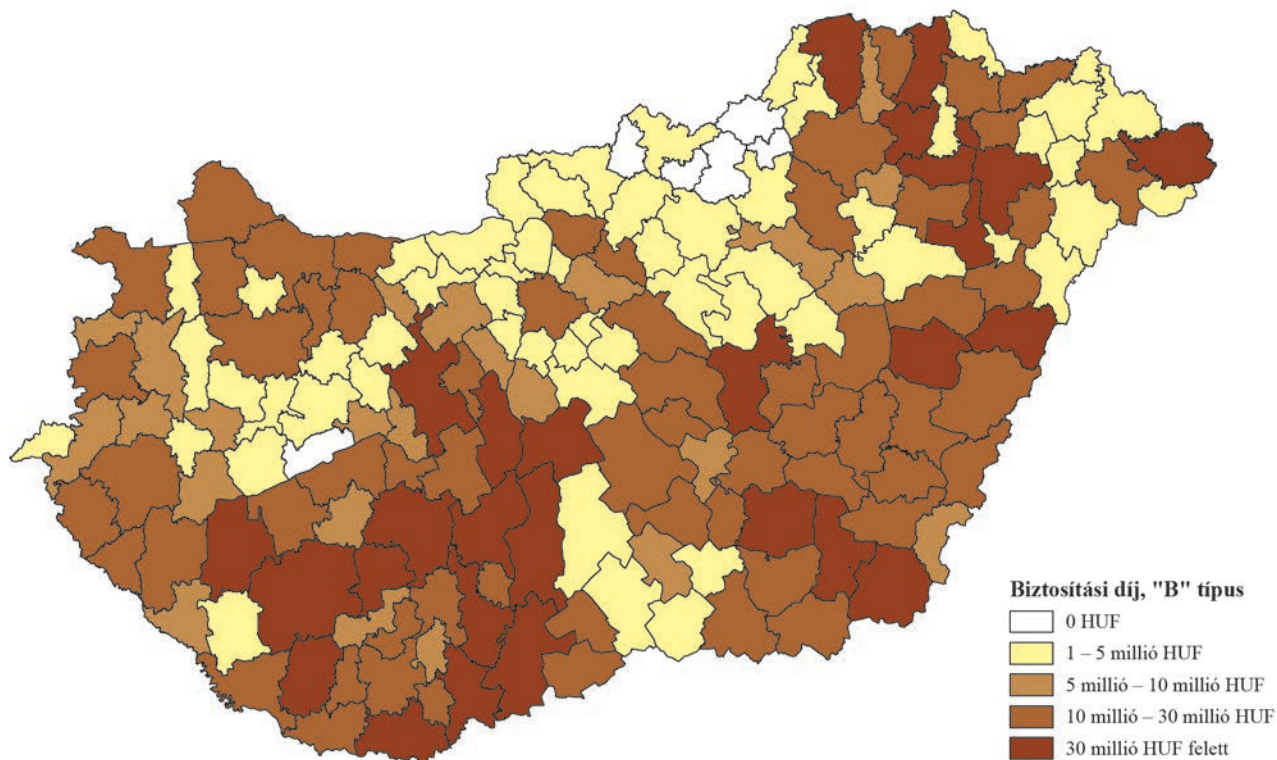
Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

29. ábra: „A” típusú biztosítások díjbevétele járásonként (díjtámogatott és kiegészítő)

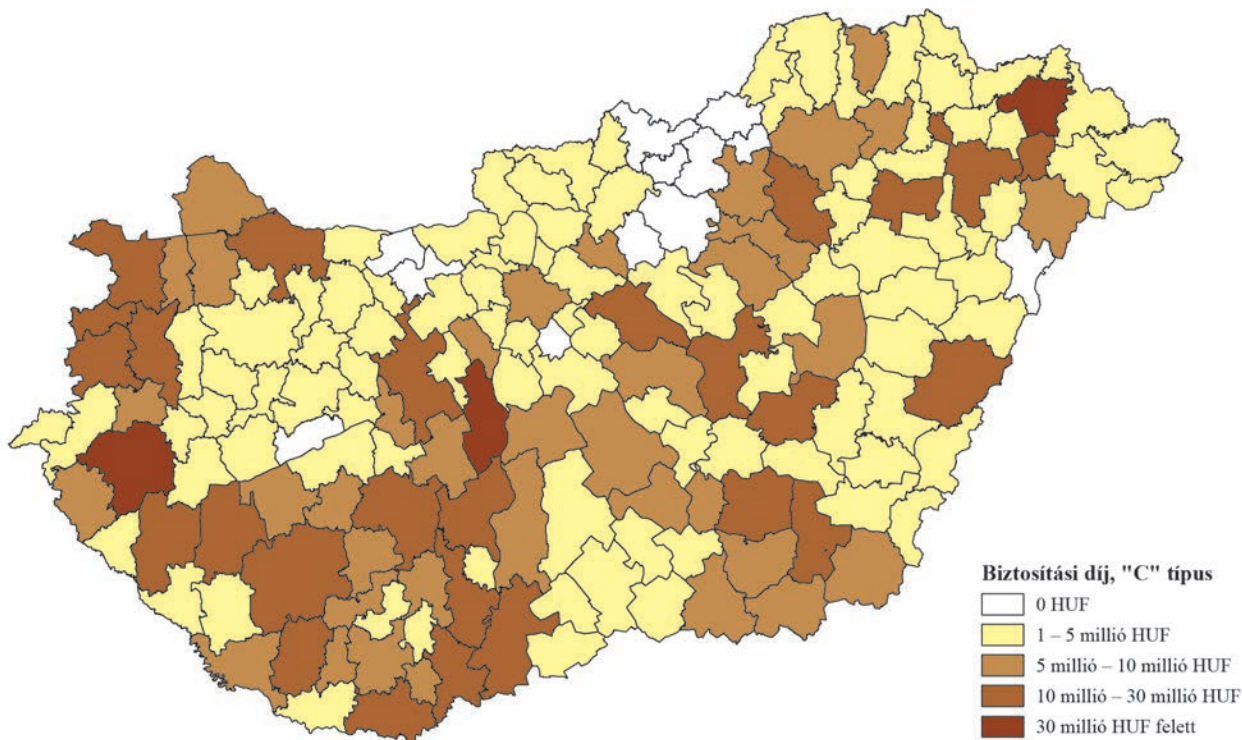
Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

30. ábra: „B” típusú biztosítások díjbevétele járásoként (díjtámogatott és kiegészítő)

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

31. ábra: „C” típusú biztosítások díjbevétele járásoként (díjtámogatott és kiegészítő)

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

A „C” típusú biztosítások díjbevétele 2015-ben is jelentősen visszaesett, különösen a Kisalföldön, az Alföld keleti részén, a Duna–Tisza közén és Nógrád megyében. Az összes járás közül a Zalaegerszegi, a Kisvárdai és a Dunaújvárosi járásokban haladta meg a díjbevétel a 30 millió forintot. A járások 14,8 százalékában 10–30 millió forint között, 21,0 százalékában 5–10 millió forint között, 55,7 százalékában pedig 1–5 millió forint között alakult a díjbevétel. „C” típusú biztosítást 12 járásban nem kötöttek, ez az előző évhez képest 5-tel több (31. ábra).

Díjbevétel változása veszélynemenként

Összességében vizsgálva a „B” típusú díjtámogatott biztosításnál a biztosított terület nagysága ugyan 3,0 százalékkal emelkedett, azonban a díjbevétel értéke 4,0 százalékkal csökkent. Veszélynemenként tekintve

azonban megállapítható, hogy a viharkár kivételével minden veszélynemenél emelkedett a biztosított terület nagysága, a növekedés a tűzkár esetében volt a legmagasabb, több mint kétszeres az előző évihez képest. A díjbevétel a jégeső- és viharkár esetében visszaesett, ugyanakkor a téli fagykár bevétele kétszeresére, a tűzkáré másfélszeresére nőtt.

A „C” típusú díjtámogatott biztosítás által lefedett terület nagysága összességében 6,7 százalékkal, díjbevétele 19,4 százalékkal csökkent. Az egyes veszélynemek közül a tavaszi fagy területi lefedettsége 7,2 százalékkal nőtt, díjbevétele azonban több mint 40 százalékkal csökkent. A másik területi növekedés a tűzkárnál jelentkezett, itt a díjbevételek is több mint 50 százalékkal emelkedtek az előző évi értékhez képest (9. táblázat, 1-2. melléklet).

9. táblázat: A „B” és „C” típusú biztosítások igénybevételének változása veszélynemenként és főbb növénycsoportonként 2015-ben

Megnevezés	Biztosított terület változása, százalék				Díjbevétel változása, százalék			
Veszélynem	Szántóföldi növény kultúrák	Ültetvények	Zöldség-kultúrák	Összesen	Szántóföldi növény kultúrák	Ültetvények	Zöldség-kultúrák	Összesen
„B” típusú biztosítások								
Jégeső	102	82	129	103	92,3	72,4	122,8	96,2
Téli fagy	106	–	–	106	204,2			204,2
Tűz	242	267	332	244	156,4	157,7	222,4	159,9
Vihar	87	209	143	89	79,4	896,3	109,2	81,4
„B” típusú biztosítások összesen	102	82	129	103	92,2	72,7	122,9	96,0
„C” típusú biztosítások								
Aszály	5	–	–	5,1	4,1			4,1
Felhőszakadás	46	–	8	39,2	77,6		30,4	67,7
Jégeső	97	43	249	96,9	93,8	37,8	132,2	82,4
Mezőgazdasági árvíz	32	–	–	31,6	77,6			77,6
Tavaszi fagy	1 089	58	9	107,2	718,0	61,8	24,4	61,4
Téli fagy	62	52	–	61,9	108,6	32,5		97,8
Tűz	217	125	905	218,3	156,5	94,3	391,8	150,1
Vihar	80	81	86	79,9	74,5	79,0	101,8	74,7
„C” típusú biztosítások összesen	94	42	96	93,3	89,7	40,7	112,0	80,6

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

Ágazatonkénti bontás

Minimálisan ugyan, de csökkent a szántóföldi növények vetésterülete 2015-ben (–3,2 százalék). Ugyanakkor a díjtámogatott biztosítás által lefedett összes terület 792 ezer hektárról 838 ezer hektárra nőtt, ami 5,8 százalékos bővülést jelent az előző évi értékekhez viszonyítva. A díjtámogatásban részesíthető biztosítási típusok közül az „A” típus területi lefedettsége 40,1 százalékkal, a „B” típus 1,9 százalékkal emelkedett, míg a „C” típus 6,0 százalékkal csökkent. Összességében a „B” típusú biztosítás penetrációja volt a legmagasabb, 14,4 százalék, miközben az „A” és „C” típus esetében a biztosított terület vetésterülethez viszonyított aránya 3,7-4,1 százalék közötti.

A legnagyobb vetésterületen termesztett szántóföldi növények közül a búza és a kukorica díjtámogatott biztosítással lefedett területe 1-4 százalékkal nőtt. A cukorrépánál és napraforgónál 19-22 százalékos, az őszi durumbúza esetében 53 százalékos, a szójánál pedig közel 90 százalékos bővülés tapasztalható. Jelenősen, 20-45 százalékkal visszaesett azonban a díjtámogatott biztosításokkal lefedett rozs, zab és tritikálé területe az előző évhez képest.

A nagyobb területen termesztett szántóföldi növények esetében a lefedettség 21-26 százalék között változott. Az „A” típusú biztosítás legmagasabb penetrációja a káposztarepcénél volt, 9 százalék, a „B” típusé a cukorrépánál és szójánál volt kiemelkedő, 34, illetve 32 százalék. A „C” típusnál a dohány penetrációja ugyancsak 34 százalék volt 2015-ben (10. táblázat).

Az ismertebb, nagyobb területen termesztett növények biztosítása elterjedtebb, a kisebb ültetvényeké pedig kevésbé, míg az igazán jégérzékeny kultúrákra nincs is biztosítási kínálat. Ennek köszönhető, hogy az ültetvények esetében egyrészt meg kell győzni a termelőt, aki soha nem kötött biztosítást, hogy kössön, másrészt a biztosítónak is olyan új növényeket kell biztosítani, amelyeket talán soha vagy csak nagyon ritkán biztosított.

Az ültetvénykultúrák területe összességében 1,5 százalékkal csökkent 2014-hez képest, ezen belül a második legnagyobb területen termesztett almáé 4,8 százalékkal csökkent. A legnagyobb mértékű területi visszaesést a köszméte és a ribizli szenvedte el 2015-ben, ugyanakkor a csemegegye területa mintegy 14,0 százalékkal bővült.

Az összes terület csökkenéséhez képest jóval nagyobb arányban (12,8 százalék) szűkült a díjtámogatott biztosítások által lefedett terület nagysága 2015-ben. Az alma biztosított területe 13,1 százalékkal csökkent, míg a biztosított terület a borszölő, a csemegegye, a körte és az egyéb gyümölcsfélék esetében több mint 9 százalékkal nőtt.

A legnagyobb lefedettsége a körtének volt (16,0 százalék), ezt követte az alma (12,1 százalék), majd a kajszi (10,5 százalék) és a málna (9,2 százalék). Legalacsonyabb lefedettséggel a fontosabb növények közül a borszölő rendelkezett, 0,7 százalékkal. Az egyes biztosítási típusokat figyelembe véve megállapítható, hogy összességében az „A” típusú biztosítás penetrációja (2,5 százalék) volt a legjobb, itt az alma és a körte lefedettsége 10 százalék felett alakult. A „B” típusnál a kajszi és málna penetrációja 9-10 százalék közé esett, a „C” típusnál pedig a körte lefedettsége volt a legmagasabb, 2,8 százalék (11. táblázat).

A zöldségkultúrák vetésterülete 11,4 százalékkal bővült az előző évhez képest. Ezzel összhangban nőtt a díjtámogatott biztosítással lefedett terület nagysága 2015-ben, különösen a „B” típuson belül a tök, a zöldborsó, a karfiol, a brokkoli és a kelkáposzta esetében. Az összes biztosítástípus figyelembe véve a penetráció a zöldborsónál meghaladta a 40 százalékot, a csemegekukoricánál pedig 39 százalék volt. A borsó, a paradicsom, a szárazbab és a zöldbab penetrációja 20 százalék felett alakult 2015-ben.

Az egyes biztosítási típusokon belül a „B” típusnál a vetésterülethez képest legmagasabb lefedettséggel a zöldborsó rendelkezett (46,2 százalék), a „C”-nél az egyéb szántóföldi zöldségek (6,0 százalék) (12. táblázat).

A „B” típusú biztosításnál a veszélynemenkénti eloszlást tekintve megállapítható, hogy az összes 2,6 milliárd forint díjbevételeből 58,0 százalék jutott a jég-tűz kombinációra 2015-ben. Ezt követte a jégesőkár 24,4 százalékkal, majd a jég-tűz-vihar kombináció 13,1 százalékkal. A jég-vihar 3,9, az egyéb 0,6 százalékban részesedett a „B” típusú díjtámogatott biztosítás bevételeiből (32. ábra).

A „C” típusnál a veszélynemenkénti eloszlást vizsgálva megállapítható, hogy az összes biztosítói díjbevételeiből 48,9 százalékot a jég-tűz kár tett ki. Ezt követte a jég-tűz-vihar kombináció (22,7 százalék), majd a jég 16,5 százalékos részaránnyal (33. ábra).

10. táblázat: A főbb szántóföldi kultúrák részvétele a II. pillérben

Megnevezés	Vetésterület 2015-ben, ezer ha	Díjtámogatott biztosítás által lefedett terület 2014-ben, ezer ha				Díjtámogatott biztosítás által lefedett terület 2015-ben, ezer ha				Díjtámogatott biztosítás által lefedett terület változása, a) százalék				Lefedettség a vetésterülethez viszonyítva, százalék			
		A	B	C	Összesen	A	B	C	Összesen	A	B	C	Összesen	A	B	C	Összesen
Kukorica	1 037	28	186	2	217	39	185	1	225	138	99	30	104	4	18	0	22
Őszi búza	872	29	194	3	227	40	186	4	229	136	96	108	101	5	21	0	26
Napraforgó	624	23	109	1	134	38	121	1	160	165	110	58	119	6	19	0	26
Árpa	291	8	–	54	62	12	–	49	61	144	–	92	99	4	–	17	21
Káposztarepce	230	18	–	53	72	22	–	55	77	118	–	103	107	9	–	24	33
Tritikálé	108	2	–	11	13	3	–	8	11	131	–	69	80	3	–	7	10
Szója	77	–	13	0	13	–	25	0	25	–	192	39	189	–	32	0	32
Zab	40	–	4	0	4	–	3	0	3	–	81	55	81	–	8	0	8
Rozs	31	1	0	2	3	0	0	1	2	44	–	61	56	1	0	5	6
Őszi durumbúza	20	0	3	0	3	0	5	0	5	–	157	0	153	2	24	0	26
Cukorrépa	16	–	4	0	4	–	5	0	5	–	119	5 851	121	–	34	1	34
Dohány	5	–	–	2	2	–	–	2	2	–	–	93	93	–	–	34	34
Egyéb szántóföldi növény	406	0	17	21	38	0	12	21	33	0	70	101	88	0	3	5	8
Szántóföldi növény összesen	3 756	111	532	150	792	155	542	141	838	140	102	94	106	4	14	4	22

^{a)} Változás 2015/2014 értéke, mely a pontos területek hányadosát jelöli, míg a táblázatban csak a kerekített területek szerepelnek.

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

11. táblázat: A főbb ültetvénykultúrák részvétele a II. pillérben

Megnevezés	Ültetvényterület 2015-ben, ha	Díjtámogatott biztosítás által lefedett terület 2014-ben, ha				Díjtámogatott biztosítás által lefedett terület 2015-ben, ha				Díjtámogatott biztosítás által lefedett terület változása, ^{a)} százalék				Lefedettség az ültetvényterülethez viszonyítva, százalék			
		A	B	C	Összesen	A	B	C	Összesen	A	B	C	Összesen	A	B	C	Összesen
Borszőlő	51 996	58	1	234	292	237	0	124	361	412,5	0,0	53,1	123,6	0,5	0,0	0,2	0,7
Alma	25 976	2 394	–	1 231	3 625	2 788	–	362	3 150	116,5	–	29,4	86,9	10,7	–	1,4	12,1
Meggy	13 834	–	910	198	1 108	–	695	92	787	–	76,4	46,5	71,1	–	5,0	0,7	5,7
Szilva	6 851	–	282	37	320	–	177	55	231	–	62,6	146,4	72,3	–	2,6	0,8	3,4
Dió	6 049	–	121	34	155	–	106	29	134	–	87,2	84,2	86,5	–	1,7	0,5	2,2
Kajszi	5 007	–	576	18	593	–	501	23	524	–	87,0	130,5	88,4	–	10,0	0,5	10,5
Őszibarack	3 915	–	81	28	109	–	100	8	109	–	123,6	30,1	99,7	–	2,6	0,2	2,8
Cseresznye	2 644	–	104	34	137	–	110	13	123	–	106,2	38,6	89,6	–	4,2	0,5	4,7
Körte	2 422	292	–	49	342	320	–	68	388	109,5	–	139,1	113,7	13,2	–	2,8	16,0
Ribizli	1 446	–	0	0	0	–	0	0	0	–	0	–	–	–	0,0	0,0	–
Csemeszőlő	930	12	–	4	17	19	–	1	19	151,0	–	13,9	116,4	2,0	–	0,1	2,1
Szamóca	734	–	50	0	50	–	36	0	36	–	72,7	–	72,7	–	4,9	0,0	4,9
Málna	198	–	–	18	18	–	18	0	18	–	–	0,0	100,0	–	9,2	0,0	9,2
Köszméte	50	–	0	0	0	–	0	0	0	–	0	–	–	–	0,0	0,0	–
Egyéb gyümölcsfélé	10 473	0	74	1	75	0	62	20	82	–	84,2	² 644,6	109,5	0,0	0,6	0,2	0,8
Ültetvény összesen	132 523	2 757	2 199	1 885	6 841	3 364	1 806	794	5 965	122,0	82,1	42,1	87,2	2,5	1,4	0,6	4,5

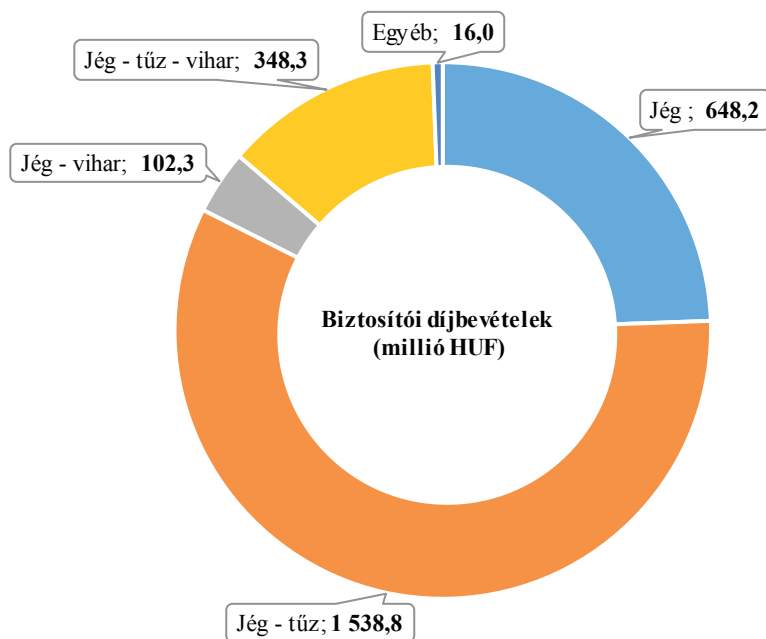
^{a)} Változás 2015/2014 értéke, mely a pontos területek hányadosát jelöli, míg a táblázatban csak a kerekített területek szerepelnek.
 Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

12. táblázat: A főbb zöldségkultúrák részvétele a II. pillérben

Megnevezés	Vetésterület 2015-ben, ha	Díjtámogatott biztosítás által lefedett terület 2014-ben, ha				Díjtámogatott biztosítás által lefedett terület 2015-ben, ha				Díjtámogatott biztosítás által lefedett terület változása, ^{a)} százalék				Lefedettség a vetésterülethez viszonyítva, százalék			
		A	B	C	Összesen	A	B	C	Összesen	A	B	C	Összesen	A	B	C	Összesen
Csemegekukorica	30 593	–	10 510	353	10 863	–	11 943	4	11 947	–	113,6	1,2	110,0	–	39,0	0,0	39,1
Zöldborsó	23 746	–	6 381	375	6 756	–	10 960	4	10 964	–	171,8	1,0	162,3	–	46,2	0,0	46,2
Burgonya	8 953	–	532	0	532	–	697	0	697	–	130,9	0	130,9	–	7,8	0,0	7,8
Dinnye	5 044	–	577	2	579	–	817	19	836	–	141,6	962,5	144,5	–	16,2	0,4	16,6
Borsó	2 279	–	4 210	0	4 210	–	520	0	520	–	12,4	0	12,4	–	22,8	0,0	22,8
Fűszerpaprika	2 538	–	187	0	187	–	299	5	304	–	159,5	0	162,2	–	11,8	0,2	12,0
Tök	2 349	–	127	0	127	–	280	0	280	–	221,0	0	221,0	–	11,9	0,0	11,9
Paprika	2 147	–	214	0	214	–	232	0	232	–	108,5	0	108,5	–	10,8	0,0	10,8
Vöröshagyma	1 760	–	214	0	214	–	143	0	143	–	66,8	0	66,8	–	8,1	0,0	8,1
Paradicsom	1 550	–	257	0	257	–	391	0	391	–	152,3	0	152,3	–	25,2	0,0	25,2
Spárga	1 605	–	0	0	0	–	3	0	3	–	0	0	0	–	0,2	0,0	0,2
Zöldbab	1 389	–	396	0	396	–	343	0	343	–	86,6	0	86,6	–	24,7	0,0	24,7
Káposzta	1 700	–	65	0	65	–	66	0	66	–	102,2	0	102,2	–	3,9	0,0	3,9
Sárgarépa	1 244	–	129	0	129	–	111	0	111	–	86,4	0	86,4	–	8,9	0,0	8,9
Szárzabab	665	–	167	0	167	–	164	0	164	–	98,0	0	98,0	–	24,6	0,0	24,6
Karfiol	390	–	10	0	10	–	19	0	19	–	185,5	0	185,5	–	4,8	0,0	4,8
Kelkáposzta	290	–	1	0	1	–	8	0	8	–	691,7	0	691,7	–	2,9	0,0	2,9
Uborka	251	–	11	0	11	–	11	0	11	–	106,1	0	106,1	–	4,6	0,0	4,6
Cukkini és egyéb kabakosok	126	–	24	0	24	–	1	0	1	–	5,0	0	5,0	–	1,0	0,0	1,0
Brokkoli	53	–	1	0	1	–	5	0	5	–	391,3	0	391,3	–	10,2	0,0	10,2
Lóbab	39	–	0	0	0	–	0	0	0	–	0	0	0	–	0,0	0,0	0,0
Lencse	15	–	0	0	0	–	3	0	3	–	0	0	0	–	21,0	0,0	21,0
Egyéb szántóföldi zöldség	29 701	–	398	705	1 103	–	4 428	1 783	6 212	–	1 113,1	253,0	563,3	–	14,9	6,0	20,9
Szántóföldi zöldség összesen	118 426	–	24 411	1 435	25 846	–	31 446	1 816	33 262	–	128,8	126,6	128,7	–	26,6	1,5	28,1

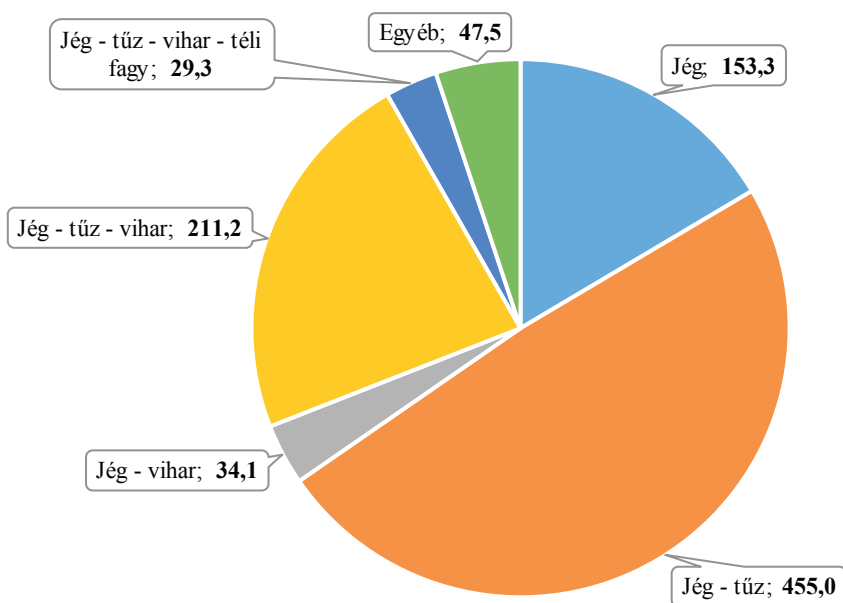
^{a)} Változás 2015/2014 értéke, mely a pontos területek hányadosát jelöli, míg a táblázatban csak a kerékített területek szerepelnek.
 Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatfeldolgozása alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

32. ábra: A biztosítói díjbevételek veszélynemenkénti megoszlása a „B” típusú díjtámogatott biztosítás esetén

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

33. ábra: A biztosítói díjbevételek veszélynemenkénti megoszlása a „C” típusú díjtámogatott biztosítás esetén

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

Méret szerinti bontás

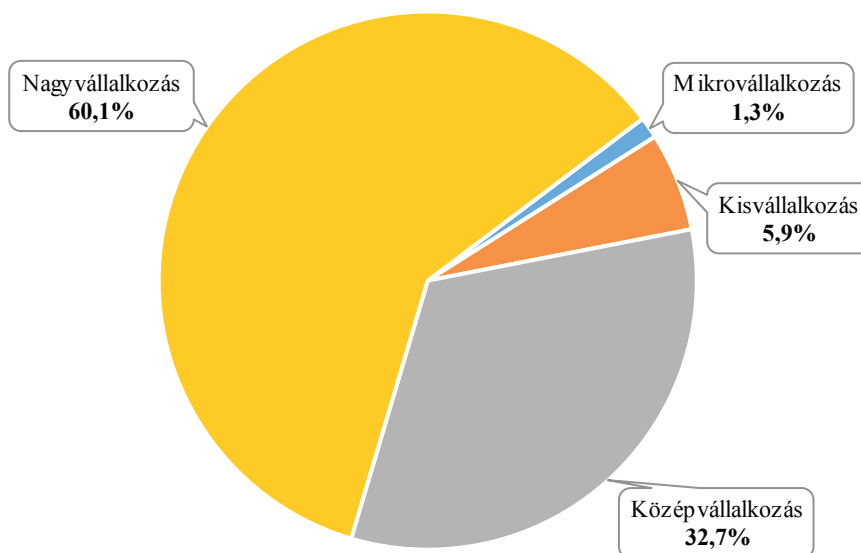
A díjtámogatott biztosítások esetében egyértelműen kirajzolódik, hogy a legnagyobb gazdaságok fordítják a legmagasabb összegeket biztosításkötésre. Ennek ellenére a nagyvállalkozások díjállománya 3 százalékponttal csökkent az előző évhez képest, amelynek hátterében vélhetően a szabályozás módosítása áll. Annak értelmében a nagyvállalkozások 2015-től már nem kaphattak díjtámogatást a biztosításokra. A középvállalkozások bevételei 3 százalékponttal emelkedtek, ami a struktúra átrendeződésére utalhat, másfelől a nagyvállalkozások bevételeinek csökkenését is magyarázhatja. A mikro- és kisvállalkozásoknál¹⁷ nem történt változás az előző évhez képest (34. ábra).¹⁸

A kiegészítő biztosítások esetében is a nagyvállalkozások domináltak, az összes megkötött kiegészítő

biztosítási díjból ezen szereplők 67 százalékot birtokoltak 2015-ben, mely 2 százalékponttal maradt el az előző évhez képest. A középvállalkozásoknál 3 százalékpontos bővülés történt, a kisvállalkozások részaránya a kiegészítő biztosítások díjállományából továbbra is 4 százalékra tehető, a mikrovállalkozások részesedése 1 százalékponttal csökkent 2014-hez viszonyítva (35. ábra).

A díjtámogatott biztosítások díjállománya a mikro- és középvállalkozások esetében több mint 9 százalékkal nőtt, a nagyvállalkozásoké 3 százalékkal esett vissza az aktuális évben (36. ábra). Összességében a díjtámogatott és kiegészítő biztosítások díjbevétele változatlan maradt az előző évihez képest, a részesedések módosulása elsősorban strukturális átrendeződéssel magyarázható.

34. ábra: Díjtámogatott biztosítások díjállományának megoszlása méretkategória szerint 2015-ben

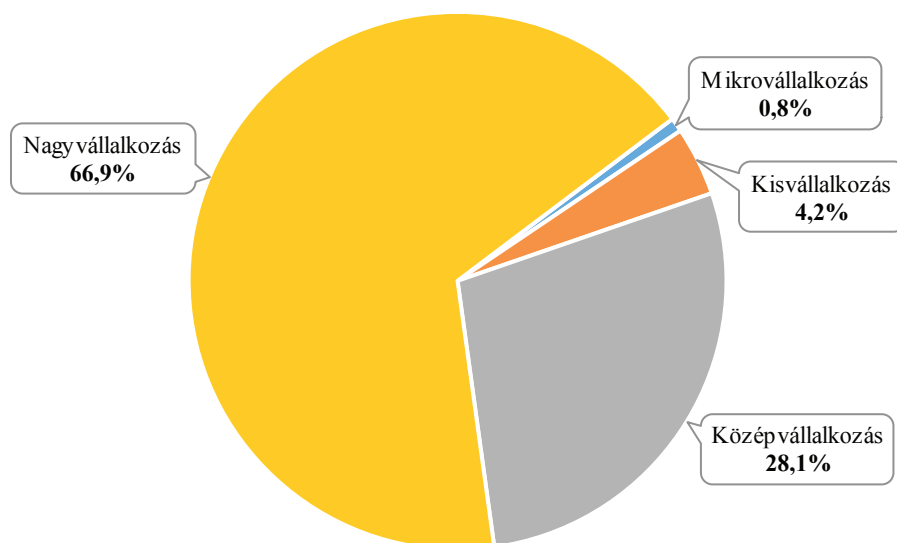

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

¹⁷ A mikro- és kisvállalkozások jellemzően kis területeken magas termelési értékű kultúrákat termesztnek, amelyeknek biztosítási díja arányosan jóval magasabb, mint a kárenyhítő juttatás hektáronkénti összege a szántóföldi és ültetvénykultúrák esetében.

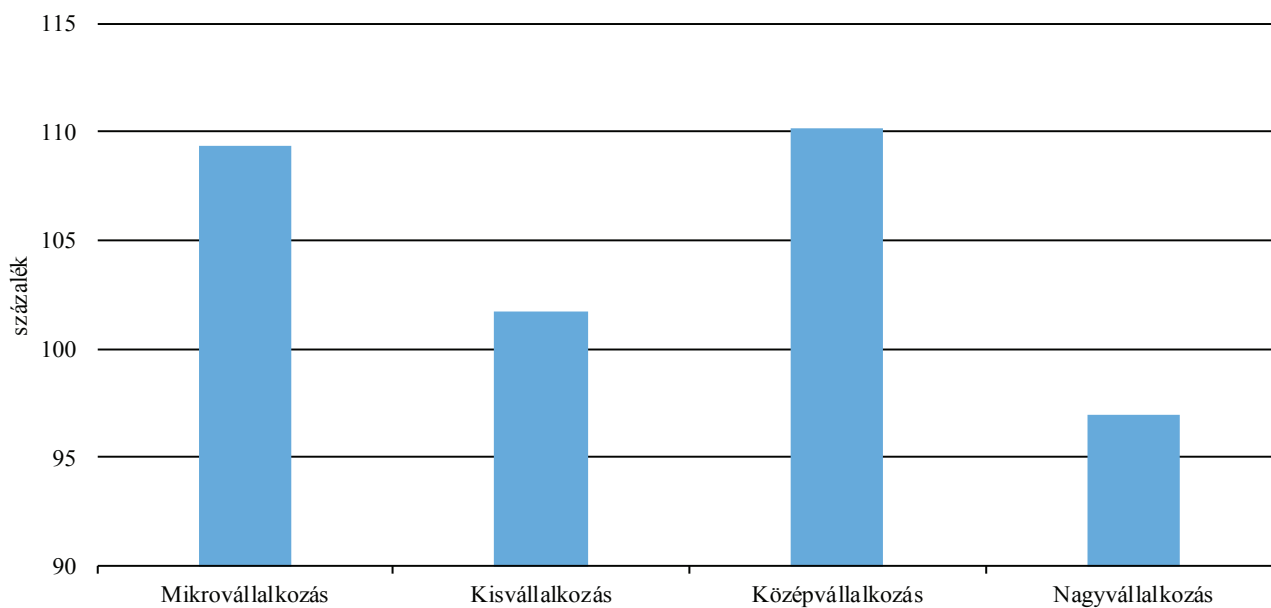
¹⁸ Mikrovállalkozások, amelyek 10 főnél kevesebb embert foglalkoztatnak, és amelyek éves forgalma vagy éves mérlegfőösszege nem haladhatja meg a 2 millió eurót. Kisvállalkozások, amelyek 50 főnél kevesebb embert foglalkoztatnak, és amelyek éves forgalma vagy éves mérlegfőösszege nem haladhatja meg a 10 millió eurót. Középvállalkozások, amelyek 250 főnél kevesebb embert foglalkoztatnak, és amelyek éves forgalma vagy éves mérlegfőösszege nem haladhatja meg a 43 millió eurót.

35. ábra: **Kiegészítő biztosítások díjállományának megoszlása méretkategória szerint 2015-ben**

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

36. ábra: **Díjtámogatott biztosítások díjállományának változása méretkategória szerint 2014-ről 2015-re**

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

Károsodás

Járásonkénti bontás

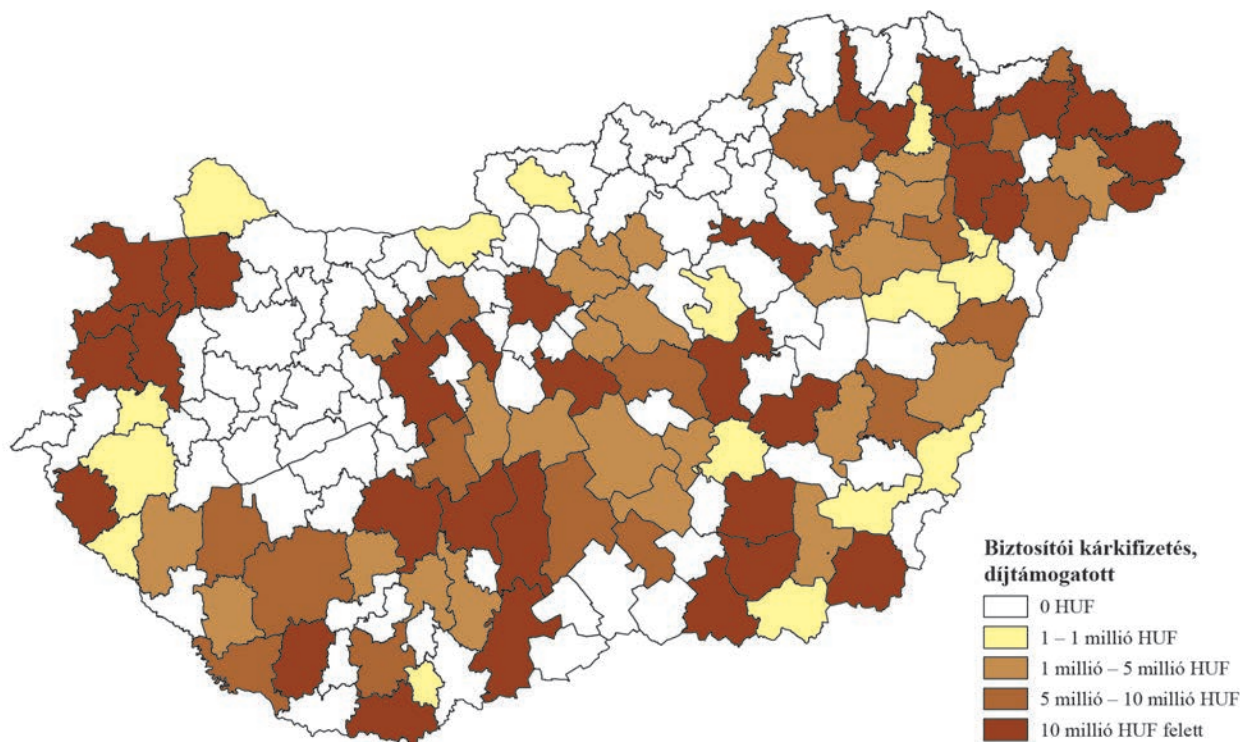
Az előző évinél kedvezőtlenebb időjárás (aszály, jég-eső és fagy) következtében jelentősen emelkedett a kár-események száma. A kárkifizetések összege 1,4 milliárd forintról 80,2 százalékkal, 2,5 milliárd forintra nőtt, a kárhányadok aránya 23,2 százalékról 41,9 százalékra ugrott az előző évi értékhez képest 2015-ben.

Jelentősen nőttek a károk a Kisalföld, a Duna–Tisza köze, a Dél-Dunántúl és Északkelet-Magyarország térségeiben. A legjelentősebb, 10 millió forint feletti kárkifizetések 34 járásban fordultak elő, 42 járásban 1–10 millió forint között maradtak, 84 járásban nem volt kárkifizetés. A térképen a károk területi eloszlását tekintve jól látható, hogy elsősorban az aszály, a jég és a tavaszi fagykár károsította a mezőgazdasági területeket. Ez elsősorban a borvidékeken okozott komoly problémákat, illetve az aszály miatt jelentős termés kiesés jelentkezett a kukoricánál 2015-ben (37. ábra).

A kiegészítő biztosítások kárkifizetései is emelkedtek az előző évihez viszonyítva, elsősorban jég- és viharkárookra folyósítottak többet. A járások kicsivel több mint harmadában nem volt kárkifizetés, ugyanakkor a járások 36,9 százalékánál 1–10 millió forintot, 14,8 százalékánál 10–50 millió forintot fizettek ki. 50 millió forint feletti kárkifizetésre a Székesfehérvári és a Paksi járásokban került sor (38. ábra).

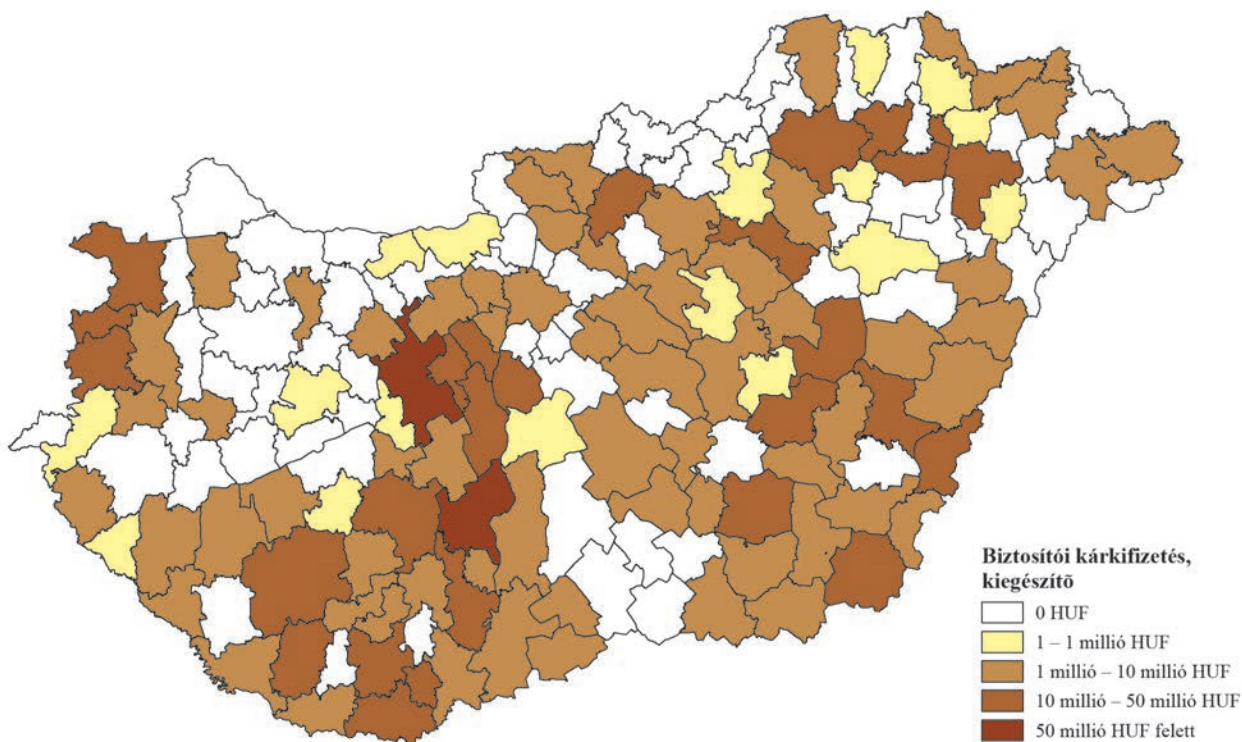
A díjtámogatott biztosítások kárkifizetése emelkedett az előző évhez képest. A járások közel 80 százalékánál nőtt a kárkifizetések összege, 19 járásban 20 millió forint feletti, 43 járásban 1–20 millió forint közötti növekedésről beszélhetünk, ugyanakkor 38 járásban csökkent a kárkifizetések nagysága 2014-hez viszonyítva. A térképen látható, hogy kevesebb a zöld terület (ahol csökkent a kárkifizetés), így homogénebb térképet kaptunk. A legnagyobb kárkifizetések az ültetvény- és a zöldségkultúráknál, valamint a kukoricánál történtek (39. ábra).

37. ábra: A díjtámogatott biztosítások kárkifizetései járásonként

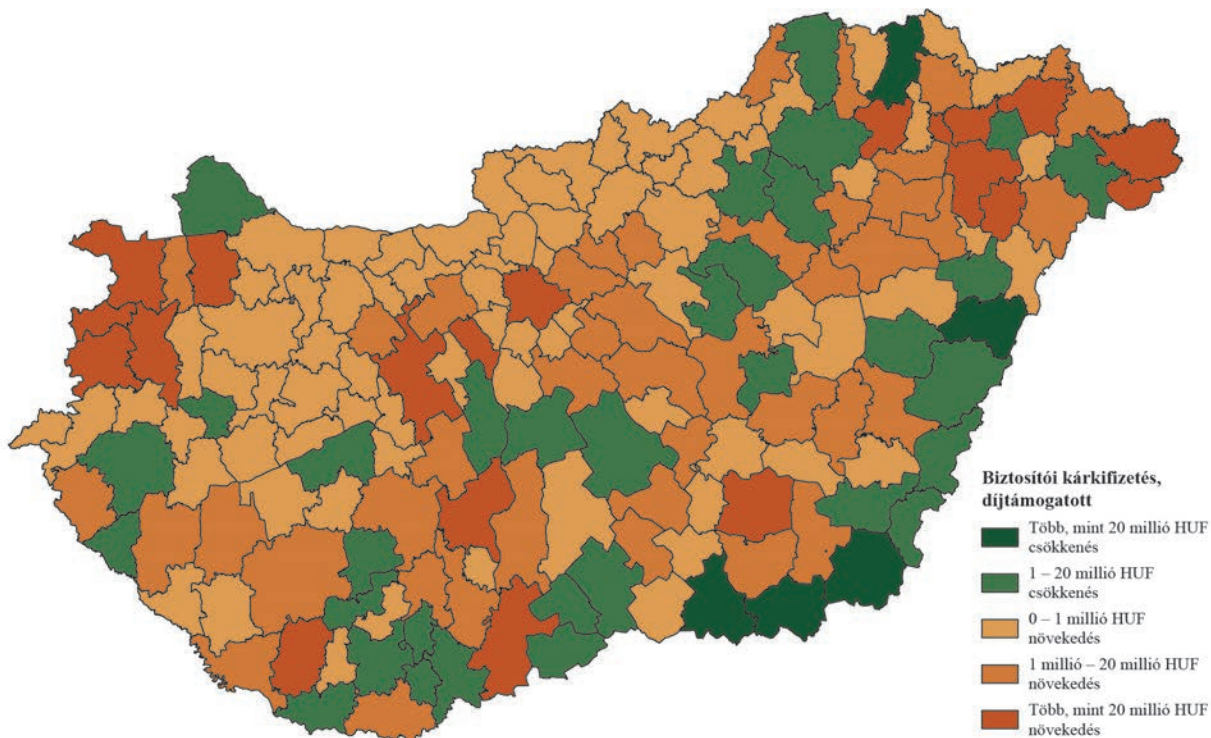
Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

38. ábra: A kiegészítő biztosítások kárfizetései járasonként

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

39. ábra: A díjtámogatott biztosítások kárfizetésének változása járasonként 2014-ről 2015-re

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

Veszélynemenkénti bontás

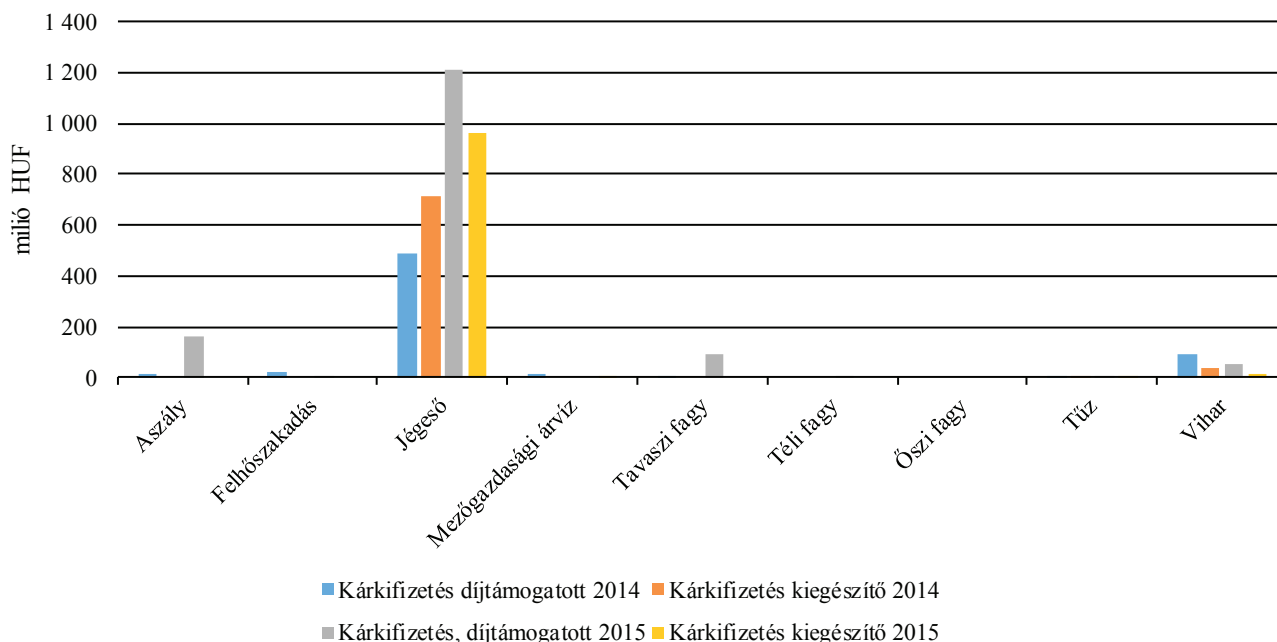
A veszélynemek közül 2015-ben az aszály-, a jég- eső-, a vihar- és a tavaszi fagykár dominált. A legnagyobb károkat a jégeső okozta, az erre vonatkozó kárkifizetések (a díjtámogatott biztosítások után) meghaladták az 1,2 milliárd forintot. Ezt követte az aszálykárra történő kárkifizetés 160 millió forinttal, majd a tavaszi fagy 89 millió forintos összeggel (40. ábra).

Aszálykárra csak a járások 13,6 százalékában fizettek kártérítést a díjtámogatott és kiegészítő biztosítások esetében. A Kisvárdai járásban 50 millió forint feletti volt a kár, a kifizetés 10–50 millió forint között alakult az Ibrányi és a Nyíregyházi járásban. 21 járásban 1–10 millió forint közé esett a kárkifizetés, 152

járásban (86,4 százalék) pedig nem volt kárkifizetés aszálykárra. Az aszály elsősorban a kukoricát érintette 2015-ben (41. ábra).

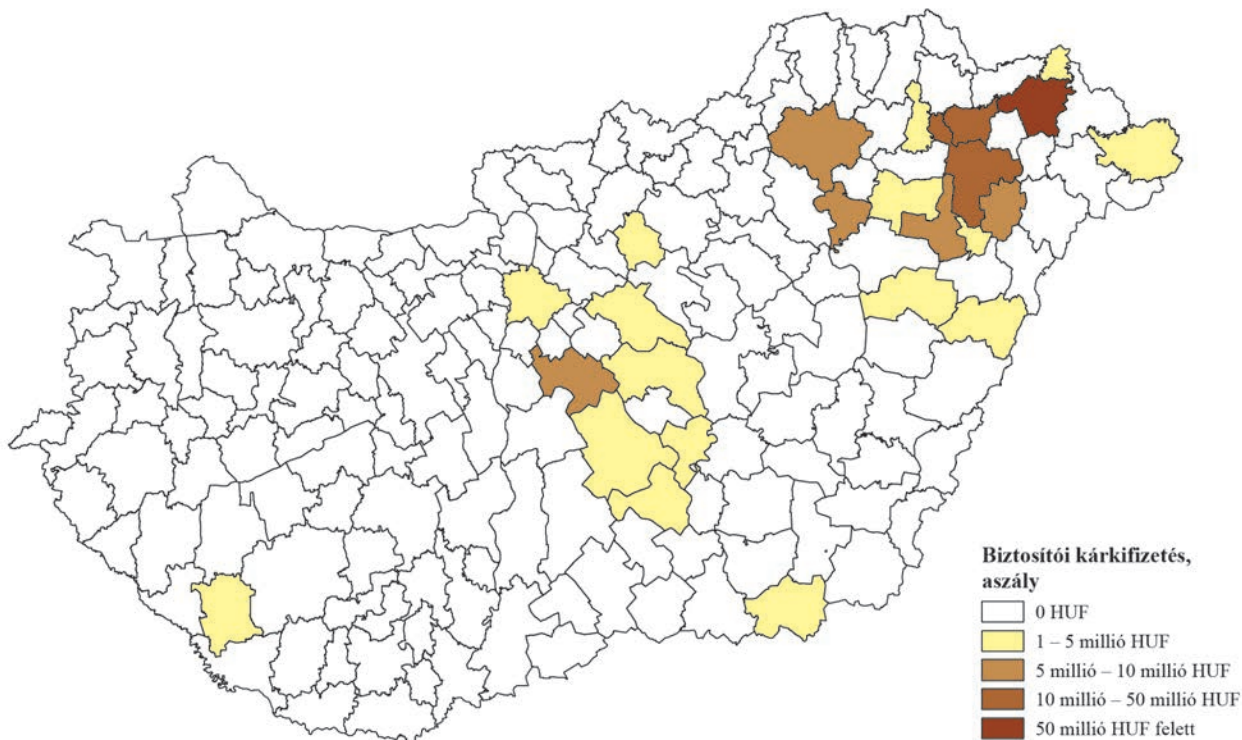
A 2015-ben jelentkező káreseményeknél a kifizetések zömét, több mint 80 százalékát a jégesőkárra fordították a biztosítók. Az előző évhez képest az általában jégverés által károsított területeken kívül még a Kisalföld területét sújtotta jégeső. A járások közül 11-ben fizettek ki 50 millió forint feletti összegeket, 39 járásban 10–50 millió forint közé, 20 járásban pedig 5–10 millió forint közé esett a kifizetett kártérítés. A járások közel harmadában 5 millió forint alatti kárkifizetések történtek, 57 járásban pedig nem volt kárkifizetés jégkárra (42. ábra).

40. ábra: Veszélynemenkénti kártérítési összegek a díjtámogatott és a kiegészítő biztosítások esetében

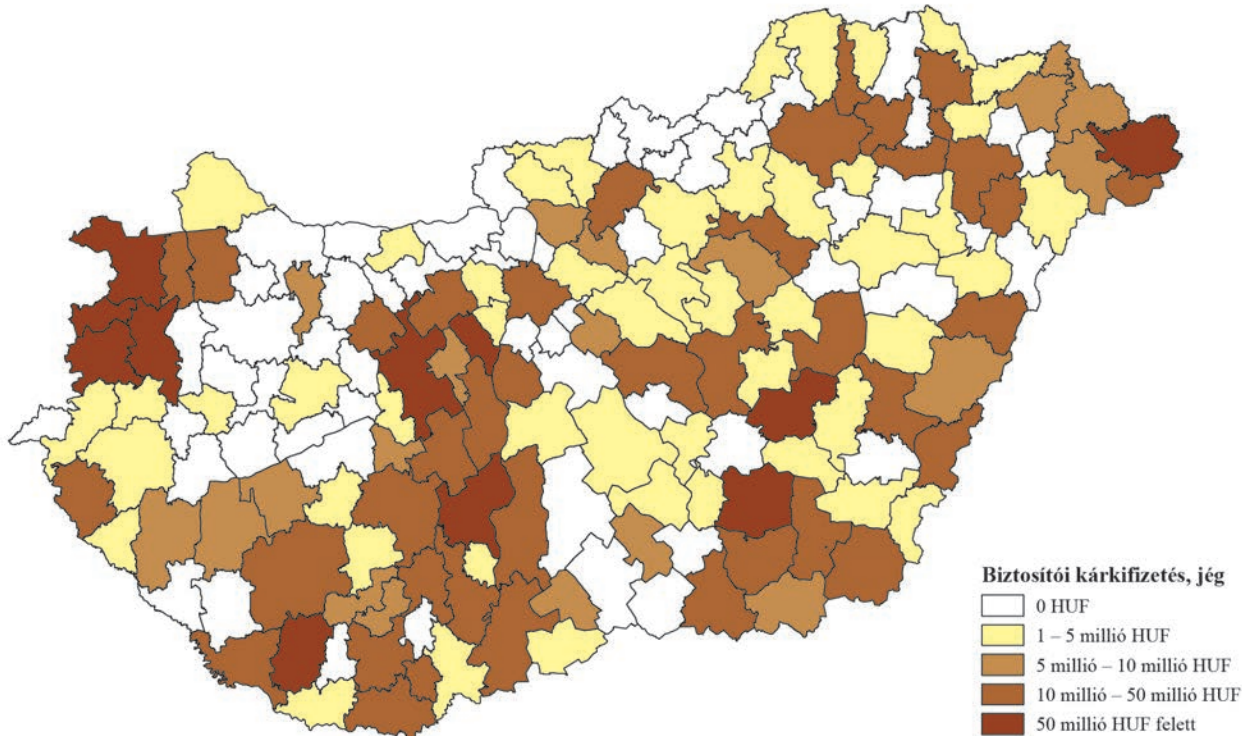
Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

41. ábra: Aszálykárra kifizetett kártérítés járásonkénti alakulása 2015-ben (díjtámogatott és kiegészítő)

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

42. ábra: Jégkárra kifizetett kártérítés járásonkénti alakulása 2015-ben (díjtámogatott és kiegészítő)

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

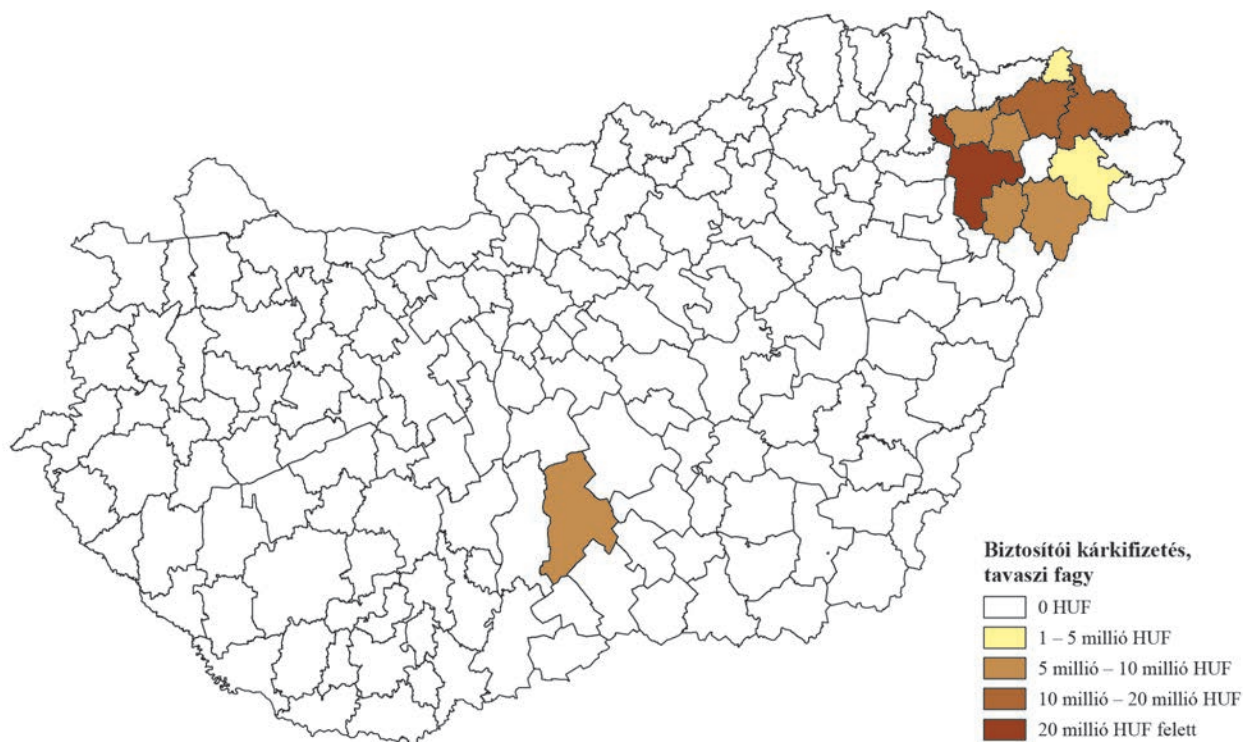
Jelentős károkat okozott a tavaszi fagy is, az erre vonatkozó kárkifizetések (a kiegészítő biztosításokkal együtt) 3,6 százalékot jelentettek a 2015. évben felmerült összes kárkifizésen belül. A Nyíregyházi járásban 20 millió forint feletti kifizetés történt, a Kisvárdai és a Vásárosnaményi járásokban 10–20 millió forint közé esett a kárkifizetés összege. A járások több mint 90 százalékában nem volt kárkifizetés tavaszi fagykára 2015-ben (43. ábra).

Viharkarra a 2015. évi összes kártérítés közel 2,6 százalékát fizették ki a biztosítók. A Kőszegi járás-

ban 10 millió forint feletti kifizetések valósultak meg, további 2 járásban 5–10 millió forint közötti, 19 járásban pedig 1–5 millió forint közötti kifizetés történt. 154 járásban nem volt kárkifizetés viharokkárra 2015-ben (44. ábra).

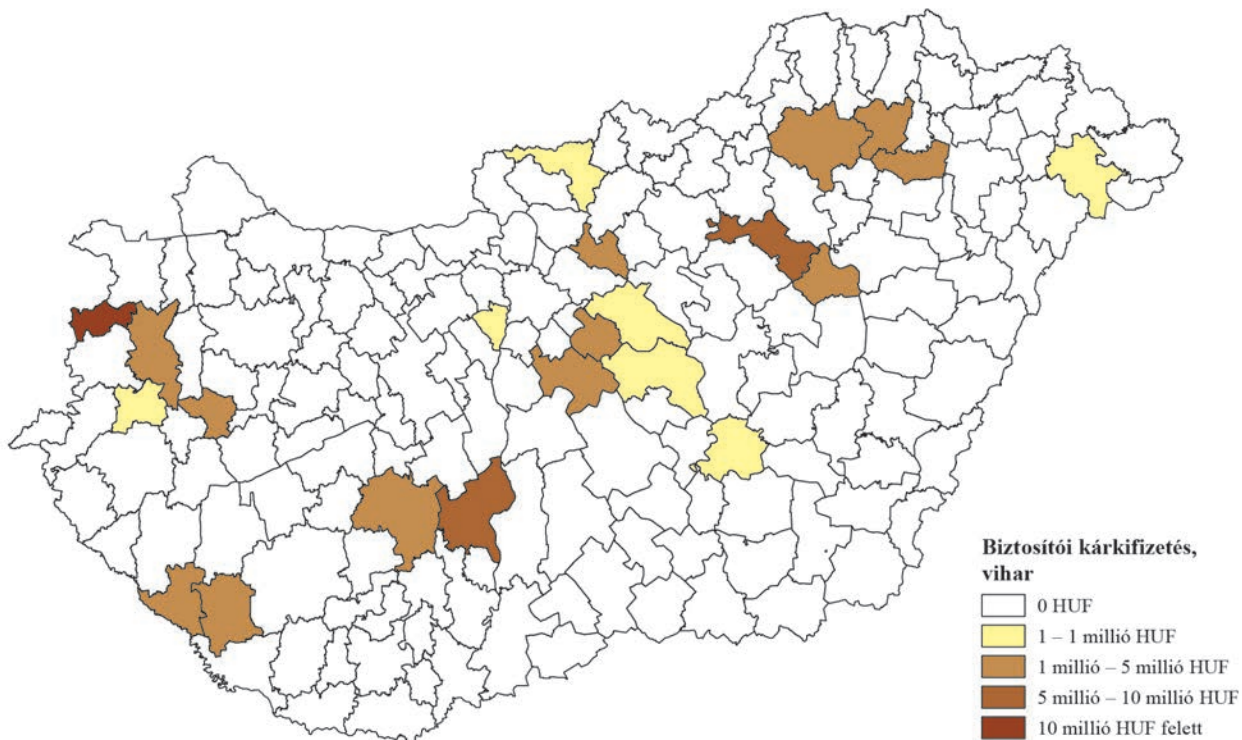
Felhőszakadást csak egyedül a Dombóvári járásban történt kárkifizetés, 1 millió forint alatti összegben. Érdekes, hogy az előző évben a felhőszakadást a veszélynemek között jóval nagyobb arányban fordult elő, akkor 6 járást érintett, és a kifizetések két esetben meghaladták a 2 millió forintot (45. ábra).

43. ábra: Tavaszi fagykára kifizetett kártérítés járásonkénti alakulása 2015-ben (díjtámogatott és kiegészítő)

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

44. ábra: Viharkárra kifizetett kártérítés járasonkénti alakulása 2015-ben (díjtámogatott és kiegészítő)

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

45. ábra: Felhőszakadókra kifizetett kártérítés járasonkénti alakulása 2015-ben (díjtámogatott és kiegészítő)

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

Biztosítási típusonkénti bontás

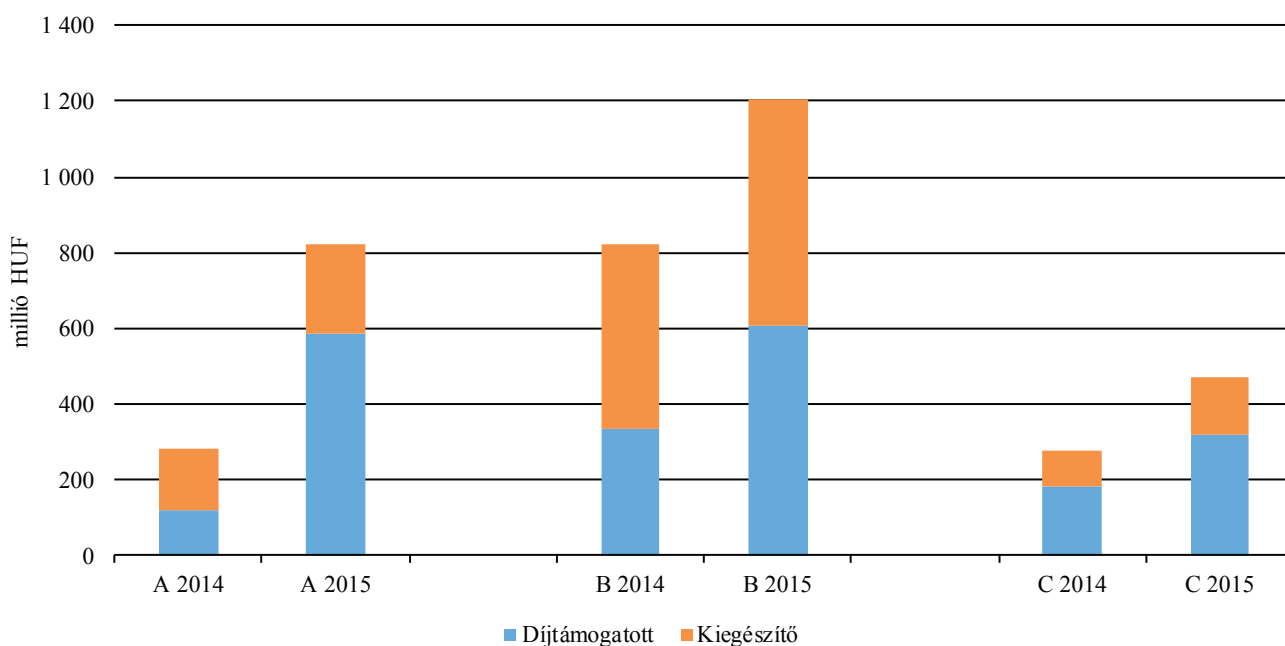
A díjtámogatott biztosítások után kifizetett kártérítés összege többszöröződött az előző évhez képest. Az „A” típusú biztosítás alapján fizetett kártérítés nőtt a legnagyobb mértékben, majdnem ötszöröse volt az előző évnek. A „B” típusú biztosítás esetén 82,5 százalékkal, a „C” típusnál 76,6 százalékkal nőtt a kárkifizetések összege. A kiegészítő biztosítások kártérítései is emelkedtek, különösen a „C” típushoz kapcsolódó kiegészítő biztosításé, ami több mint másfélszeresére nőtt (46. ábra).

Az előző évihez képest a káresemények száma megnövekedett, a kárkifizetések pedig az „A” típusú biztosításnál megháromszorozódtak. Az összes járás közül 91-ben nem történt kárkifizetés „A” típusú biztosítás után, ugyanakkor 69 járásban azok 1–10 millió forint között alakultak. A legnagyobb károkat Szabolcs-Szatmár-Bereg, Borsod-Abaúj-Zemplén megye járásai, valamint a Füzesabonyi, a Paksi, a

Budapesti és a Szentesi járások szenvedték el, itt a kifizetések 20 millió forint felett változtak. Négy járásban, azaz a Pásztói, a Siklói, a Szikszói és a Vásárosnaményi járásokban a kárkifizetések 10–20 millió forint közé estek (47. ábra). Megjegyzendő, hogy az előző évben a legnagyobb kárkifizetések 10 millió forint felettiek voltak és mindössze 6 járást érintettek.

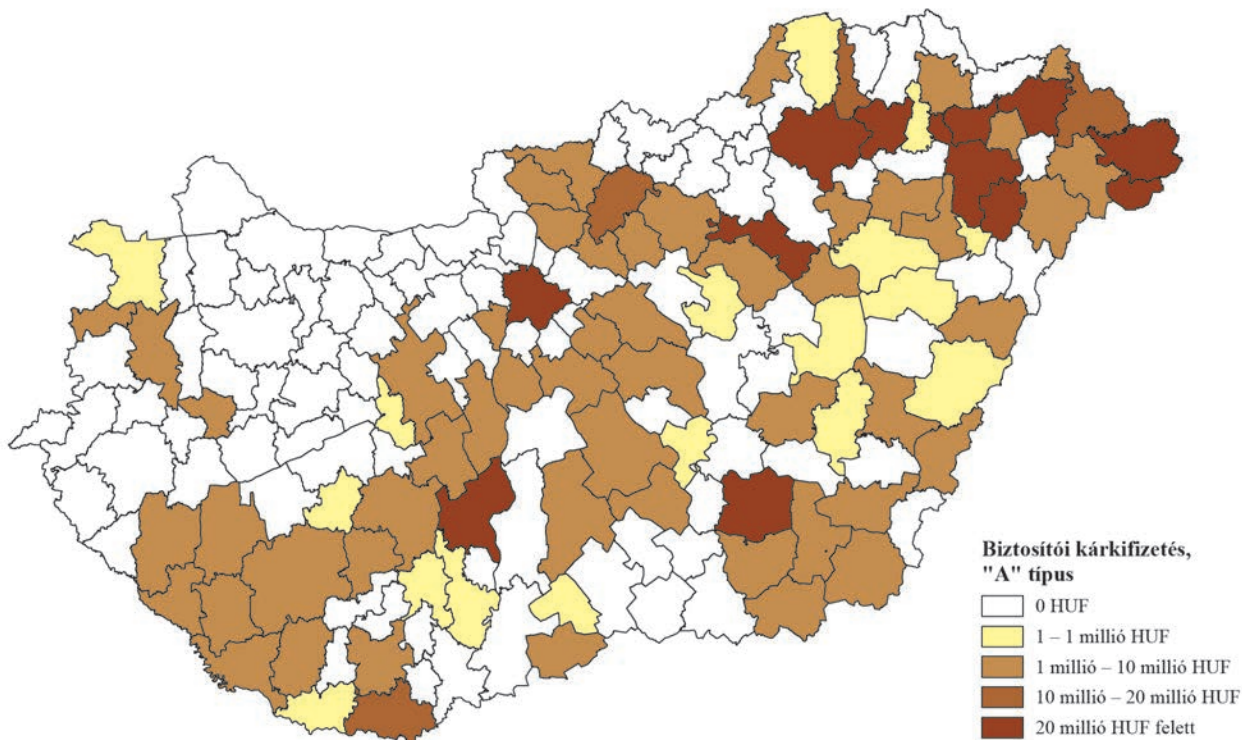
A „B” típusú biztosítások esetében is jelentősen sötétedett a kifizetési térkép alapszíne, a kárkifizetések összege 46,1 százalékkal haladta meg az egy évvel előzőt. A járások 41,5 százalékában nem történt kárkifizetés, ugyanakkor további több mint 10 százalékuknál 20 millió forintot meghaladó összegben fizettek kártérítést a biztosítók. 17 járásban 10–20 millió forint közé, 50 járásban pedig 1–10 millió forint közé csökkent a kifizetés. A legnagyobb károk a Duna–Tisza közén, az Alföldön, a Kisalföld nyugati csücskében, valamint a Dél-Dunántúlon fordultak elő 2015-ben (48. ábra).

46. ábra: A biztosítói kárkifizetések összege típusonként 2014-ben és 2015-ben

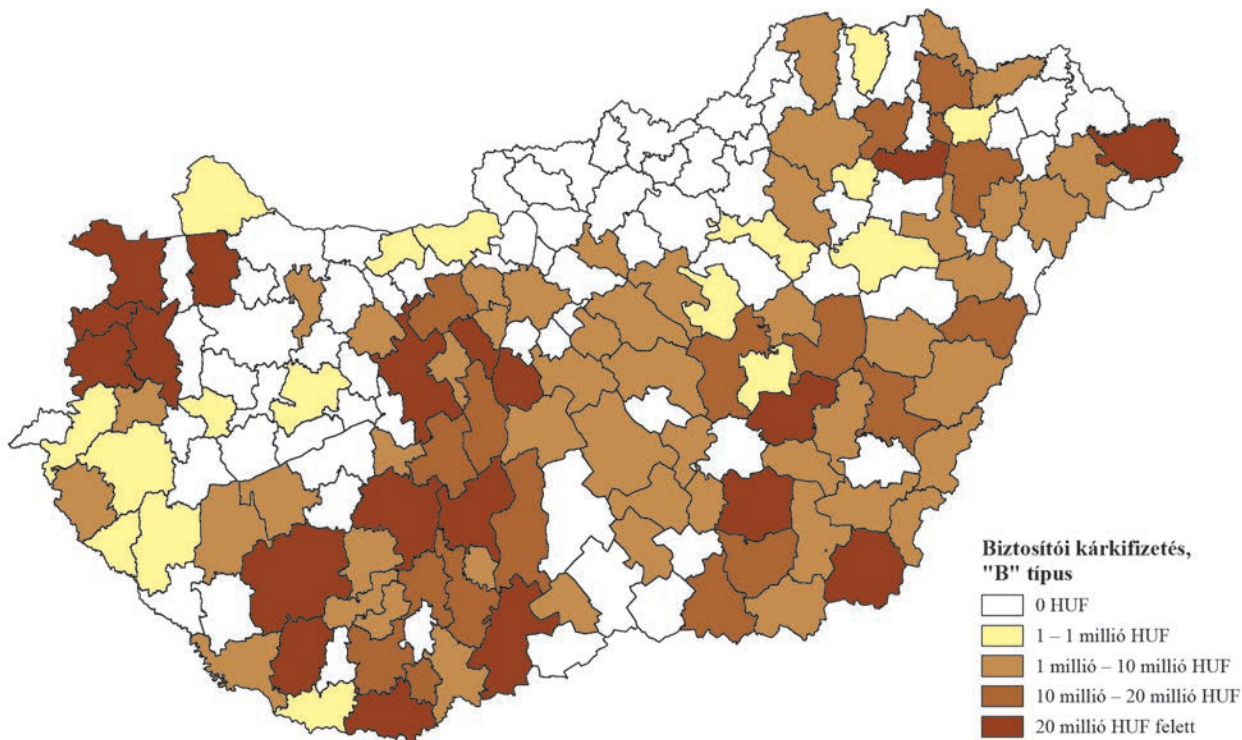
Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

47. ábra: „A” típusú biztosítás kárfizetései 2015-ben (díjtámogatott és kiegészítő)

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

48. ábra: „B” típusú biztosítás kárfizetései 2015-ben (díjtámogatott és kiegészítő)

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

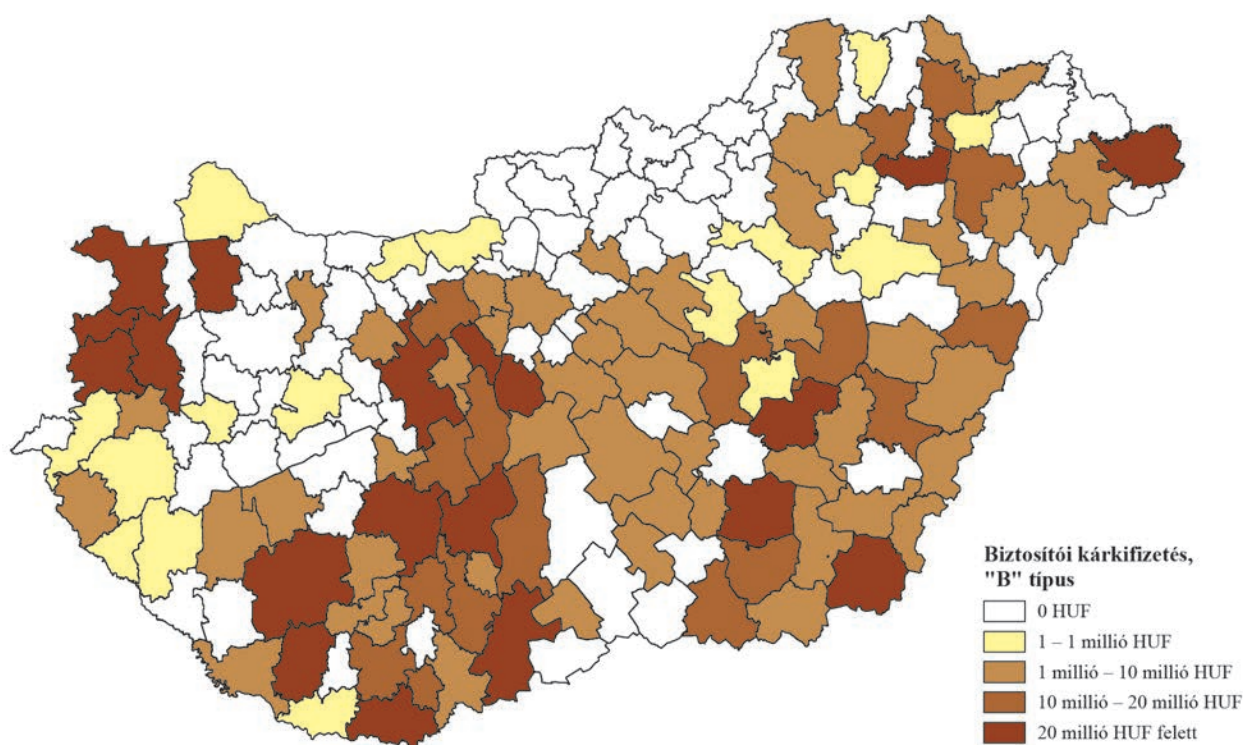
A „C” típusú biztosításra 69,6 százalékkal fizettek ki többet a biztosítók az előző évhez képest. A legnagyobb károk a Kisalföld és az Alpokalja járásaiban (a Soproni, a Kőszegi, a Sárvári és a Szombathelyi járás), illetve a Paksi és a Mezőtúri járásokban voltak, itt a kárkifizetések meghaladták a 20 millió forintot. 8 járásban 10–20 millió forint között alakultak a kifizetések, 33 járásban 1–10 millió forint volt a kiadás. 113 járásban nem volt „C” típusú kifizetés (49. ábra).

A főbb szántóföldi kultúrák közül a kukoricára és az őszi búzára történő kárkifizetések voltak a legmagasabbak. Összességében a két növényre jutott a kárkifi-

zetések 46,6 százaléka. Majd az árpára, a napraforgóra és a káposztarepcére történő kifizetés következett, amelyek az összes szántóföldi növény kárkifizetésének 42,0 százalékát tették ki (50. ábra).

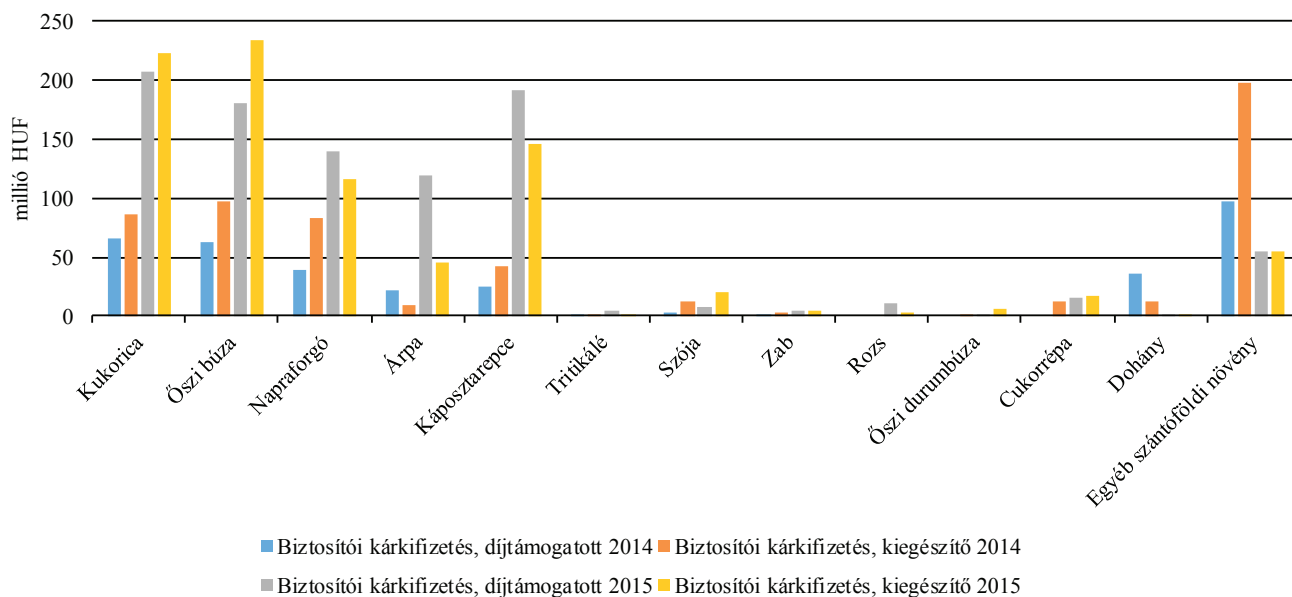
Az egyes biztosítási típusokat vizsgálva megállapítható, hogy a búzát és kukoricát ért kárkifizetések domináltak 2015-ben. A legtöbbet, közel 400 millió forintot a „B” díjtámogatott biztosítási típusnál fizettek ki kukoricára, búzára és napraforgóra. A „C” típusnál a kifizetésekből az árpára és káposztarepcére 240 millió forintot fordítottak (13. táblázat).

49. ábra: „C” típusú biztosítás kárkifizetései 2015-ben (díjtámogatott és kiegészítő)

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

50. ábra: A főbb szántóföldi kultúrákra kifizetett kártérítések alakulása

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

13. táblázat: A főbb szántóföldi kultúrákra kifizetett kártérítések megoszlása biztosítási típusonként

Megnevezés	Biztosítói kártifizetés, díjtámogatott, 2014, millió HUF			Biztosítói kártifizetés, kiegészítő, 2014, millió HUF			Biztosítói kártifizetés, díjtámogatott, 2015, millió HUF			Biztosítói kártifizetés, kiegészítő, 2015, millió HUF		
	A	B	C	A	B	C	A	B	C	A	B	C
Kukorica	42,82	21,20	2,22	15,38	68,79	0,00	89,95	117,65	0,00	36,96	185,70	0,00
Őszi búza	6,70	55,29	0,00	27,89	69,16	0,00	6,21	173,63	0,00	64,63	169,55	0,00
Napraforgó	22,21	16,93	0,00	15,23	66,23	1,57	34,41	104,57	0,00	40,99	75,32	0,00
Árpa	4,10	0,00	17,49	3,56	0,00	6,33	25,60	0,00	93,55	11,48	0,00	33,82
Káposztarepce	8,03	–	16,56	6,65	–	34,88	44,44	–	146,73	73,18	–	73,44
Tritikálé	0,14	–	0,72	0,02	–	1,26	0,13	–	4,07	0,24	–	0,82
Szója	–	3,02	0,00	–	12,98	0,00	–	8,31	0,00	–	20,05	0,00
Zab	–	0,03	0,00	–	2,26	0,00	–	4,63	0,00	–	4,63	0,00
Rozs	0,00	–	0,00	0,00	–	0,00	3,02	–	7,82	0,00	–	2,94
Őszi durumbúza	0,00	0,00	0,00	0,00	1,85	0,00	0,00	0,33	0,00	0,36	6,22	0,00
Cukorrépa	–	0,00	0,00	–	12,88	0,00	–	15,91	0,00	–	17,08	0,74
Dohány	–	–	35,69	–	–	12,61	–	–	1,32	–	–	0,63
Egyéb szántóföldi növény	0,00	85,30	11,89	0,00	175,50	20,00	0,00	31,40	23,19	0,01	20,78	34,25
Összesen	84,00	181,78	84,55	68,72	409,66	76,64	203,76	456,43	276,67	227,85	499,33	146,65

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

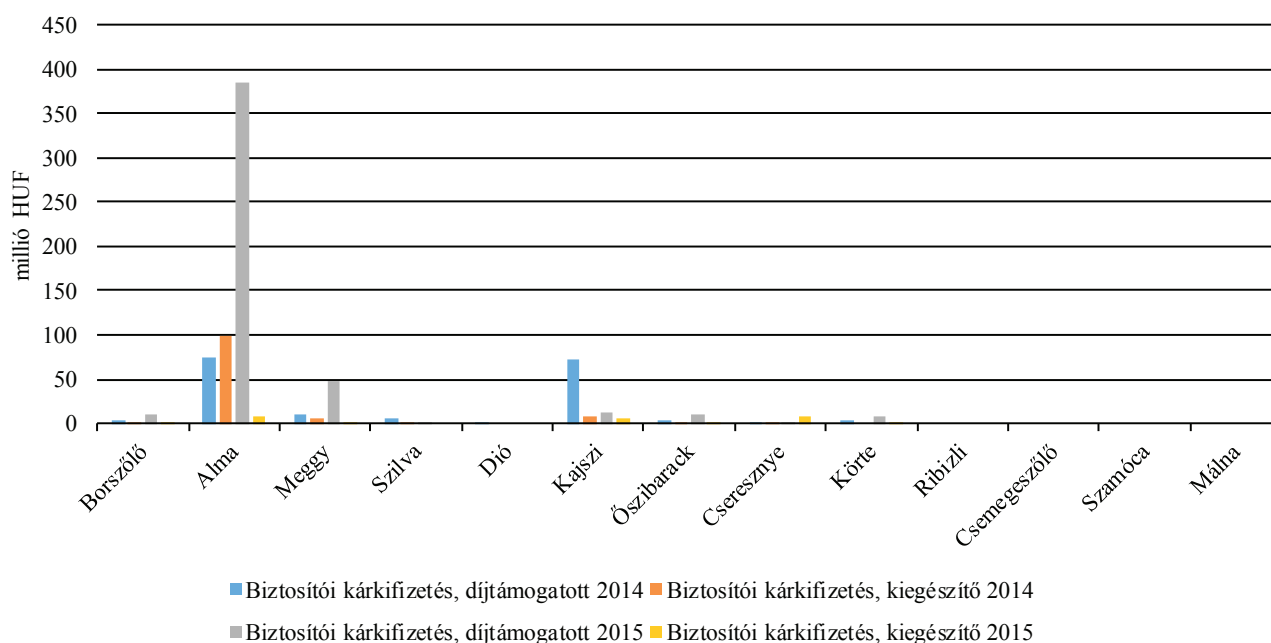
Az ültetvénykultúrákban bekövetkezett jelentősebb károk hatására a kárkifizetések a díjtámogatott és a kiegészítő biztosítással együtt 72,1 százalékkal emelkedtek az előző évhez képest. Az ültetvénykultúrák közül az almánál volt a legmagasabb a kártérítés összege, így a kifizetés az előző évi 172 millió forintról 392 millió forintra nőtt. Jelentősen károsodott a kajszi, az őszibarack, a borszőlő és a meggy, valamint a körte is 2015-ben (51. ábra).

Az ültetvénykultúrák esetében az előző évhez képest nőtt a díjtámogatott biztosítások alapján kifizetett kártérítési összeg, a kiegészítő biztosításoknál pedig csökkent. Az „A” típusú biztosításnál az almára kifizetett 33,2 millió forint 373,0 millió forintra nőtt, a borszőlőre 8,4 millió forinttal emelkedett 2015-ben. A „B” típusú biztosítások kártérítése a meggy, kajszi, őszibarack, valamint cseresznye kárára került kifizetésre. A „C” típusnál a borszőlőre, az almára, a meggyre, a kajszi, a szilvára, az őszibarackra, a cseresznyére és a

körtére fizették ki a 38,5 millió forintot (14. táblázat). A főbb zöldségkultúrák közül a legnagyobb kárkifizetések az egyéb szántóföldi zöldségeknél (40,3 millió forint), a zöldborsónál (39,1 millió forint) és a dinnénél (39,7 millió forint) fordultak elő. Ezt követték a csemegekukorica, a fűszerpaprika és a paprika kárkifizései 13-20 millió forinttal, majd a vöröshagyma és a paradicsom 5-10 millió forinttal. Összességében a zöldségkultúrákat érintő kártérítés 183 millió forint felett alakult, ami az előző évvel megegyező szintet jelent (52. ábra).

Az egyes zöldségkultúrákon belül a kifizetett kártérítési összeg a díjtámogatott „B” típusnál 95,7 millió forintot tett ki, ami több mint 20 millió forinttal haladta meg az előző évi 70,1 millió forintot. A kifizetések a „C” biztosításnál mintegy nyolcadára csökkentek 2015-ben. A „B” típusnál a kiegészítő biztosítások kifizetése nőtt, a „C” esetében pedig visszaesésről beszélhetünk (15. táblázat).

51. ábra: A főbb ültetvénykultúrákra kifizetett kártérítések alakulása

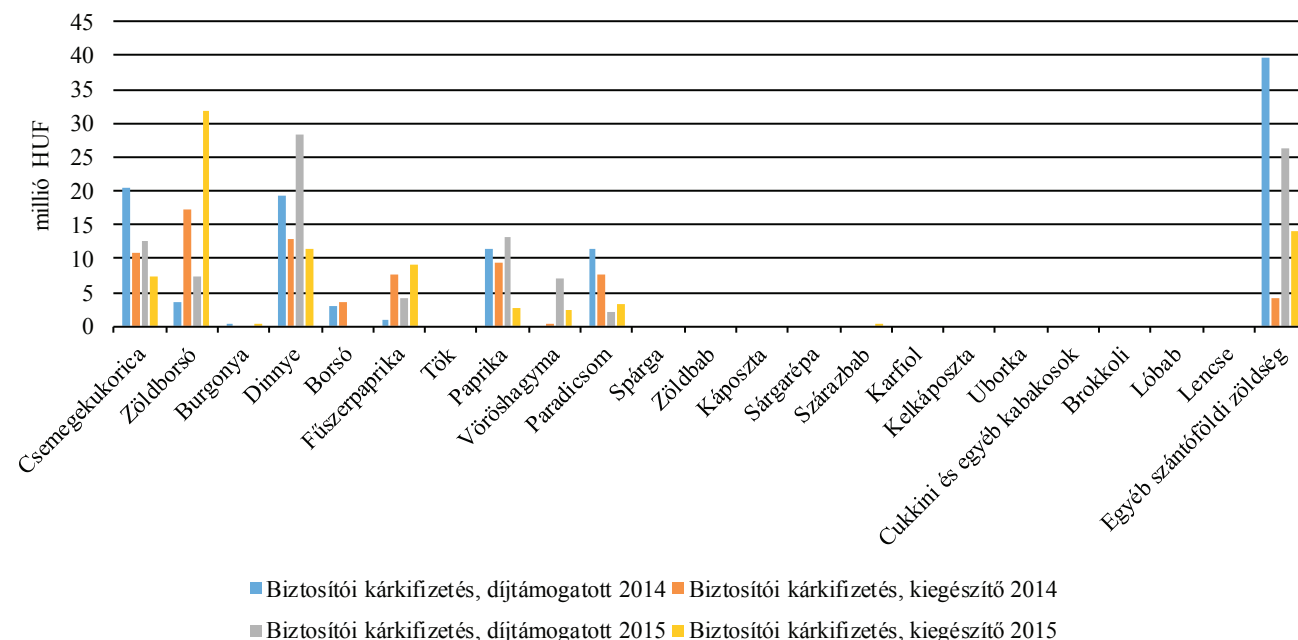
Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

14. táblázat: A főbb ültetvénykultúrákra kifizetett kártérítések megoszlása biztosítási típusonként

Megnevezés	Biztosítói kárfizetés, díjtámogatott, 2014, millió HUF			Biztosítói kárfizetés, kiegészítő, 2014, millió HUF			Biztosítói kárfizetés, díjtámogatott, 2015, millió HUF			Biztosítói kárfizetés, kiegészítő, 2015, millió HUF		
	A	B	C	A	B	C	A	B	C	A	B	C
Borszőlő	0,0	–	4,1	0,9	–	0,5	8,4	–	2,4	0,2	–	1,2
Alma	33,2	–	40,6	91,1	–	7,6	373,0	–	11,0	7,5	–	1,0
Meggy	–	2,6	6,7	–	0,4	5,9	–	38,6	9,9	–	0,9	0,0
Szilva	–	0,8	4,3	–	0,7	0,0	–	0,0	0,8	–	0,0	0,0
Dió	–	0,0	1,4	–	0,0	0,0	–	0,0	0,0	–	0,0	0,0
Kajszi	–	73,3	0,0	–	8,1	0,0	–	10,9	1,5	–	7,0	0,0
Őszibarack	–	3,9	0,0	–	1,6	0,0	–	5,7	3,7	–	0,4	0,0
Cseresznye	–	0,3	0,0	–	0,3	1,6	–	0,3	1,1	–	7,6	0,0
Körte	2,6	–	0,0	0,0	–	0,0	0,0	–	8,2	2,2	–	0,0
Ribizli	–	0,0	0,0	–	0,0	0,0	–	0,0	0,0	–	0,0	0,0
Csemegezőlő	–	–	0,0	–	–	0,0	–	–	0,0	–	–	0,0
Szamóca	–	0,0	0,0	–	0,0	0,0	–	0,0	0,0	–	0,0	0,0
Málna	–	0,0	0,0	–	0,0	0,0	–	0,0	0,0	–	0,0	0,0
Köszméte	–	0,0	0,0	–	0,0	0,0	–	0,0	0,0	–	0,0	0,0
Egyéb gyümölcsféle	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Összesen	35,8	80,9	57,1	92,0	11,0	15,6	381,4	55,5	38,5	9,9	15,8	2,2

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

52. ábra: A főbb zöldségkultúrákra kifizetett kártérítések alakulása

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

15. táblázat: A főbb zöldségkultúrákra kifizetett kártérítések megoszlása biztosítási típusonként

Megnevezés	Biztosítói kárfizetés, díjtámogatott, 2014, millió HUF			Biztosítói kárfizetés, kiegészítő, 2014, millió HUF			Biztosítói kárfizetés, díjtámogatott, 2015, millió HUF			Biztosítói kárfizetés, kiegészítő, 2015, millió HUF		
	A	B	C	A	B	C	A	B	C	A	B	C
Csemegekukorica	–	20,5	0,0	–	10,8	0,0	–	12,6	0,0	–	7,3	0,0
Zöldborsó	–	3,6	0,0	–	17,4	0,0	–	7,4	0,0	–	31,7	0,0
Burgonya	–	0,1	0,0	–	0,0	0,0	–	0,0	0,0	–	0,3	0,0
Dinnye	–	19,2	0,0	–	12,9	0,0	–	28,3	0,0	–	11,4	0,0
Borsó	–	3,1	0,0	–	3,7	0,0	–	0,0	0,0	–	0,0	0,0
Fűszerpaprika	–	0,9	0,0	–	7,7	0,0	–	4,0	0,0	–	9,2	0,0
Tök	–	0,0	0,0	–	0,0	0,0	–	0,0	0,0	–	0,0	0,0
Paprika	–	11,4	0,0	–	9,4	0,0	–	13,2	0,0	–	2,6	0,0
Vöröshagyma	–	0,0	0,0	–	0,4	0,0	–	7,0	0,0	–	2,4	0,0
Paradicsom	–	11,3	0,0	–	7,7	0,0	–	2,0	0,0	–	3,3	0,0
Spárga	–	0,0	0,0	–	0,0	0,0	–	0,0	0,0	–	0,0	0,0
Zöldbab	–	0,0	0,0	–	0,0	0,0	–	0,0	0,0	–	0,0	0,0
Káposzta	–	0,0	0,0	–	0,0	0,0	–	0,0	0,0	–	0,0	0,0
Sárgarépa	–	0,0	0,0	–	0,0	0,0	–	0,0	0,0	–	0,0	0,0
Szárazbab	–	0,0	0,0	–	0,0	0,0	–	0,0	0,0	–	0,1	0,0
Karfiol	–	0,0	0,0	–	0,0	0,0	–	0,0	0,0	–	0,0	0,0
Kelkáposzta	–	0,0	0,0	–	0,0	0,0	–	0,0	0,0	–	0,0	0,0
Uborka	–	0,0	0,0	–	0,0	0,0	–	0,0	0,0	–	0,0	0,0
Cukkini és egyéb kabakosok	–	0,0	0,0	–	0,0	0,0	–	0,0	0,0	–	0,0	0,0
Brokkoli	–	0,0	0,0	–	0,0	0,0	–	0,0	0,0	–	0,0	0,0
Lóbab	–	0,0	0,0	–	0,0	0,0	–	0,0	0,0	–	0,0	0,0
Lencse	–	0,0	0,0	–	0,0	0,0	–	0,0	0,0	–	0,0	0,0
Egyéb szántóföldi zöldség	–	0,0	39,7	–	0,0	4,0	–	21,2	5,1	–	12,4	1,6
Összesen	–	70,1	39,7	–	70,0	4,0	–	95,7	5,1	–	80,8	1,6

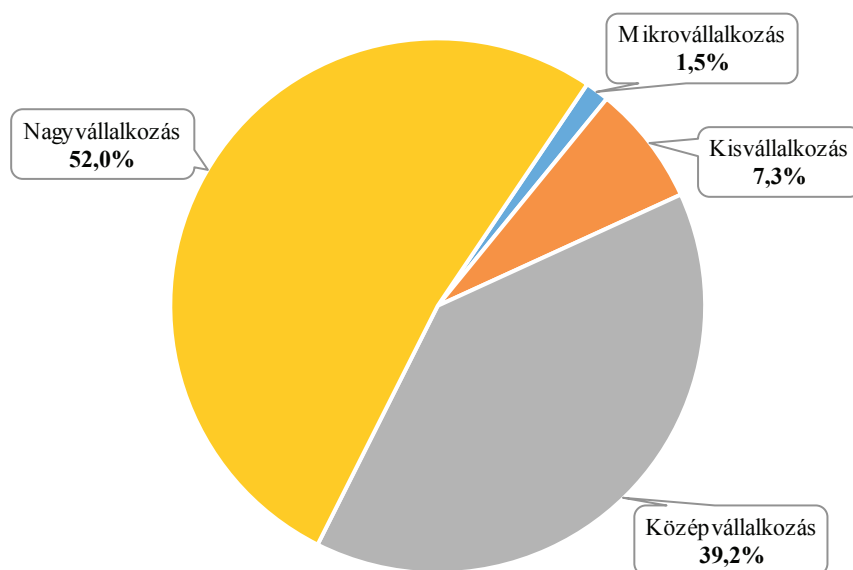
Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

Méret szerinti bontás

A díjtámogatott biztosítások kárfizetéseinek megoszlásában az előző évhez képest kisebb átrendeződések történtek az arányokban. A legnagyobb kárfizetést továbbra is a nagyvállalkozások kapták (mivel a legnagyobb állományban ők kötöttek díjtámogatott biztosítást, 34. ábra), és részesedésük 11 százalékkal nőtt 2014-hez viszonyítva. A kis- és középvállalkozások aránya 5-7 százalékkal visszaesett, a mikrovállalkozásoké 1 százalékkal bővült 2015-ben (53. ábra).

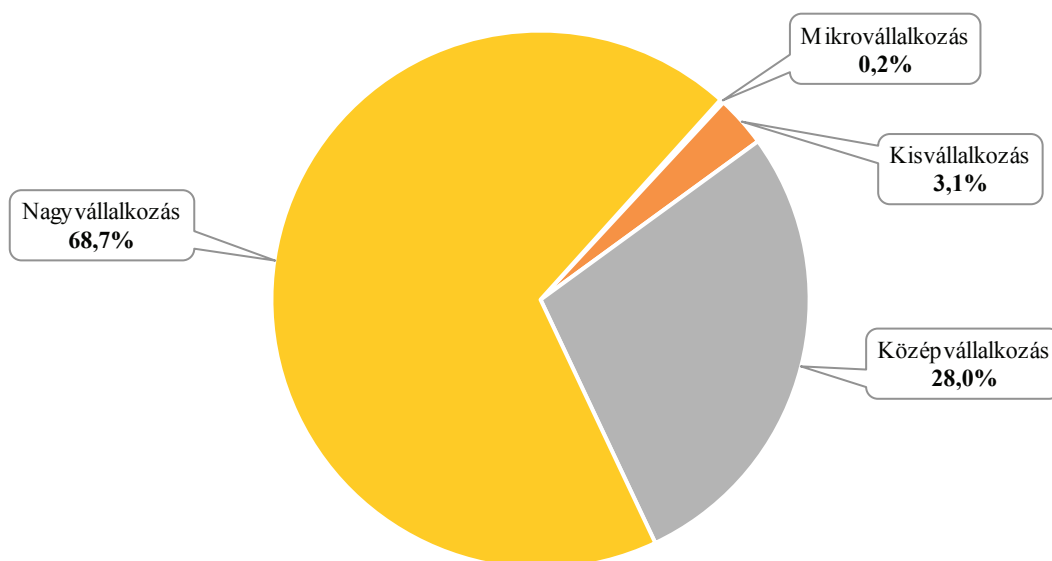
A kiegészítő biztosítások kárfizetéseinél a vállalkozások arányaiban kisebb módosulás történt. A kisvállalkozások előző évi 3 százalékos részesedése változatlan, ugyanakkor a mikro- és középvállalkozások részesedése 1-1 százalékponttal csökkent. A nagyvállalkozások részesedése 2 százalékponttal bővült az előző évihez képest 2015-ben (54. ábra). A kiegészítő biztosításoknál, ellentétben az alap díjtámogatott biztosítással, a befizetések 20-80 százalékkal maradtak el a kárfizetési összegektől 2015-ben.

53. ábra: **Díjtámogatott biztosítások kárfizetéseinek megoszlása méretkategória szerint 2015-ben**

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

54. ábra: **Kiegészítő biztosítások kárfizetéseinek megoszlása méretkategóriák szerint 2015-ben**

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

Kárhányadok

Biztosítási típusonkénti bontás

Az előző évi kedvező időjáráshoz képest 2015-ben több káresemény fordult elő, melynek következtében a kárhányadok átlagosan 81 százalékkal nőttek. A legnagyobb kárhányadváltozással az „A” típusú díjtámogatott és kiegészítő biztosítás együttesen rendelkezett, itt a kárhányad 2,4-szer nagyobb volt az előző évinél. Az „A” típusú biztosítás nagyobb kárhányada elsősorban az aszálykárt szenvedett kukorica károsodásával, továbbá az ültetvény- és zöldségkultúrákat ért jégesőkárral magyarázható. A „C” és „B” típusú biztosításoknál a kárhányad 12-15 százalékról 22-35 százalékra emelkedett a tárgyévben (55. ábra).

Járásonkénti bontás

A kárhányadok járásonkénti alakulása felhasználható lehet a biztosítók számára a járásonkénti bonus-malus kategóriák kialakításában.¹⁹

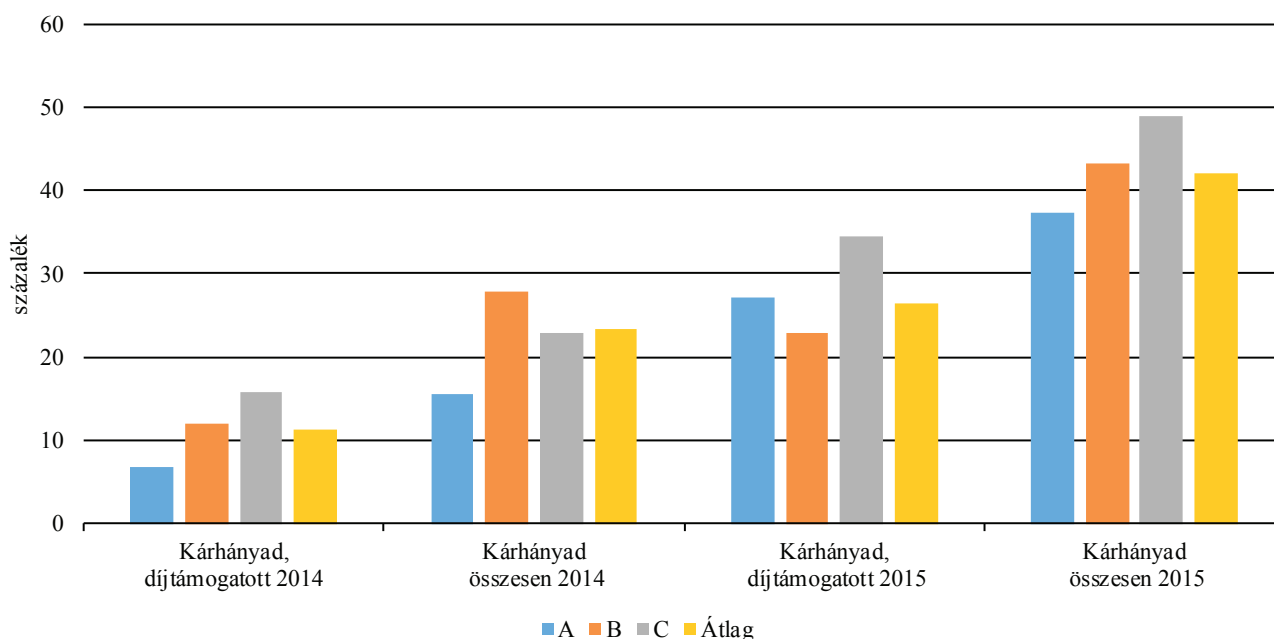
A térképről leolvasható, hogy a 2015. évi időjárás az ország nagy területén jelentős károkat okozott. A Fehérgyarmati, a Csengeri, a Sárvári és a Polgárdi

járásban a díjtámogatott biztosítások „A” típusánál 200 százalék feletti kárhányadok jelentkeztek. 12 járásban 75–200 százalék közötti kárhányadokról beszélhetünk, 60 járásban 50 százalék alatti kárhányadok jelentkeztek 2015-ben (56. ábra).

A „B” típusú biztosításoknál szintén jelentős kárkifizetések történtek, itt elsősorban a jégeső, a vihar és a tavaszi fagy károsította a növényeket. A legjelentősebb kárhányadok a Kisalföld borvidékein, illetve Fejér és Pest megye egyes járásaiban voltak, itt a kárhányad meghaladta a 200 százalékot. 12 járásban a kárhányadok 75–200, 13 járásban pedig 50–75 százalék között alakultak, elsősorban a dél-dunántúli régióban. 69 járásban 50 százalék alatti volt a kárhányad, 67-ben pedig nem keletkezett kár (57. ábra).

A „C” típusú biztosítás kárhányada az előző évhez képest 6-tal több járásban haladta meg a 200 százalékot, ami elsősorban Győr-Moson-Sopron és Vas megye nyugati részére, valamint a Mezőtúri, a Lenti és a Móri járásokra helyeződött. 9 járásban 75–200 százalék közötti, 11 járásban 50–75 százalék közötti kárhányadról számolhatunk be, 101 járásban nem történt kárkifizetés (58. ábra).

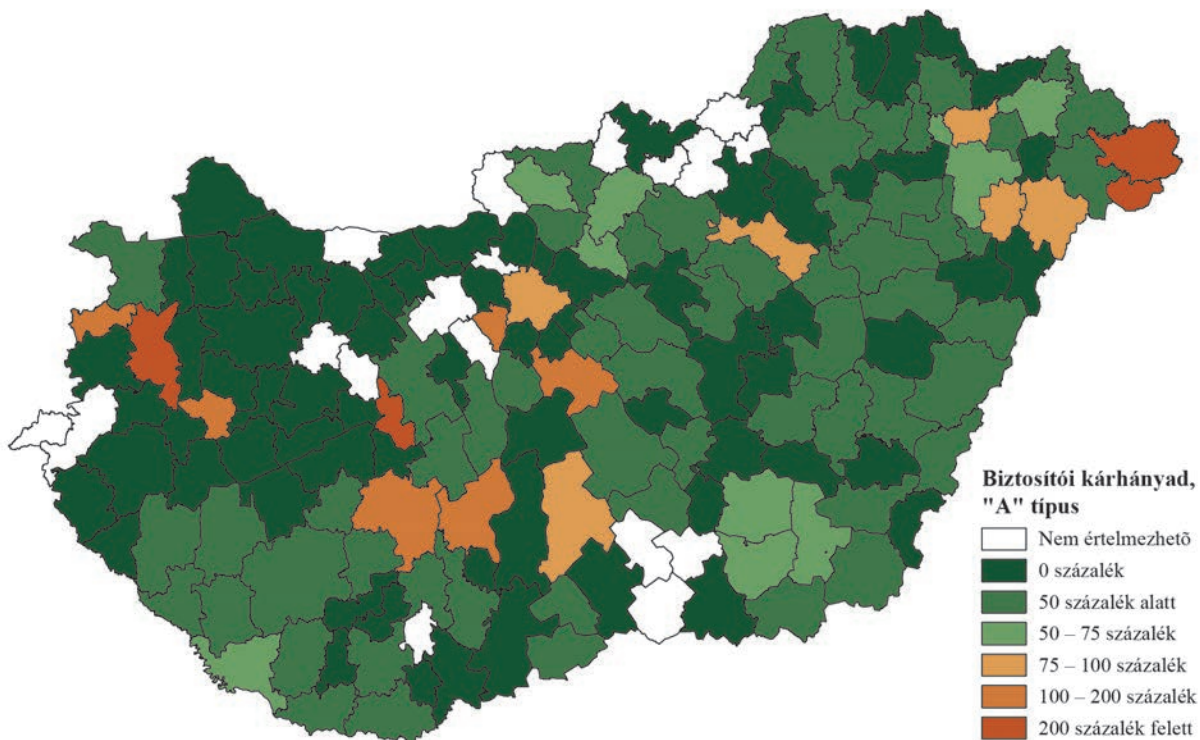
55. ábra: Kárhányadok alakulása biztosítási típusonként 2015-ben

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

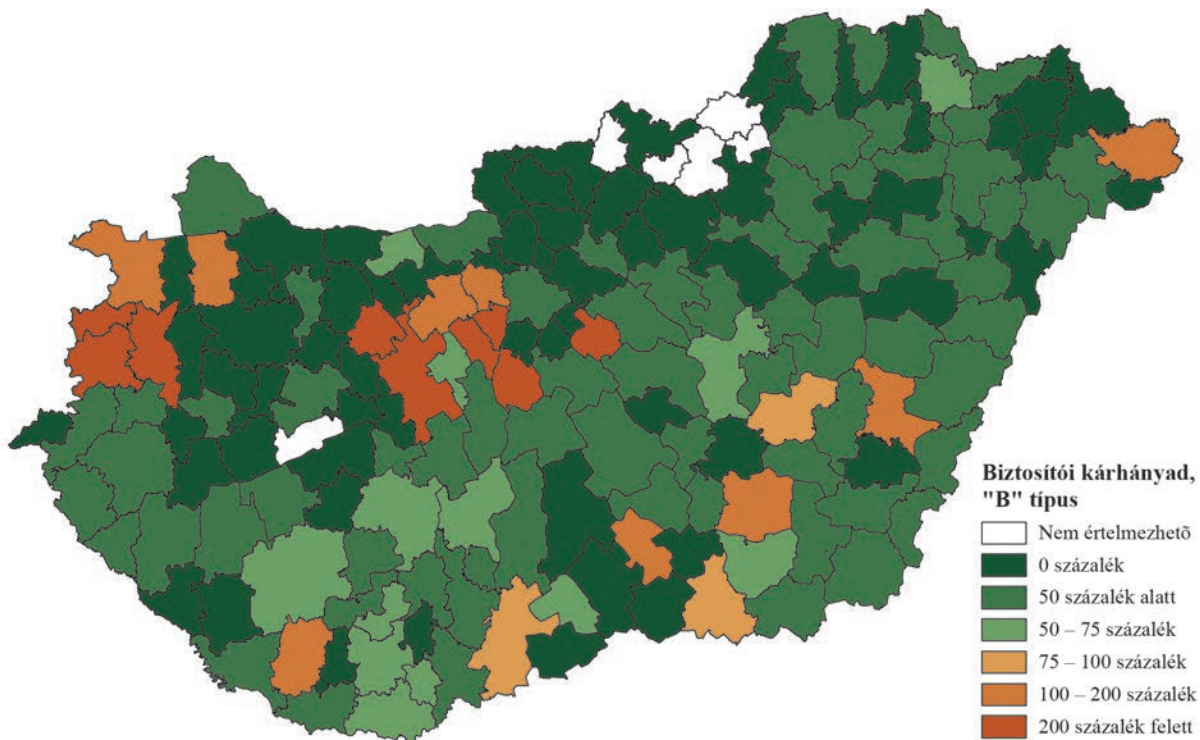
¹⁹ Ha egy járás sorozatosan kedvezőtlen (75 százalék feletti) kárhányadokat produkál, előfordulhat, hogy a biztosítók megfontolják, hogy az adott járásban megemelik a díjakat, hogy javítsanak az adott járás kárhányadán és hozzáigazítsák a biztosítások díját a kárkifizetésekhez. Emellett azonban egy-egy járás egy-egy éves kárhányadának drasztikus eltérése az éves országos kárhányadtól nem jelent extrém esetet: a biztosítói működés lényegéhez tartozik, hogy a veszélyközösségtől összegyűjtött biztosítási díjakat az adott évben éppen károsodó termelő vagy járás kapja meg, amelynek kárhányada így természetesen jóval meghaladhatja nemcsak a 75, hanem a 100 százalékot is.

56. ábra: Kárhányadok járásonkénti alakulása az „A” típusú biztosítás esetén (díjtámogatott és kiegészítő)

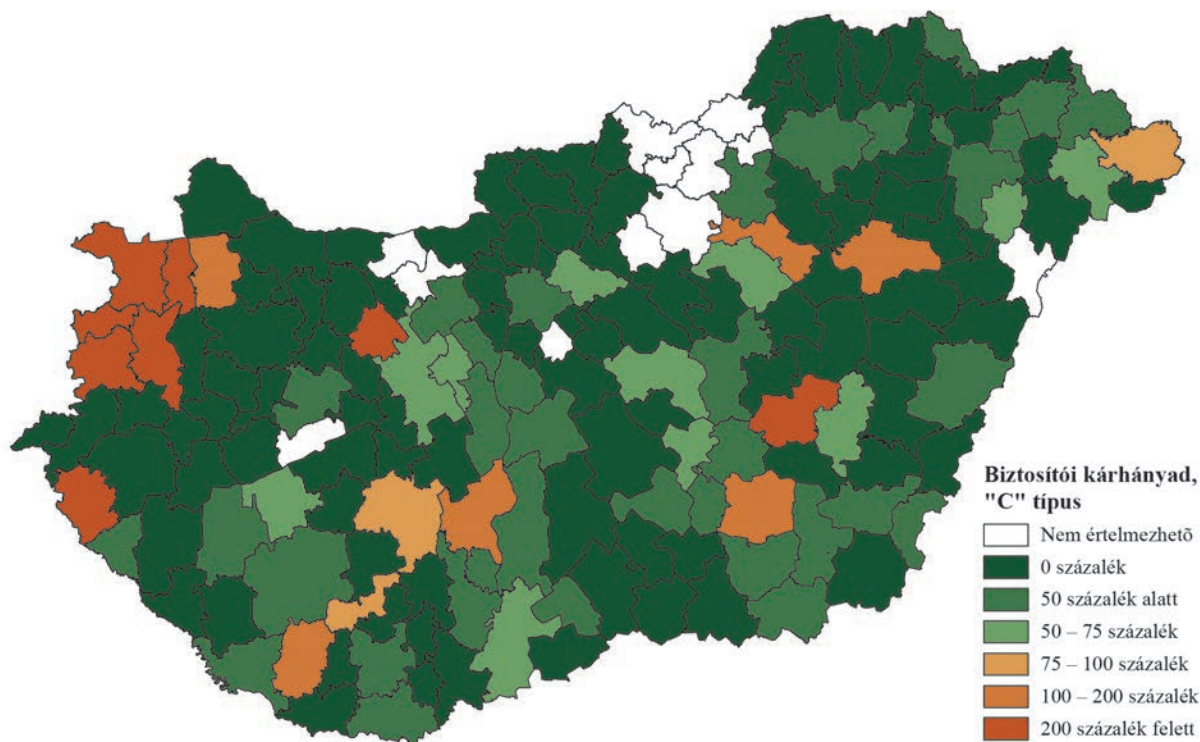
Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

57. ábra: Kárhányadok járásonkénti alakulása a „B” típusú biztosítás esetén (díjtámogatott és kiegészítő)

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

58. ábra: Kárhányadok járásonkénti alakulása a „C” típusú biztosítás esetén (díjtámogatott és kiegészítő)

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

Ágazatonkénti bontás

2015-ben a szántóföldi növénykultúrák kárhányada jellemzően nőtt. A rozs kárhányada volt a legmagasabb (120 százalék), ezt követte az árpa 50 százalékos kárhányaddal. A nagyobb területen termesztett kukorica és a kalászosok kárhányada 20-30 százalék közé tehető a tárgyévben (59. ábra). Összegezve megállapítható, hogy a szántóföldi növények díjbevétele az „A” típusú biztosítás esetében fedezte a biztosítói kárkifizetéseket.

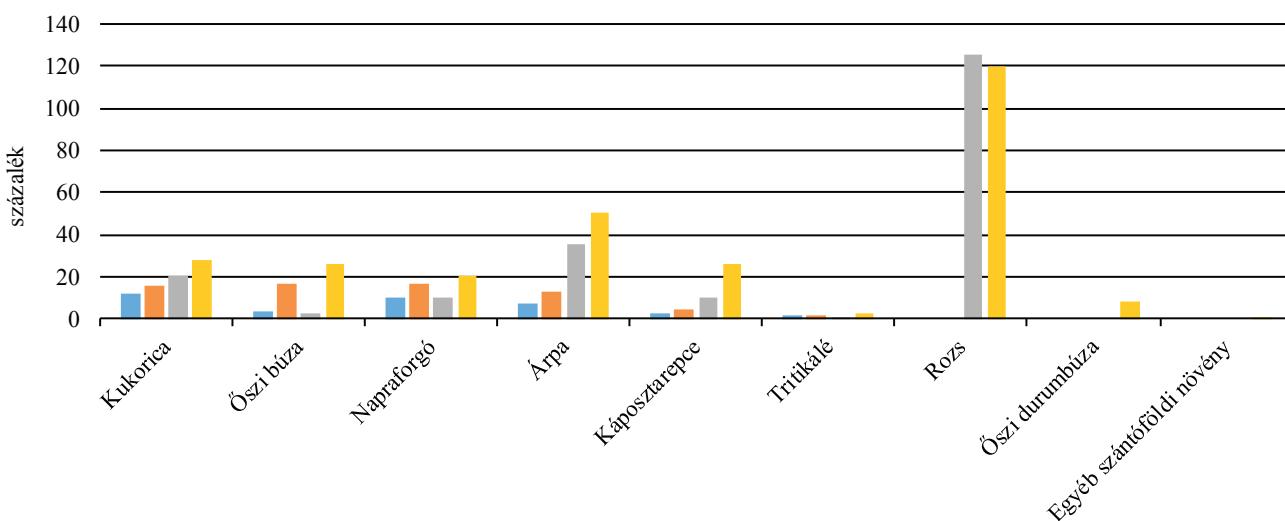
A „B” típusú biztosításnál a legmagasabb kárhányad a zabnál keletkezett (132 százalék), ezt követte a cukorrépa és az őszi búza. A többi szántóföldi növény-nél a kárhányad 40-50 százalék között változott, a legkisebb kárhányaddal a szója rendelkezett (60. ábra). Az „A” típusú biztosítással összehasonlítva elmondható, hogy 2015-ben a „B” típusú biztosítás kárhányadai jel-

lemzően 20-40 százalékkal magasabbak voltak, mint az „A” típusúé.

Az előző évhez képest a „C” típusú biztosítások, valamint az azokhoz kapcsolódó kiegészítő biztosítások kárhányada jellemzően nőtt. A legnagyobb kárhányaddal a rozs (413 százalék), a cukorrépa (189 százalék) és az árpa (106 százalék) rendelkezett. Az őszi durumbúzára nem kötöttek biztosítást 2015-ben (61. ábra).

A főbb ültetvénykultúrák közül „A” típusú biztosítás csak az almára, a körtére és a szőlőre köthető. Ezek közül az alma és a borszőlő kárhányada az előző évhez képest 2,4-2,9-szeresére nőtt. A legnagyobb kárhányada az almának (74,3 százalék) és a borszőlőnek (37,1 százalék) volt, ezt követte a körte 7,7 százalékkal (62. ábra).

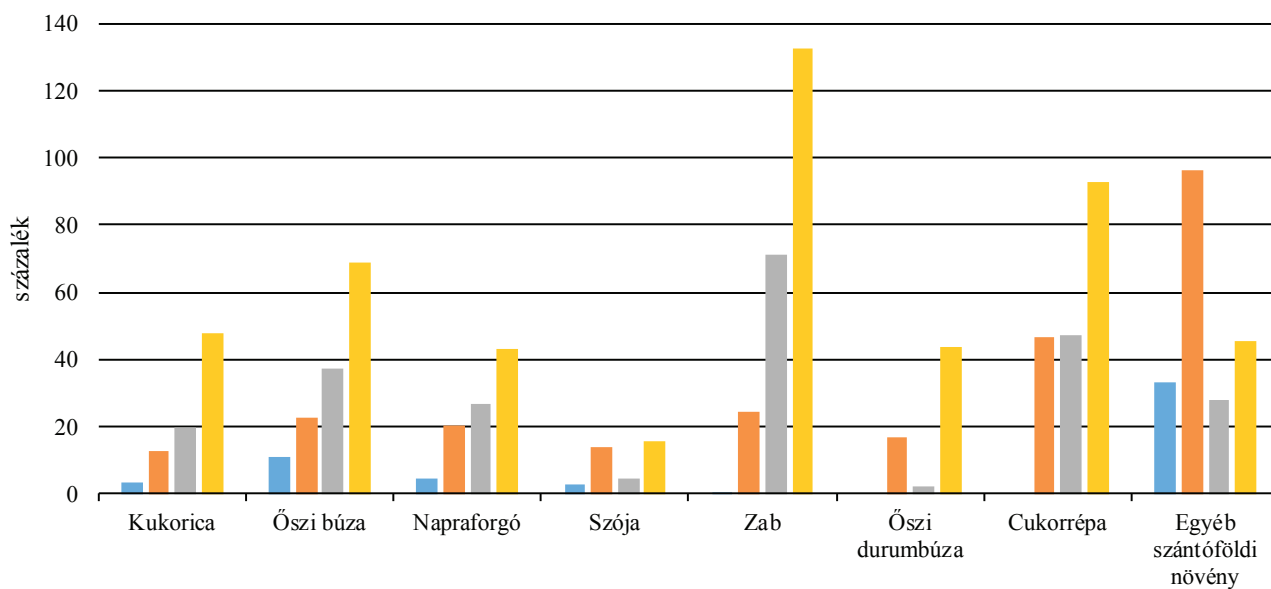
59. ábra: A főbb szántóföldi kultúrák kárhányadai a II. pillérben az „A” típus esetében

■ Kárhányad, díjtámogatott 2014 ■ Kárhányad, összesen 2014 ■ Kárhányad, díjtámogatott 2015 ■ Kárhányad, összesen 2015

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

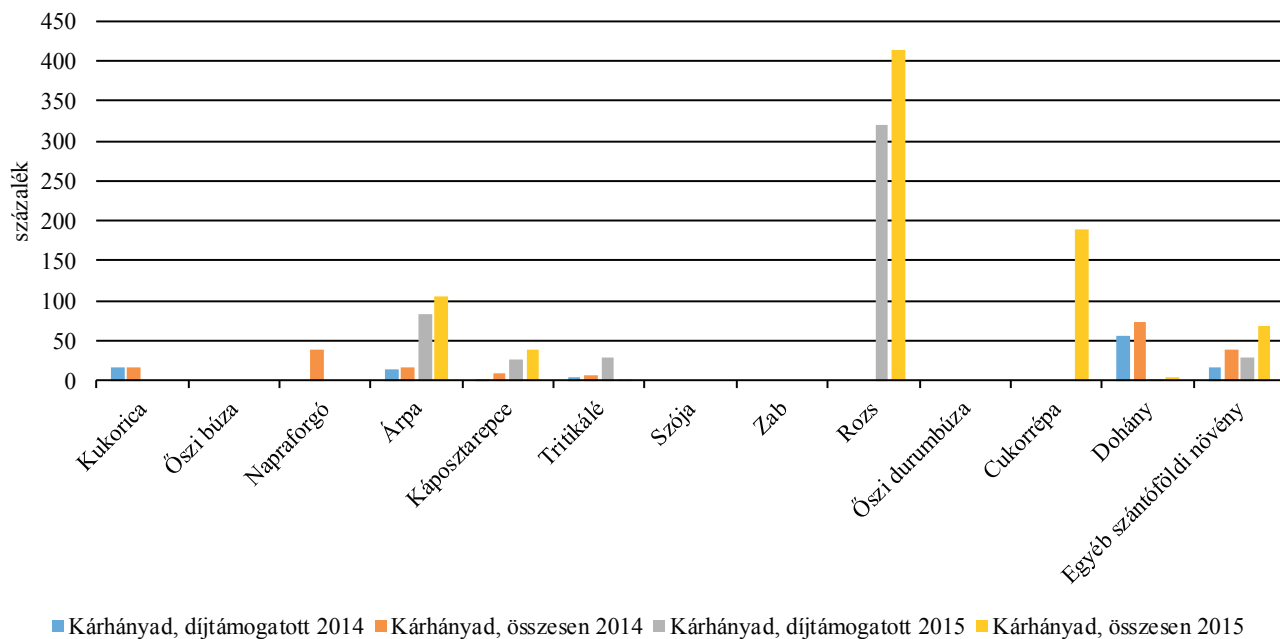
60. ábra: A főbb szántóföldi kultúrák kárhányadai a II. pillérben a „B” típus esetében

■ Kárhányad, díjtámogatott 2014 ■ Kárhányad, összesen 2014 ■ Kárhányad, díjtámogatott 2015 ■ Kárhányad, összesen 2015

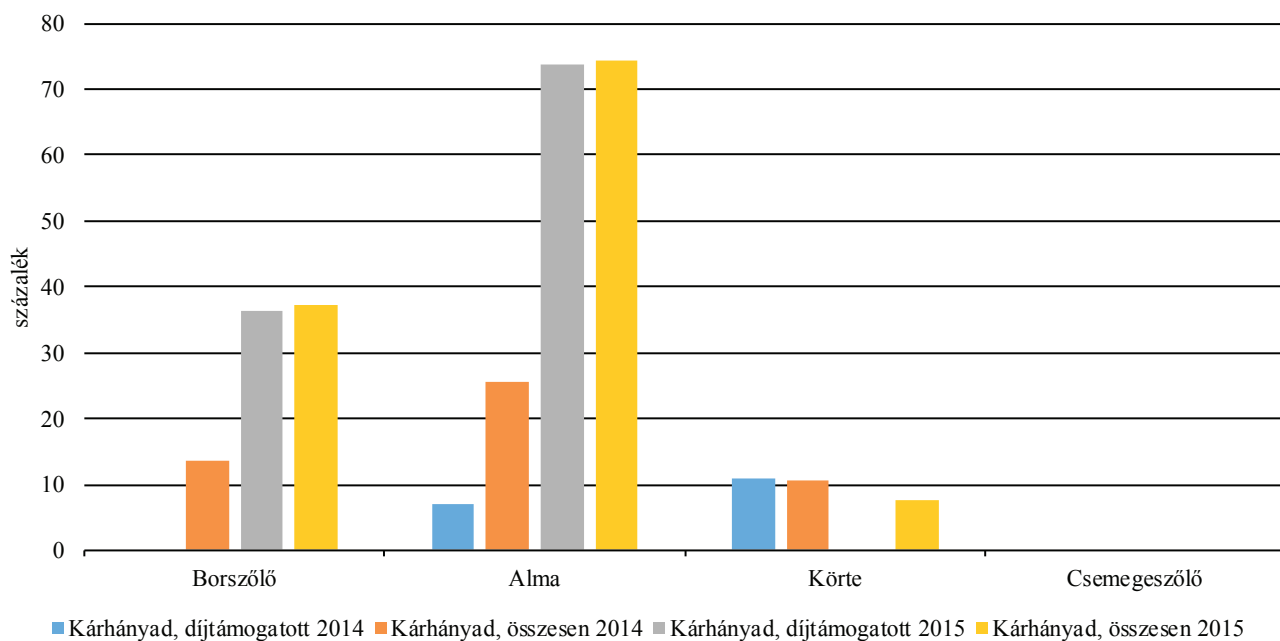
Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

61. ábra: A főbb szántóföldi kultúrák kárhányadai a II. pillérben a „C” típus esetében

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

62. ábra: A főbb ültetvénykultúrák kárhányadai a II. pillérben az „A” típus esetében

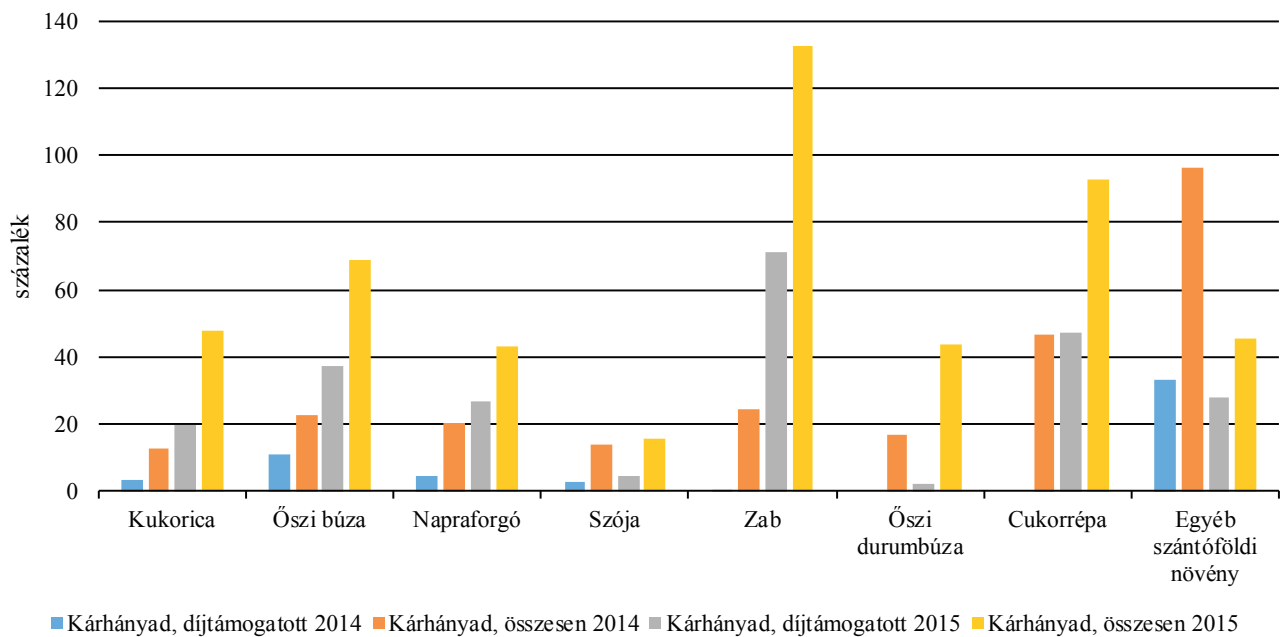

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

A „B” típusú biztosítás kárhányada az előző évhez képest jellemzően 5-18 százalékkal emelkedett, egyes esetekben ennek többszörösével is nőtt (cseresznye, őszibarack). 60 százalék feletti kárhányaddal az őszi-barack és a meggy rendelkezett. A cseresznye kárhányada 38,2 százalék, a kajszie 22,2 százalék volt 2015-ben (63. ábra).

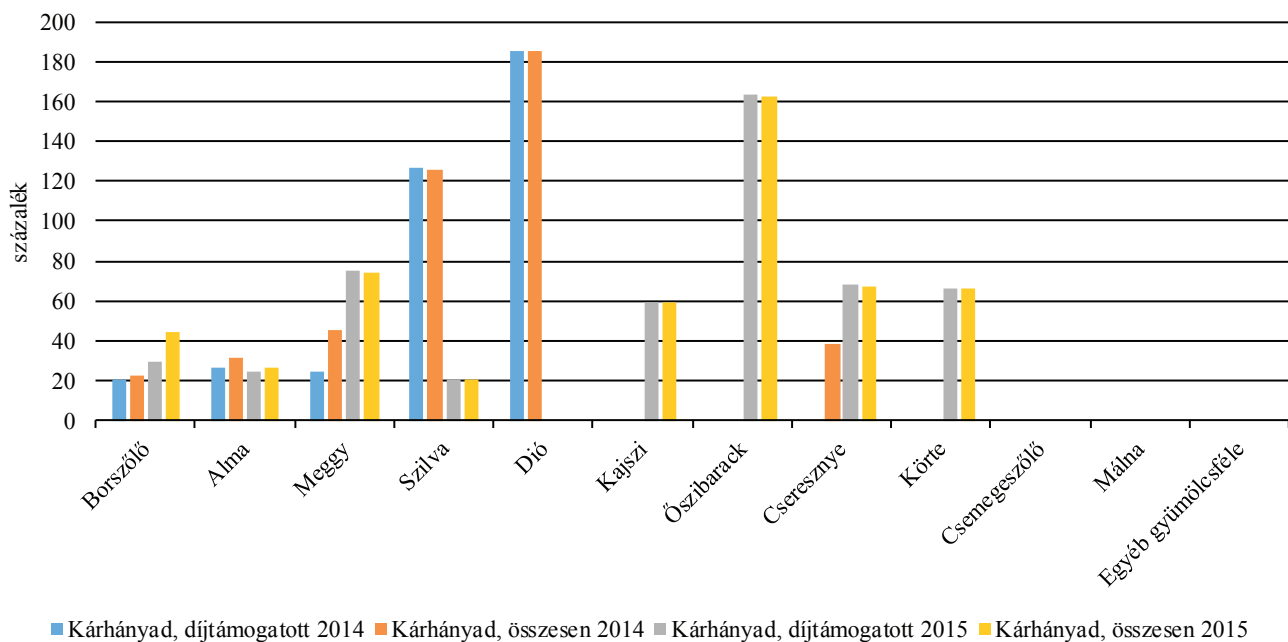
A „C” típusú biztosításoknál az ültetvénykultúrák kárhányada 15-96 százalékkal nőtt az előző évhez képest. Az őszibarack kárhányada 163 százalékkal alakult, a meggyé, a körtéé, a cseresznyéé 60-80 százalék között változott. A kajszie kárhányada 59,1 százalék volt, az almáé 26,5, a borszőlőé 44,0 százalék (64. ábra).

63. ábra: A főbb ültetvénykultúrák kárhányadai a II. pillérben a „B” típus esetében

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

64. ábra: A főbb ültetvénykultúrák kárhányadai a II. pillérben a „C” típus esetében

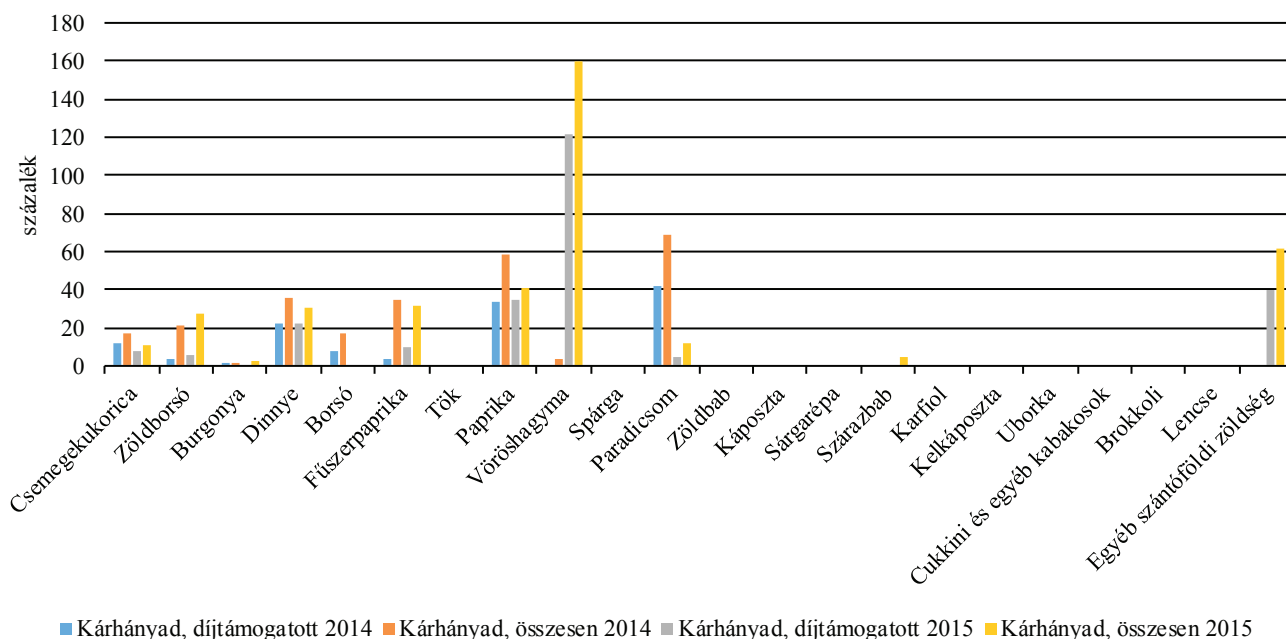
Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

A főbb zöldségkultúráknál 17-131 százalékkal nőtt a kárhányad a „B” típusú biztosítás esetében 2015-ben. A legnagyobb kárhányaddal a vöröshagyma rendelkezett, a paprika, a fűszerpaprika, a dinnye és az egyéb szántóföldi zöldségek kárhányada 30-62 százalék között változott (65. ábra).

Méret szerinti bontás

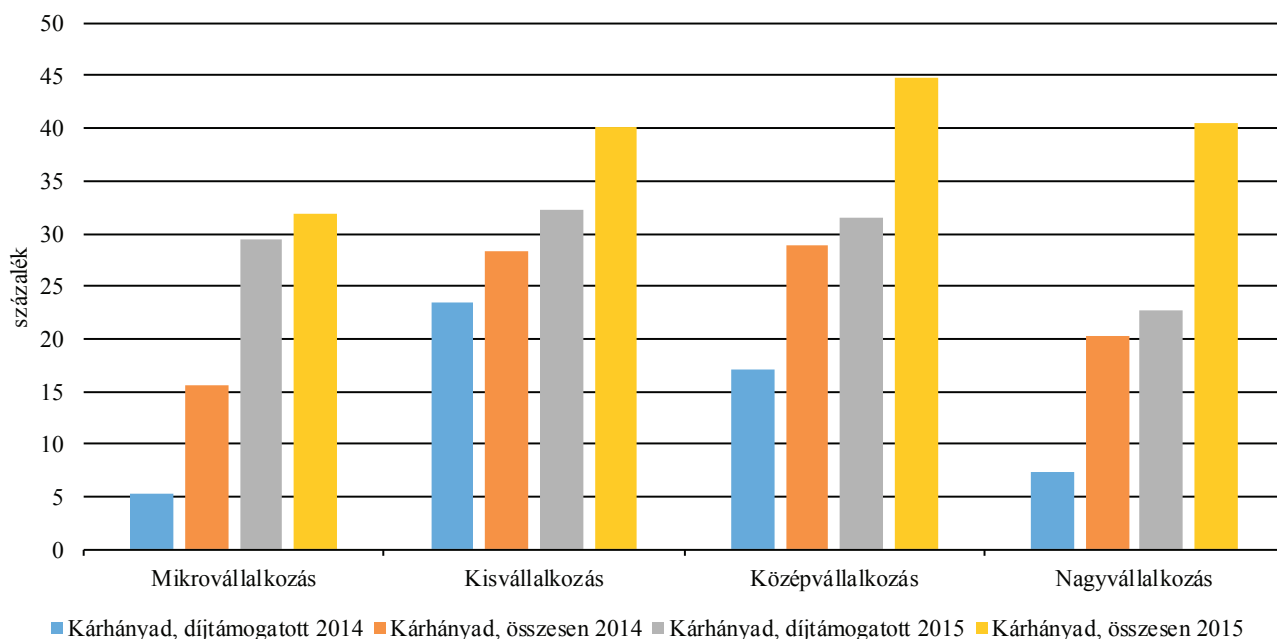
A díjtámogatott biztosítások kárhányada összességében emelkedett az előző évhez képest. A közép-vállalkozások kárhányada volt a legnagyobb (44,8 százalék), ezt követték a nagy- és kisvállalkozások 40 százalék feletti értékekkel. A mikrovállalkozások kár-

65. ábra: A főbb zöldségkultúrák kárhányadai a II. pillérben a „B” típus esetében

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

66. ábra: A kárhányadok méretkategóriánkénti alakulása a II. pillérben 2014–2015-ben

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

hányada 31,8 százalék volt. Az előző évhez képest a mikrovállalkozások díjtámogatott biztosításainak kárhányada emelkedett legjelentősebben, több mint ötszörösére (66. ábra).

A biztosítási díjak változása

A biztosítási díjak kulcs tényezőt jelentenek mind a termelői biztosításkötési hajlandóság tekintetében, mind a biztosítói kárhányadok alakulásában. Ezért a következőkben megvizsgáljuk, hogy az egyes ágazatok esetében milyen biztosítási díjtételekkel²⁰ köthettek biztosítást a termelők és milyen változások következtek be 2014 és 2015 között az egyes biztosítási típusok között. Mivel az „A” típusú biztosítások esetében azonos a biztosítók által lefedett kockázat, a „B” típusú biztosításoknál pedig az esetek döntő többségében jég, esetleg jég-tűzvihar biztosításról van szó, ezért ezt a két típust vizsgáljuk meg. A „C” típusú biztosítások esetében bármilyen veszélynem bekerülhet a fedezett kockázatok körébe, így e típust, mivel az egyes biztosítások igen eltérő kockázatokat fedhetnek le, nem elemizzük.

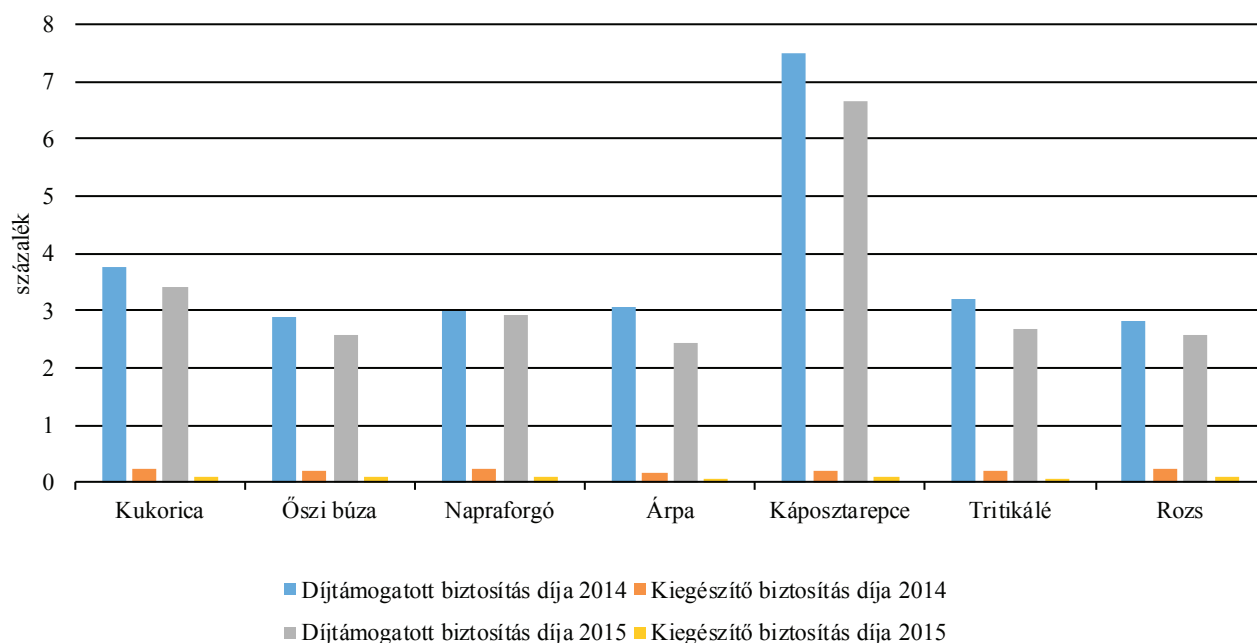
A szántóföldi növényekre kötött „A” típusú biztosítások díjtétele az alap- és a kiegészítő biztosítások esetében átlagosan 3,7 százalékról 3,3 százalékra csökkent. Az alaptámogatásnál a káposztarepce és az árpa díjtétele esett a legjobban (0,6-0,9 százalékponttal), ezt követte a tritikálé, a kukorica és az őszi búza

(0,3-0,6 százalékponttal). A kiegészítő biztosítások díjtételei közel azonos arányban mérséklődtek minden egyes szántóföldi növény esetében, átlagosan 0,1 százalékponttal estek az előző évi biztosítási díjtételekhez viszonyítva (67. ábra).

A mezőgazdasági biztosításokat kínáló biztosítók díjtételei között, illetve az egyes növénykultúrák előző évi díjtételeihez képest egyaránt jelentős eltérések mutatkoztak.

A szántóföldi növények esetén az „A” típusú biztosítás minimum- és maximumdíjainak átlaga csökkent a 2014. évi díjtételekhez képest: a minimumdíj átlagosan 0,2, a maximumdíj átlagosan 0,4 százalékponttal mérséklődött. A káposztarepce minimum- és maximumdíjtételei 0,6-0,7 százalékpontot csökkentek. A maximumdíjtételek legnagyobb mértékű visszaesése a kukoricánál és a tritikálénál következett be (–1 százalékpont), ugyanakkor egyedül az árpa maximumdíjtétele emelkedett az összes szántóföldi növénykultúrán belül. Ha a minimum- és maximumdíjak közötti különbséget nézzük, akkor megállapítható, hogy az őszi búza, a napraforgó és az árpa díjtételei között a különbség nőtt. A többi növény esetében a minimum- és maximumdíjak között közeledés figyelhető meg (68. ábra). Ez azt jelenti, hogy ahol közeledtek a minimum- és maximumdíjak, ott az egyes biztosítói „beárzások” közelítettek a többi biztosítói díjakhoz, ellenkező esetben az egyes biztosítótársaságok más díjszabást alkalmaztak.

67. ábra: Az „A” típusú biztosítások átlagos díjtámogatott és kiegészítő díjtételének változása 2014–2015-ben a szántóföldi növények körében

Megjegyzés: A teljes listából azok kerülnek be, ahol mindkét évre volt biztosítás ebben a típusban.

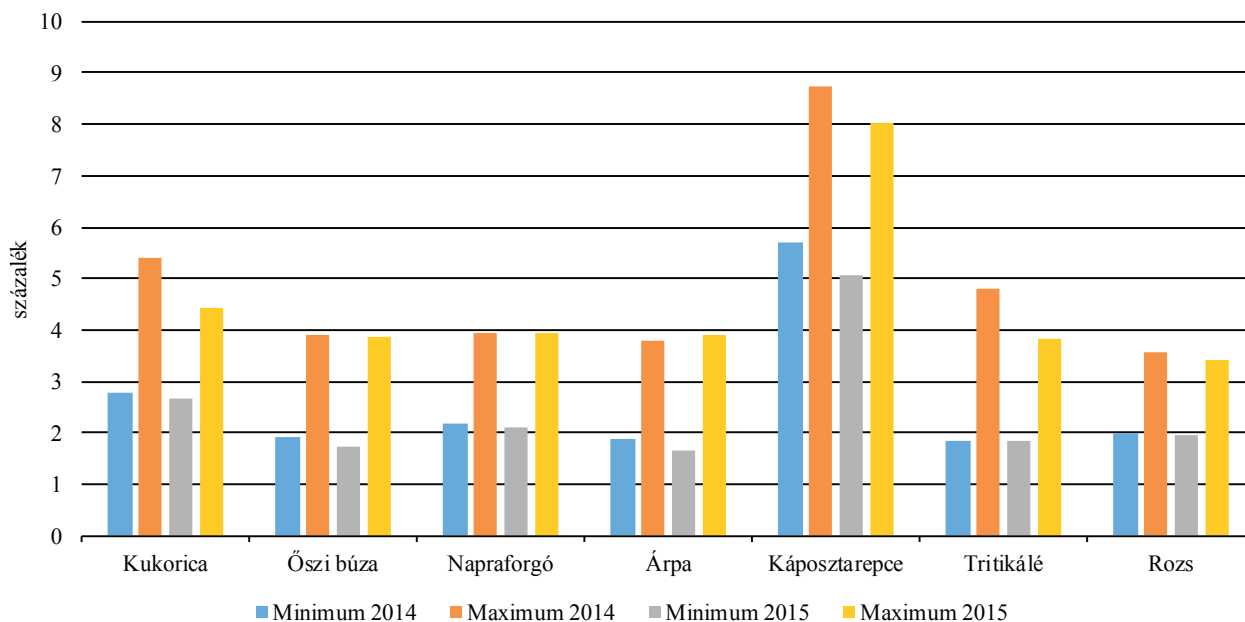
Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

²⁰ A díjtétel a biztosított terményérték (biztosítási összeg) meghatározott százaléka.

Az „A” típusú biztosítások díja 2015-ben az ültetvénykultúráknál is csökkent. A két legnagyobb ültetvényterületen termesztett növényeknél, vagyis az alma és a borszőlő esetében a csökkenés 2,3-2,7 százalékpontra tehető. A körte biztosítási díjainak csökkenése 1 százalékpont alatti volt. A kiegészítő díjtételek 0,1-0,3 százalékponttal maradtak el az előző évi biztosítási díjtételektől a tárgyévben (69. ábra).

Az „A” típusú biztosítás minimumdíjtételei átlagosan 1,4 százalékponttal csökkentek az előző évhez képest. A borszőlőnél 4,4, az almánál 2,2 százalékponttal esett a biztosítás díja. A körténél emelkedett a minimumdíjtétel (1,1 százalékpont). A maximumdíjtételek az almánál 2,1 százalékkal, a borszőlőnél 0,5 százalékkal, a csemegezőlőnél 3,1 százalékkal csökkentek. Míg 2014-ben a maximum- és minimumdíjak

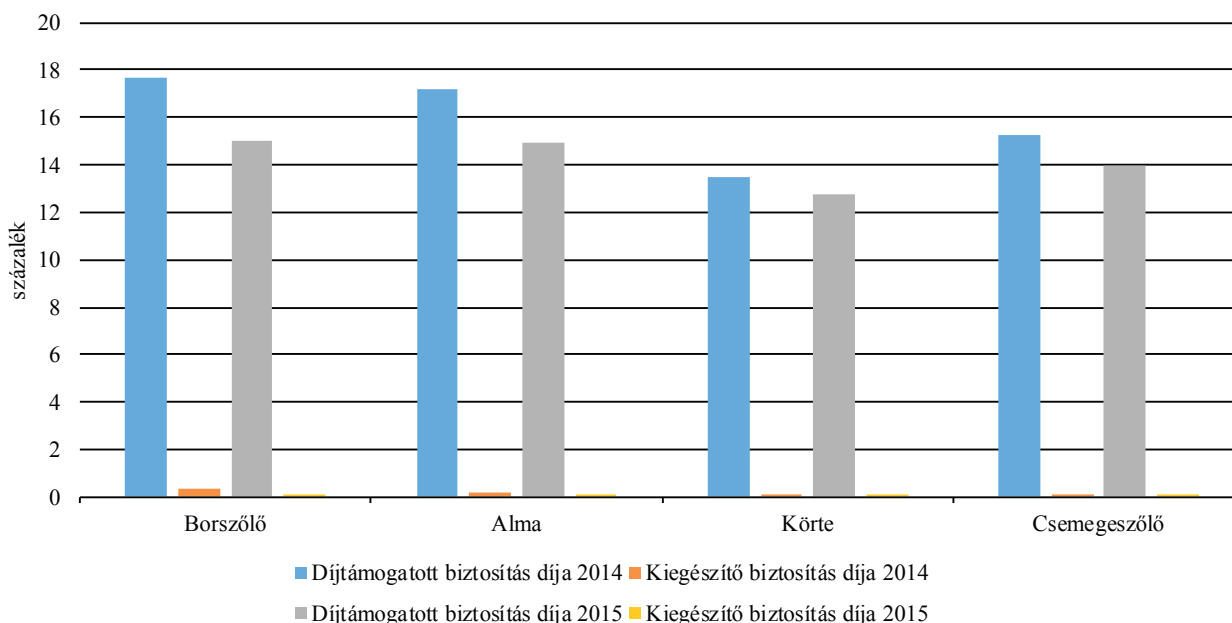
68. ábra: Az „A” típusú díjtámogatott biztosítások minimum- és maximumdíjtételének változása 2014–2015-ben a szántóföldi növények körében

Megjegyzés: A teljes listából azok kerülnek be, ahol mindkét évre volt biztosítás ebben a típusban.

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

69. ábra: Az ültetvénykultúrákra kötött „A” típusú biztosítások átlagos díjtámogatott és kiegészítő díjtételének változása 2014–2015-ben

Megjegyzés: A teljes listából azok kerülnek be, ahol mindkét évre volt biztosítás ebben a típusban.

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

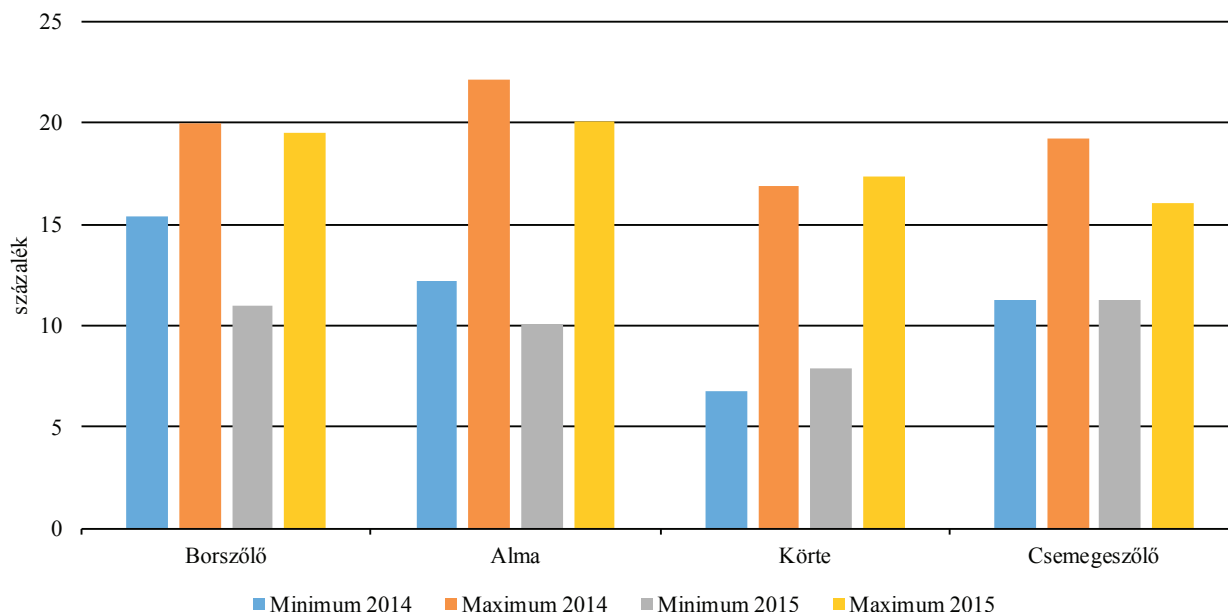
közötti távolság szűkült, addig 2015-ben jelentősen nőtt a rés az alma és a borszőlő esetében (70. ábra).

A „B” típusú biztosítások díjtételei az egyes szántóföldi növények esetében átlagosan 0,06-0,3 százalékponttal csökkentek. A díjtámogatott biztosításoknál az őszi búza díjtétele az előző évhez képest változatlan maradt, ugyanakkor a többi szántóföldi növény esetében 0,1-1,2 százalékpontos változásról beszélhetünk

2015-ben. A legjelentősebben az egyéb szántóföldi növények alapdíja mérséklődött (–1,2 százalékpont). A kiegészítő díjtételek összességében változatlanok tekinthetők az előző évhez képest 2015-ben (71. ábra).

A cukorrépa és a szója kivételével a „B” típusú biztosítások minimum- és maximumdíja 0,4 százalékponttal csökkent az előző évihez képest. A minimumdíjak a nagyobb szántóföldi növénykultúrák ese-

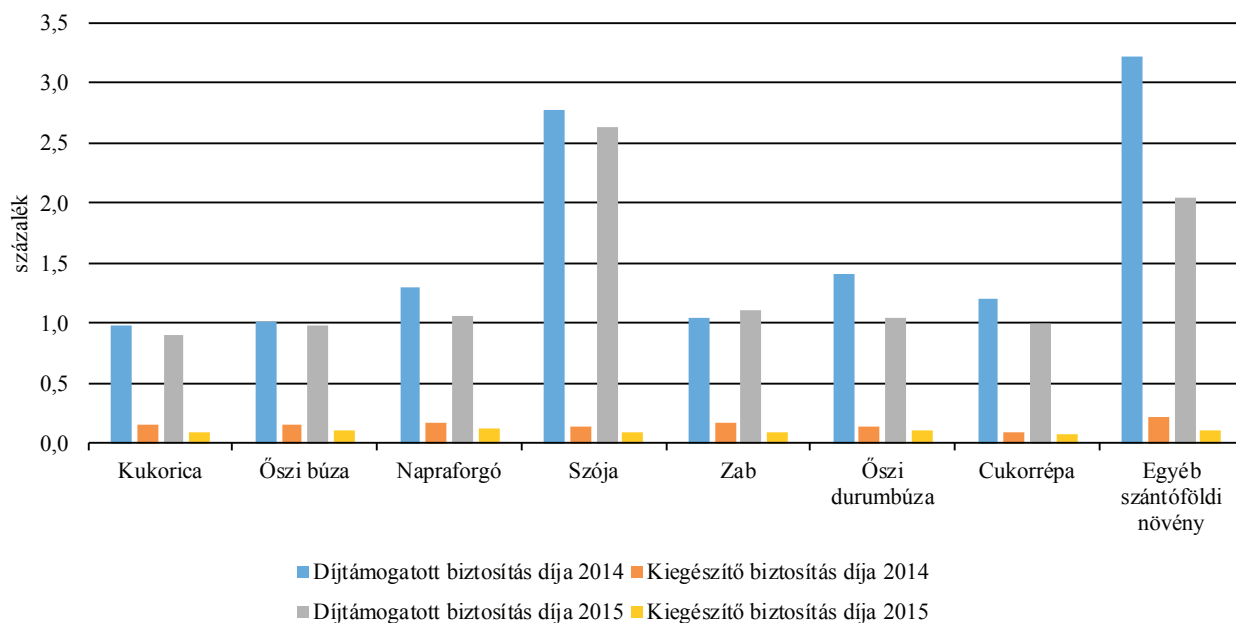
70. ábra: Az „A” típusú díjtámogatott biztosítások minimum- és maximumdíjtételének változása 2014–2015-ben az ültetvények esetén

Megjegyzés: A teljes listából azok kerülnek be, ahol mindkét évre volt biztosítás ebben a típusban.

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

71. ábra: A „B” típusú biztosítások átlagos díjtámogatott és kiegészítő díjtételének változása 2014–2015-ben a szántóföldi növények esetén

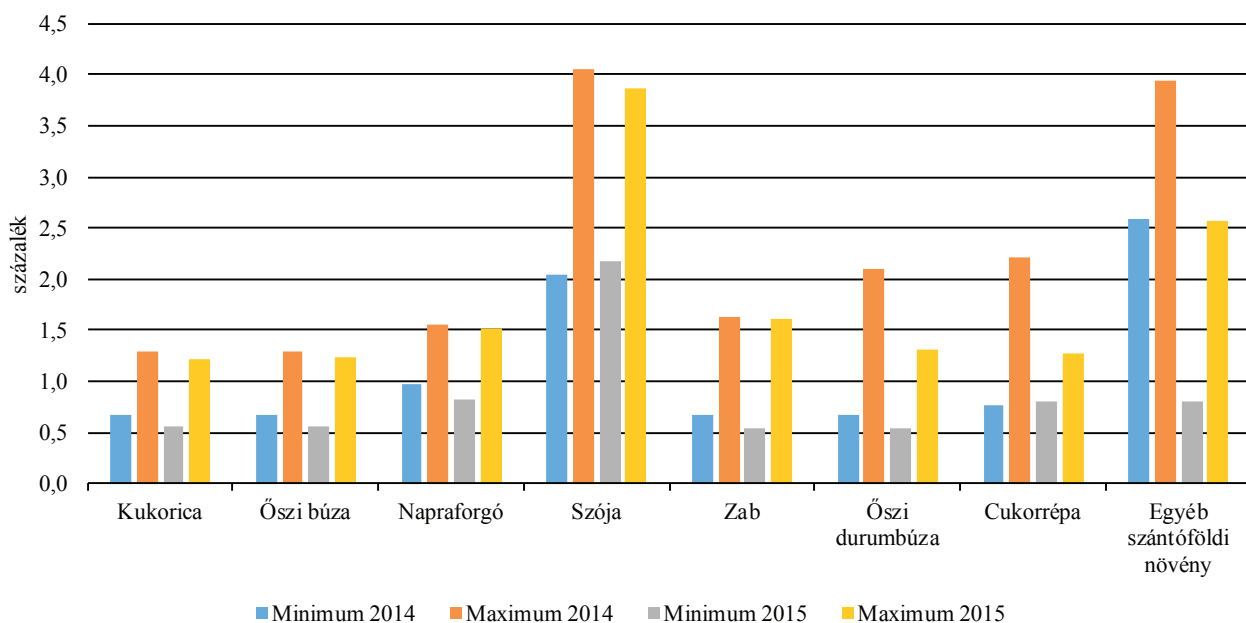
Megjegyzés: A teljes listából azok kerülnek be, ahol mindkét évre volt biztosítás ebben a típusban.

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

tében 0,12-0,16 százalékponttal, az egyéb szántóföldi növényeknél pedig 1,78 százalékponttal estek vissza. A maximumdíjknál 1 százalékpont alatti csökkenésről beszélhetünk (kivéve az egyéb szántóföldi növénykultúrákat). A kukoricánál, a napraforgónál, a zabnál és az őszi búzánál a minimum- és maximumdíjtételek közötti különbség nőtt, más növényeknél szűkülés figyelhető meg (72. ábra).

A „B” biztosításnál – a dió, a cseresznye, a szamóca kivételével – az alap- és kiegészítő díjtételek átlagosan 1,0-2,0 százalékponttal estek vissza az előző évihez képest. Legjelentősebben a meggy alap- és kiegészítő biztosításának díjtétele csökkent, 5,1, illetve 3,5 százalékponttal. Ezt követték az őszibarack és egyéb gyümölcsök 1,5 százalékpont feletti értékekkel (73. ábra).

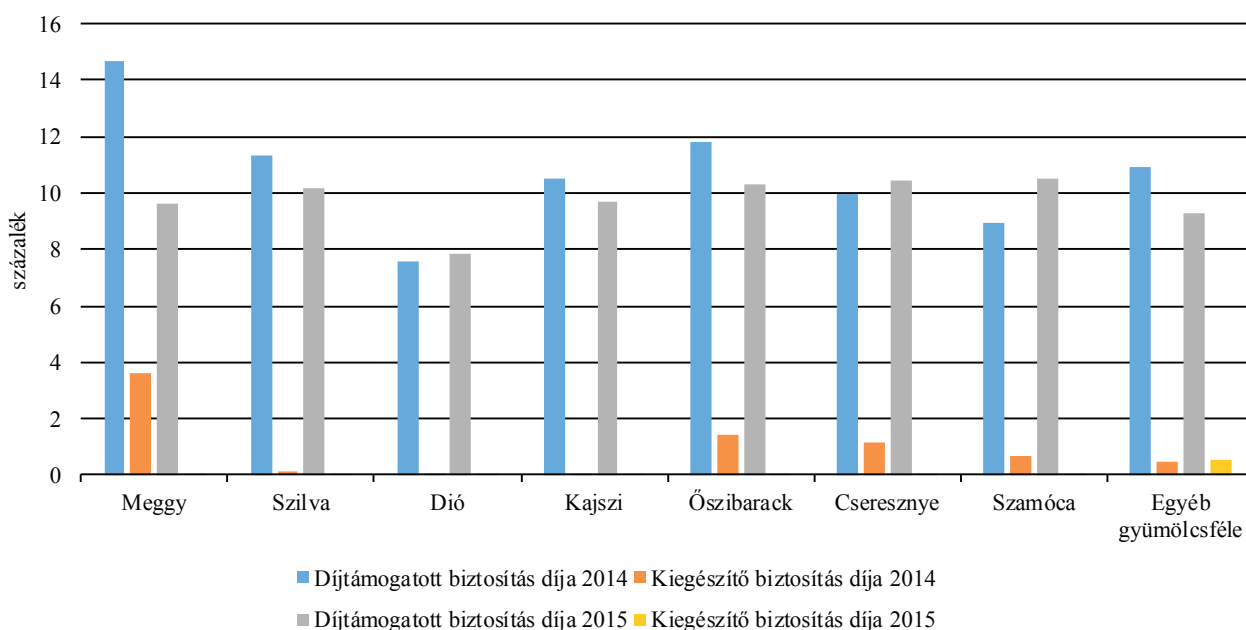
72. ábra: A „B” típusú biztosítások és az azokhoz kapcsolódó kiegészítő biztosítások minimum- és maximumdíjtételének változása 2014–2015-ben a szántóföldi növények esetén

Megjegyzés: A teljes listából azok kerülnek be, ahol mindkét évre volt biztosítás ebben a típusban.

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

73. ábra: A „B” típusú biztosítások és azokhoz kapcsolódó kiegészítő biztosítások átlagos díjtételének változása 2014–2015-ben a gyümölcsök esetén

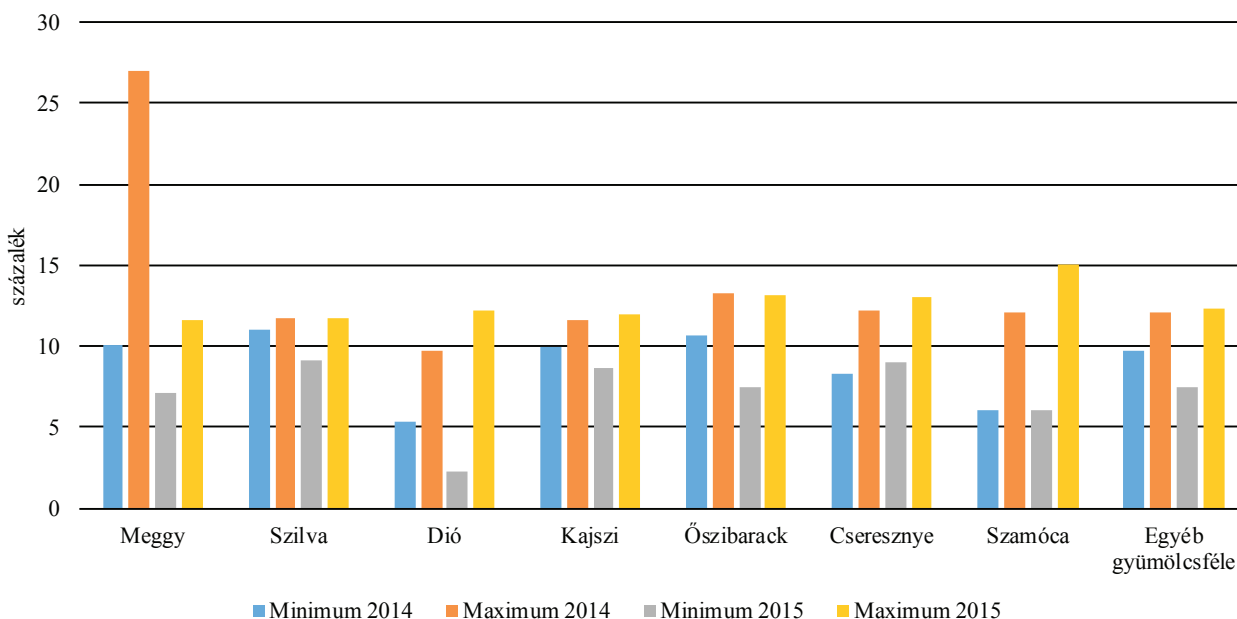
Megjegyzés: A teljes listából azok kerülnek be, ahol mindkét évre volt biztosítás ebben a típusban.

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

Az ültetvénykultúráknál a minimumdíjak a cseresznye és a szamóca kivételével átlagosan 2,5 százalékponttal csökkentek az előző évihez képest, a maximumdíjak inkább – ha mérsékelten is, de – emelkedtek. Jelentős esés a maximumdíjak esetében a meggyénél történt, itt 15,4 százalékponttal esett vissza a díjtétel (74. ábra).

A zöldségeknél a „B” típusú biztosítások alapidíjtételei 0,7 százalékponttal csökkentek. Legjelentősebb visszaesés az uborka és a káposzta díjtételeinél következett be (–5,9-6,6 százalékpont). A kiegészítő díjak átlagosan 0,1 százalékponttal mérséklődtek az előző évihez képest, néhány esetben (tök, sárgarépa, karfiol) 0,01-0,03 százalékpontos növekedés könyvelhető el (75. ábra).

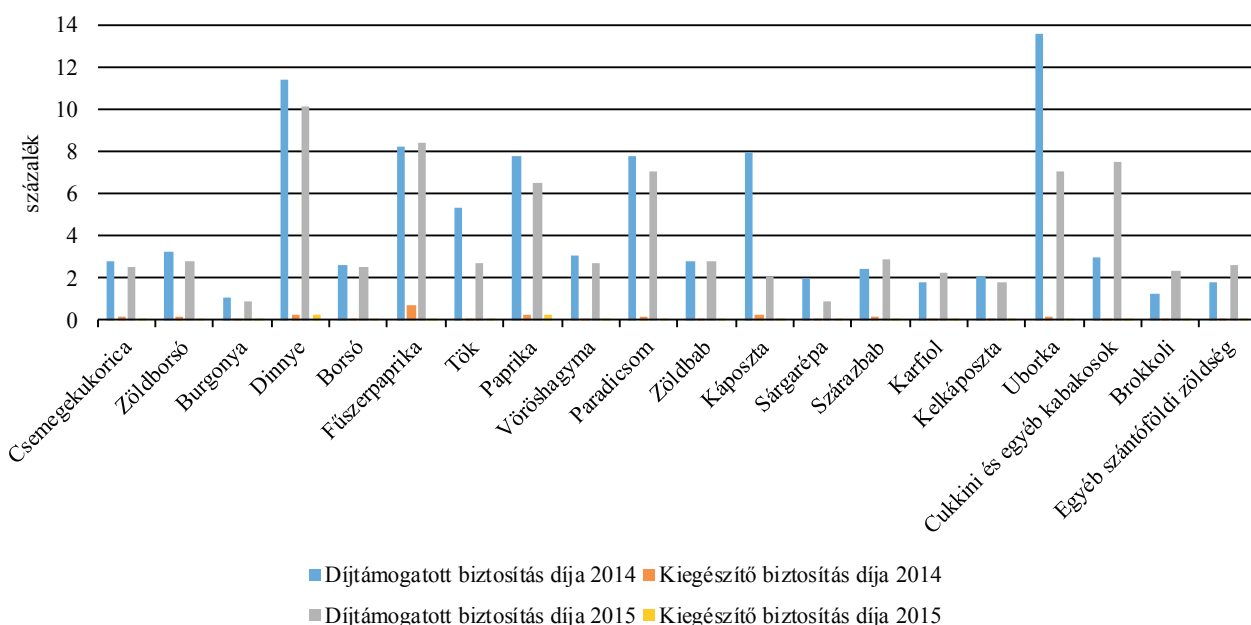
74. ábra: A „B” típusú díjtámogatott biztosítások minimum- és maximumdíjtételének változása 2014–2015-ben a gyümölcsök esetén

Megjegyzés: A teljes listából azok kerülnek be, ahol mindkét évre volt biztosítás ebben a típusban.

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

75. ábra: A „B” típusú biztosítások és az azokhoz kapcsolódó kiegészítő biztosítások átlagos díjtételének változása 2014–2015-ben a zöldségek esetén

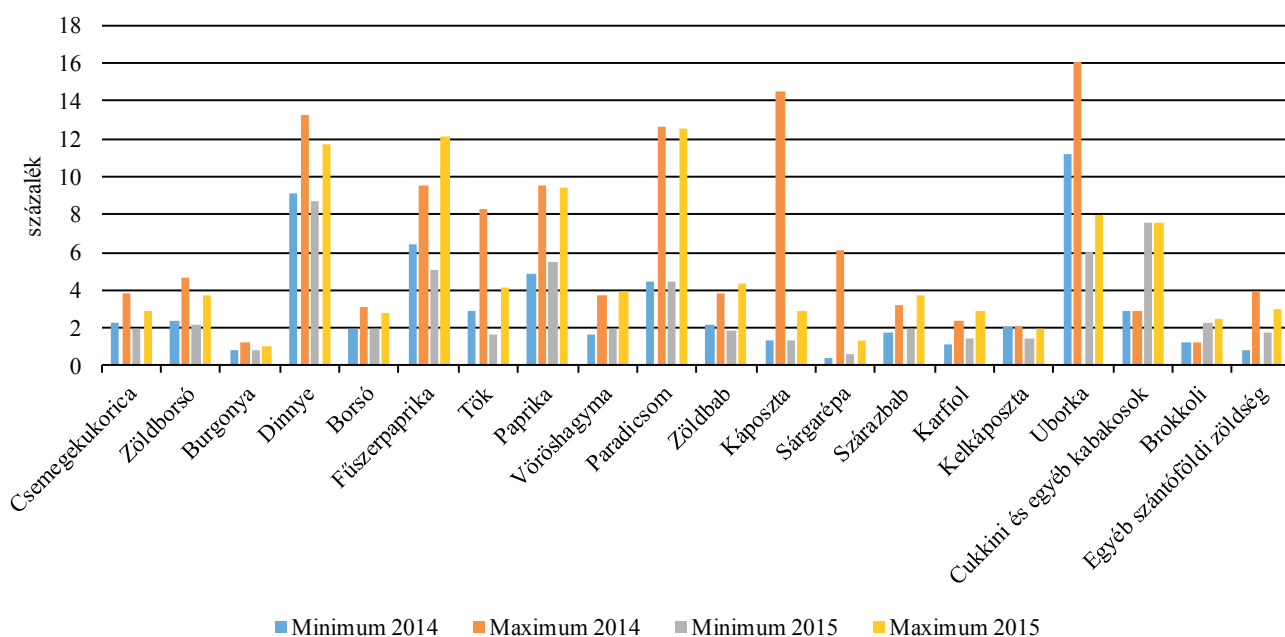
Megjegyzés: A teljes listából azok kerülnek be, ahol mindkét évre volt biztosítás ebben a típusban.

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

A minimum- és maximumdíjtételek a zöldségek-nél átlagosan 0,1 és 1,2 százalékponttal csökkentek az előző évihez képest. Legnagyobb mértékben az uborka minimumdíja esett vissza (–5,2 százalékpont), ugyanakkor a cukkini és egyéb kabakosok díjtétele 4,6 százalékponttal emelkedett 2015-ben. A maximumdí-

jak esetében csökkenés figyelhető meg, itt legnagyobb mértékben a káposzta (–11,6 százalékpont), az uborka (–8,0 százalékpont) és a sárgarépa (–4,7 százalékpont) díjtétele csökkent. A minimum- és maximumdíjak értéke közötti különbség közel 20 százalékponttal szűkült 2015-ben (76. ábra).

76. ábra: A „B” típusú díjtámogatott biztosítások minimum- és maximumdíjtételének változása 2014–2015-ben a zöldségek esetén

Megjegyzés: A teljes listából azok kerülnek be, ahol mindkét évre volt biztosítás ebben a típusban.

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

Összefoglalás

Az agrár-kockázatkezelési rendszer működésének értékelése 2015

Kemény Gábor (szerk.) és Lámfalusi Ibolya (szerk.)

1. A kedvező időjárású 2014. év után 2015-ben megnőtt a káresemények száma, ezért a kárenyhítő juttatás, a biztosítói kárkifizetések összege és a kárhányad is megnőtt. A legjelentősebb károkat az aszály, a jégeső, a tavaszi fagy és a vihar okozta. A károk zöme az ültetvény- és zöldségkultúrákat, valamint a kukoricát érintette.
2. A 2015. évi kockázatkezelési rendszer I. pillérében a termelők száma 7,5 százalékkal csökkent az előző évi termelői számhoz képest. Az egyes ágazatokban a kárenyhítési rendszer által lefedett területek nagysága a zöldségkultúrák esetében nőtt az előző évhez képest, a szántóföldi növénykultúrákban közel 5 százalékkal csökkent. A legjobb penetrációval az ültetvénykultúrák rendelkeztek, ami átlagosan 97 százalék felett alakult. A szabályozás módosítása, a rendszer üvegházi és fólia alatt termesztőkkel történő kibővítése egyes esetekben növelhette a penetrációt.
3. A bejelentett káresemények száma és a károsodott terület nagysága több mint négyszeresére nőtt, a jóváhagyott kárenyhítő juttatás összege ötszöröse volt az előző évi értéknek. A 6 milliárd forintot meghaladó kárenyhítő juttatás 70,4 százalékát aszálykárra, 15,1 százalékát jégesőkárra, 12,5 százalékát tavaszi fagykárra fizették ki. Ezen felül 0,1-1,3 százalékot tett ki a felhőszakadaskárra, a viharkárra és a belvízkárra kifizetett kárenyhítő juttatás. Növénykultúránkénti bontás alapján az összes kárenyhítő juttatásból a szántóföldi növények 63,7 százalékkal, a gyümölcsfélék 23,9 százalékkal, a borszőlő 3,2 százalékkal és a szántóföldi zöldségek 9,2 százalékkal részesedtek a tárgyévben.
4. A kifizetett kárenyhítő juttatás és a befizetett kárenyhítési hozzájárulás hányadosaként jársonként számolt kárhányadot vizsgálva megállapítható, hogy nagysága számos járásban emelkedett. A legmagasabb, 200 százalék feletti kárhányad 38 járásban fordult elő, ezek elsősorban Bács-Kiskun és Pest megyében, illetve az Alföld északi részén helyezkedtek el. A legnagyobb károkat az előző évhez hasonlóan a mikrovállalkozások szenvedték el, itt a kárhányad meghaladta a 330 százalékot. Ezt követték a kis- (240 százalék), a közép- (181 százalék), majd a nagyvállalkozások 85 százalékos kárhányaddal.
5. A mezőgazdasági biztosítási díjtámogatás 2015-ben átmenetileg – a csoportmentességi rendelet alapján – teljes mértékben központi költségvetési finanszírozásból valósult meg 3 milliárd forint értékben.
6. A díjtámogatásban részesíthető biztosítási szerződések száma több mint 18 százalékkal emelkedett, a díjbevételek az előző évvel közel megegyező szinten, 5,7 milliárd forint alakultak 2015-ben. A díjtámogatott biztosítások díjbevétele összességében 1,5 százalékkal emelkedett, azonban az egyes típusokat figyelembe véve egyedül az „A” típusnál történt emelkedés (24,3 százalék). A „B” típusú díjtámogatott biztosítással lefedett területek nagysága 3,0 százalékkal emelkedett, azonban díjbevétele 4,0 százalékkal csökkent. Területileg a viharkár kivételével minden veszélynemben emelkedett a biztosított terület nagysága, a tűzkár esetében volt a legmagasabb, több mint kétszeres a változás az előző évhez képest. A „C” típusú díjtámogatott biztosítással lefedett terület 6,7 százalékkal, díjbevétele 19,4 százalékkal csökkent az összes veszélynemet figyelembe véve. A kiegészítő biztosítások díjbevétele az elmúlt évhez képest jelentősen visszaesett az egyes járásokban mind területileg, mind a díjtömegre vetítve.
7. A legnagyobb károkat a jégeső okozta, a II. pillér keretében történő kárkifizetések meghaladták az 1,2 milliárd forintot. Aszálykárra 160 millió forintot, tavaszi fagykárra 89 millió forintot fizettek ki a biztosítók. A biztosítási kárkifizetések összege megtöbbszöröződött az előző évhez képest.
8. Legnagyobb mértékben az „A” típusú biztosítás kárkifizetése nőtt meg, ami a 2014. évi összeg négyszerese volt. A „B” típusú biztosítás alapján 82,5 százalékkal, a „C” típusú biztosítás alapján pedig 76,6 százalékkal több kártérítést fizettek ki a biztosítók. A kiegészítő biztosítások kárkifizetései is meghaladták az előző évit, itt a „C” típus kiegészítő biztosítása több mint másfélszeresére emelkedett.

9. Összesen 8664 termelő igényelt biztosítási díjtámogatást 2015-ben, mely meghaladta a díjtámogatott biztosítások forrását, így a 2014. évhez hasonlóan ismét szükségessé vált a visszaosztás. Az „A” típusú biztosítás esetében a 65 százalékos támogatási intenzitás megmaradt, a „B” és „C” típus esetében azonban 52, illetve 30 százalékra mérséklődött.
10. Az előző évhez képest a díjtámogatott biztosítások alap- és kiegészítő díjai csökkentek, a biztosítások területi lefedettsége és penetrációja azonban csak a szántóföldi növények esetében emelkedett. A zöldség- és ültetvénykultúráknál a vetésterület, a biztosított terület és a területi lefedettség mértékben csökkent 2015-ben.

Summary

Evaluation of the operation of agricultural risk management system, 2015

KEMÉNY, Gábor (ed.) and LÁMFALUSI Ibolya (ed.)

1. After a year of favourable weather conditions in 2014, the incidence of damage increased in 2015, so the value of mitigation benefits and of the insurance payments rose, as did the loss rates. The most significant damage was caused by drought, hail, spring freezing and thunderstorms, with plantations, vegetables and maize suffering the most damage.
2. The number of farmers in the first pillar of the risk management system decreased by 7.5 per cent in 2015 compared to the previous year. The area covered by the compensation scheme increased for vegetables in some sectors and decreased by nearly 5 per cent for arable crops. Plantations had the best penetration, with an average rate of more than 97 per cent. The penetration in some cases could rise because of the changing regulations that made possible increasing numbers of producers growing in greenhouses and plastic tunnels.
3. The incidence and area of damage increased more than four-fold and the approved amount of mitigation benefit rose more than five-fold compared to the previous year. Of the total mitigation benefit, 70.4 per cent, which was more than HUF 6 billion, was paid for drought, 15.1 per cent was paid for hail and 12.5 per cent was paid for spring freezing. The mitigation benefits which was paid for heavy rain, storm and inland water damage were 0.1-1.3 per cent of the total. Arable crops received a share of 63.7 per cent, plantations obtained 23.9 per cent, wine-grapes 3.2 per cent and field vegetables 9.2 per cent of the mitigation benefits in 2015.
4. The loss rate, calculated as a quotient of mitigation benefits and contributions, increased in many districts. The highest loss rate, over 200 per cent, occurred in 38 districts. These were located mainly in Bács-Kiskun and Pest counties and in north-east Alföld. As in the previous year, micro-businesses suffered from the greatest damage so their loss ratio exceeded 330 per cent. The loss ratio of small businesses was 240 per cent, of the medium-sized enterprises was 181 per cent and of large enterprises was 85 per cent.
5. The insurance premium subsidy was HUF 3 billion in 2015 and temporarily it was financed by central budget.
6. The number of insurance contracts which were eligible for insurance premiums increased by more than 18 per cent. The income from insurance fees rose only slightly, essentially remaining at the same level as in the previous year at HUF 5.7 billion. This moderate increase reached 1.5 per cent but, taking into account the different types of insurance, growth could be realised only in the 'A' type of insurance (24.3 per cent). The agricultural area covered by 'B' type of subsidised insurance increased by 3.0 per cent but the income from it decreased by 4.0 per cent. Territorially, the insured area increased for all sources of damage except for storm damage. The highest growth occurred for fire damage: the area damaged by fire was more than double that of the previous year. The area covered by 'C' type subsidised insurance expanded by 6.7 per cent; its income from insurance fees decreased by 19.4 per cent across all sources of damage. The additional insurance's income dropped substantially in some districts in terms of area and amount of premium, too.
7. Most of the losses were caused by hail. The insurance payments which were paid the second pillar exceeded HUF 1.2 billion. The insurance companies paid HUF 160 million for drought damage and HUF 89 million for storm damage. The amount of insurance payments multiplied compared to the previous year.
8. The insurance payments of 'A' insurance rose the most: its amount was four times higher than in 2014. Insurance payments of 'B' type insurance rose by 82.5 per cent and of 'C' type insurance the growth was 76.6 per cent. The insurance payments of additional insurances also exceeded the level of the previous year and payments of the additional insurance 'C' type insurance increased more than one and a half fold.

9. In 2015, 8,664 farmers required insurance subsidy and their claims for subsidies exceeded the above-mentioned HUF 3 billion, so it was necessary to pay back such as in 2014. In the case of 'A' type insurance, the premium intensity remained at 65 per cent, while for 'B' and 'C' type insurances the intensity fell to 52 per cent and 30 per cent respectively.
10. Compared to the previous year the base and additional fees of the subsidised insurances decreased; despite this fact the territorial coverage and penetration of insurances rose only for arable crops. The production area, the subsidised area and also the coverage decreased for at vegetables and plantations in 2015.

Kivonat

Az agrár-kockázatkezelési rendszer működésének értékelése 2015

Kemény Gábor (szerk.) és Lámfalusi Ibolya (szerk.)

A kedvező időjárású 2014. év után 2015-ben megnőtt a káresemények száma, ezért a kárenyhítő juttatás, a biztosítói kárkifizetések összege és a kárhányad is megnőtt. A legjelentősebb károkat az aszály, a jégeső, a tavaszi fagy és a vihar okozta. A károk zöme az ültetvény- és zöldségkultúrákat, valamint a kukoricát érintette. A mezőgazdasági biztosítási díjtámogatás 2015-ben átmenetileg – a csoportmentességi rendelet alapján – teljes mértékben központi költségvetési finanszírozásból valósult meg 3 milliárd forint értékben. A díjtámogatás-

ban részesíthető biztosítási szerződések száma több mint 18 százalékkal emelkedett, a díjbevételek az előző évivel közel megegyező szinten, 5,7 milliárd forinton alakultak 2015-ben. Összesen 8664 termelő igényelt biztosítási díjtámogatást 2015-ben, mely meghaladta a díjtámogatott biztosítások forrását, így a 2014. évhez hasonlóan ismét szükségessé vált a visszaosztás. Az „A” típusú biztosítás esetében a 65 százalékos támogatási intenzitás megmaradt, a „B” és „C” típus esetében azonban 52, illetve 30 százalékra mérséklődött.

Abstract

Evaluation of the operation of agricultural risk management system, 2015

KEMÉNY, Gábor (ed.) and LÁMFALUSI Ibolya (ed.)

After a year of favourable weather conditions (2014) the incidence of weather-related damage increased in 2015, so the value of mitigation benefits and of the insurance payments rose, as did the loss rates. The most significant damage was caused by drought, hail, spring freezing and thunderstorms, with plantations, vegetables and maize suffering the most damage. The insurance premium subsidy was temporarily financed from the central budget by HUF 3 billion. The number of subsidised insurance contracts increased by more

than 18 per cent. The income from insurance fees remained at the same level as in the previous year, so the income was HUF 5.7 billion. In 2015, 8,664 farmers required insurance subsidy and their claims for subsidies exceeded the above-mentioned HUF 3 billion, so it was necessary to pay back such as in 2014. In the case of 'A' type insurance, the premium intensity remained at 65 per cent, while for 'B' and 'C' type insurances the intensity fell to 52 per cent and 30 per cent respectively.

Mellékletek

Mellékletek jegyzéke

1. melléklet: „B” és „C” típusú biztosítások igénybevétele veszélynemenként és főbb növénycsoportonként 2015-ben	80	8. melléklet: „A” típusú biztosítással lefedett károsodott területek 2015-ben (díjtámogatott és kiegészítő).....	90
2. melléklet: „B” és „C” típusú biztosítások igénybevétele veszélynemenként és főbb növénycsoportonként 2014-ben	81	9. melléklet: „B” típusú biztosítással lefedett károsodott területek 2015-ben (díjtámogatott és kiegészítő).....	90
3. melléklet: Egyéb szántóföldi növény, egyéb szántóföldi zöldség, egyéb gyümölcsféle tartalma.....	82	10. melléklet: „C” típusú biztosítással lefedett károsodott területek 2015-ben (díjtámogatott és kiegészítő).....	91
4. melléklet: Téli fagykárra kifizetett biztosítói kártérítési összegek járásonként 2015-ben (díjtámogatott és kiegészítő).....	88	11. melléklet: A biztosítói díjbevételek veszélynemenkénti megoszlása a „C” típusú díjtámogatott biztosítás esetén, részletesebben	91
5. melléklet: „A” típusú biztosítással lefedett területek 2015-ben.....	88	12. melléklet: A „B” és „C” típusú biztosítások aránya veszélynemenként néhány főbb növénykultúra esetében	92
6. melléklet: „B” típusú biztosítással lefedett területek 2015-ben.....	89	13. melléklet: Magyarország járási rendszere.....	92
7. melléklet: „C” típusú biztosítással lefedett területek 2015-ben.....	89	14. melléklet: A járási hivatalok illetékességi területei 2015-ben.....	93

1. melléklet: „B” és „C” típusú biztosítások igénybevétele veszélynemenként és főbb növénycsoportonként 2015-ben

Megnevezés	Biztosított terület 2015-ben, ha				Díjbevétel 2015-ben, millió HUF			
Veszélynem	Szántóföldi növénykul- túrák	Ültetvények	Zöldségkul- túrák	Összesen	Szántóföldi növénykul- túrák	Ültetvények	Zöldségkul- túrák	Összesen
„B” típusú biztosítások								
Jégeső	539 945	1 772	31 446	573 162	1 529,8	213,6	627,7	2 371,1
Téli fagy	3 030	0	0	3 030	7,1	0,0	0,0	7,1
Tűz	438 680	880	16 539	456 099	62,6	1,3	5,1	69,1
Vihar	64 251	10	3 245	67 506	188,6	0,2	17,5	206,4
„B” típusú biztosítások összesen	541 839	1 806	31 446	575 091	1 788,1	215,1	650,4	2 653,6
„C” típusú biztosítások								
Aszály	110	0	0	110	0,7	0,0	0,0	0,7
Felhőszakadás	1 328	1	50	1 379	4,1	0,0	0,4	4,5
Jégeső	138 831	710	1 760	141 301	670,7	74,4	14,8	759,8
Mezőgazdasági árvíz	233	0	0	233	0,2	0,0	0,0	0,2
Tavaszi fagy	280	216	6	501	0,4	9,3	0,3	10,0
Téli fagy	2 768	67	0	2 835	20,2	1,0	0,0	21,2
Tűz	110 257	517	1 649	112 423	14,4	1,4	0,4	16,2
Vihar	28 136	168	37	28 341	113,3	4,2	0,2	117,7
„C” típusú biztosítások összesen	140 626	794	1 816	143 237	824,1	90,2	16,1	930,4

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

2. melléklet: „B” és „C” típusú biztosítások igénybevétele veszélynemenként és főbb növénycsoportonként 2014-ben

Megnevezés	Biztosított terület 2014-ben, ha				Díjbevétel 2014-ben, millió HUF			
Veszélynemen	Szántóföldi növénykul- túrák	Ültetvények	Zöldségkul- túrák	Összesen	Szántóföldi növénykul- túrák	Ültetvények	Zöldségkul- túrák	Összesen
„B” típusú biztosítások								
Jégeső	529 598	2 152	24 411	556 161	1 657,4	295,2	511,0	2 463,6
Téli fagy	2 848	0	0	2 848	3,5	0,0	0,0	3,5
Tűz	181 392	329	4 979	186 700	40,0	0,8	2,3	43,2
Vihar	73 630	5	2 275	75 910	237,5	0,0	16,1	253,6
Nincs megadva	160,94	0	0	161	0,4	0,0	0,0	0,4
„B” típusú biztosítások összesen	531 577	2 199	24 411	558 187	1 938,8	296,1	529,4	2 764,2
„C” típusú biztosítások								
Aszály	2 176	0	0	2 176	17,3	0,0	0,0	17,3
Felhőszakadás	2 913	0	601	3 515	5,3	0,0	1,4	6,7
Jégeső	143 424	1 662	707	145 793	714,9	196,7	11,2	922,7
Mezőgazdasági árvíz	740	0	0	740	0,2	0,0	0,0	0,2
Tavaszi fagy	26	375	67	468	0,1	15,0	1,2	16,3
Téli fagy	4 452	128	0	4 580	18,6	3,1	0,0	21,7
Tűz	50 904	413	182	51 499	9,2	1,5	0,1	10,8
Vihar	35 219	209	44	35 471	152,2	5,3	0,2	157,7
Nincs megadva	541	8	60	608	1,0	0,3	0,3	1,5
„C” típusú biztosítások összesen	149 674	1 885	1 885	153 444	918,8	221,8	14,4	1 155,0

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

3. melléklet: Egyéb szántóföldi növény, egyéb szántóföldi zöldség, egyéb gyümölcsféle tartalma

Egyéb szántóföldi növény	
Hasznosítási kód	Növénykultúra
KAL02	Tavaszi búza
KAL24	Silókukorica
KAL25	Hibrid kukorica (vetőmag célra)
KAL28	Pohánka (Hajdina)
KAL30	Cukorcirok
KAL31	Seprűcirok
KAL32	Szemescirok
KAL33	Silócirok
KAL34	Szudáni cirokfű
KAL35	Indiánrizs
KAL36	Termesztett köles
KAL37	Indiai köles
KAL38	Fénymag
RIZ03	Rizs
PIL02	Mezei borsó
PIL03	Őszi takarmányborsó
PIL06	Tavaszi takarmányborsó
PIL15	Fehérvirágú édes csillagfűrt (vetőmag)
PIL16	Fehérvirágú édes csillagfűrt (takarmány célra)
PIL17	Fehérvirágú édes csillagfűrt (zöldtrágyázásra)
PIL18	Sárgavirágú édes csillagfűrt (vetőmag)
PIL19	Sárgavirágú édes csillagfűrt (takarmány célra)
PIL20	Sárgavirágú édes csillagfűrt (zöldtrágyázásra)
PIL21	Kékvirágú édes csillagfűrt (vetőmag)
PIL22	Kékvirágú édes csillagfűrt (takarmány célra)
PIL23	Kékvirágú édes csillagfűrt (zöldtrágyázásra)
PIL25	Takarmánybükköny (Tavaszi bükköny)
PIL26	Szöszösbükköny
PIL27	Pannonbükköny
PIL28	Szöszös bükköny (vetőmag célra)
PIL30	Szegletes lednek
KOM01	Komló
IND06	Szezám
IND07	Olajlen
IND08	Rostlen
IND09	Földimogyoró
IND10	Sáfránymag
IND11	Fehér mustármag
IND12	Fekete mustármag
IND13	Ricinusmag
IND14	Mák
IND16	Olajretek
IND17	Olajretek (vetőmag célú)
IND18	Takarmányretek
IND19	Négermag
IND20	Vadrepce
IND21	Gomborka

3. melléklet: Egyéb szántóföldi növény, egyéb szántóföldi zöldség, egyéb gyümölcsféle tartalma (folytatás)

Egyéb szántóföldi növény	
Hasznosítási kód	Növénykultúra
IND24	Hibrid napraforgó (vetőmag célra)
KEN02	Rost célra termesztett kender
KEN03	Egyéb kender (rost és vetőmag céltól eltérő célból termesztett kender)
EFU01	Energiafű
KEN01	Kender (vetőmag célra)
VEG07	Takarmánykáposzta
FOR01	Lucerna széna
FOR02	Lucerna erjesztett takarmány
FOR03	Lucerna zöldtakarmány
FOR04	Komlós lucerna
FOR05	Sárkerek lucerna
FOR06	Tarkavirágú lucerna
FOR07	Komlós lucerna (vetőmag célra)
FOR08	Lucerna (vetőmag célra)
FOR09	Vöröshere
FOR10	Bíborhere
FOR11	Fehérhere
FOR12	Korshere (svédhere)
FOR13	Perzsahere (fonákhere)
FOR14	Alexandriai here
FOR15	Lódi lóhere
FOR16	Alexandriai here (vetőmag célra)
FOR17	Korcs (svédhere) (vetőmag célra)
FOR18	Bíborhere (vetőmag célra)
FOR19	Vörös here (vetőmag célra)
FOR20	Fehér here (vetőmag célra)
FOR21	Lódi lóhere (vetőmag célra)
FOR22	Perzsa here (fonák here) (vetőmag célra)
FOR23	Somkóró
FOR24	Fehérvirágú somkóró
FOR25	Takarmánybaltacim
FOR26	Takarmánybaltacim (vetőmag célra)
FOR27	Szarvaskerek
FOR28	Nyúlszapuka
FOR29	Szeradella
FOR30	Koronás baltavirág
FOR31	Koronás baltavirág (vetőmag)
FOR32	Réparepce
FOR33	Tífon
FOR34	Tarlórépa
FOR35	Takarmányrépa
FOR36	Csicsóka
FOR37	Murokrépa
FOR38	Tarka koronafürt
FOR39	Görög széna
FOR41	Mézontófű (Facélia)
FOR42	Őszi takarmánykeverék

3. melléklet: Egyéb szántóföldi növény, egyéb szántóföldi zöldség, egyéb gyümölcsféle tartalma (folytatás)

Egyéb szántóföldi növény	
Hasznosítási kód	Növénykultúra
FOR43	Tavaszi takarmánykeverék
FOR44	Évelő takarmánykeverék
FOR45	Egyéb zöldtakarmány (elsősorban egynyári takarmánynövények)
FOR46	Keszthelyi keverék (rozs és káposztarepce)
FOR47	Rozsos szöszbükköny
FOR48	Őszi búzas pannon bükköny
FOR49	Legány-féle keverék (pannon- vagy szöszbükköny, rozs, búza, árpa vagy bíborhere keverék)
FOR50	Zabos bükköny
FOR51	Zabos borsó
FOR52	Borsós kukoricacsalamádé
FOR53	Borsós napraforgó-csalamádé
FOR54	Napraforgós kukoricacsalamádé
FOR55	Szójás silókukorica
FOR56	Füves lucerna
FOR57	Füves here
FOR58	Takarmánymályva
FOR59	Szilfium
FOR60	Lósóska
AGF02	Angyalgyökér
AGF28	Ánizs
AGF25	Anyarozs
AGF21	Bazsalikom
AGF29	Borsikafű
AGF20	Citromfű
AGF05	Digitalis
AGF07	Izsóp
AGF08	Jázmin
AGF03	Kamilla
AGF26	Kapor
AGF32	Kerti kakukkfű
AGF36	Kerti ruta
AGF19	Konyhakömény
AGF30	Koriander
AGF15	Körömvirág
AGF23	Lestyán
AGF09	Levendula
AGF17	Macskagyökérfű
AGF10	Majoranna
AGF31	Máriatövis
AGF11	Menta
AGF12	Meténg
AGF35	Orvosi zsálya
AGF13	Psyllium
AGF22	Rozmaring
AGF14	Sáfrány
AGF33	Sáfrányos szeklice
AGF24	Szösös ökőrfarkkóró

3. melléklet: Egyéb szántóföldi növény, egyéb szántóföldi zöldség, egyéb gyümölcsféle tartalma (folytatás)

Egyéb szántóföldi növény	
Hasznosítási kód	Növénykultúra
AGF18	Tárkony
AGF06	Tárnics
AGF34	Egyéb aromás és fűszernövények
EGY01	Egyéb termelt növény
PAZ01	Ebtippán (vetőmag célra)
PAZ02	Óriás tippán (vetőmag célra)
PAZ03	Fehér tippán (vetőmag célra)
PAZ04	Cérnatippán (vetőmag célra)
FOR40	Keleti kecskeruta
PAZ05	Francia perje (vetőmag célra)
PAZ06	Csenkeszperje (vetőmag célra)
PAZ07	Olasz perje (vetőmag célra)
PAZ08	Angol perje (vetőmag célra)
PAZ09	Hibrid perje (vetőmag célra)
PAZ10	Ligeti perje (vetőmag célra)
PAZ11	Réti perje (vetőmag célra)
PAZ12	Mocsári perje (vetőmag célra)
PAZ13	Sovány perje (vetőmag célra)
PAZ14	Csomós ebír (vetőmag célra)
PAZ15	Nádképu csenkesz (vetőmag célra)
PAZ16	Juhcsenkesz (vetőmag célra)
PAZ17	Réti csenkesz (vetőmag célra)
PAZ18	Vörös csenkesz (vetőmag célra)
PAZ19	Gumós komócsin (vetőmag célra)
PAZ20	Réti komócsin (vetőmag célra)
KAL29	Mohar

Forrás: Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal

3. melléklet: Egyéb szántóföldi növény, egyéb szántóföldi zöldség, egyéb gyümölcsféle tartalma (folytatás)

Egyéb szántóföldi zöldség	
Hasznosítási kód	Növénykultúra
KAL22	Pattogatni való kukorica
PIL01	Cukorborsó
PIL11	Futóbab
IND15	Retek
PIL08	Vetőmag borsó
VEG03	Bimbóskel
VEG08	Karalábé
VEG09	Kínai kel
VEG10	Zeller
VEG11	Póréhagyma
VEG12	Őszi fokhagyma
VEG13	Tavaszi fokhagyma
VEG17	Lilahagyma
VEG18	Metélőhagyma
VEG19	Fejessaláta
VEG20	Endívia
VEG21	Sóska
VEG22	Spenót
VEG24	Articsóka
VEG25	Spanyol Articsóka
VEG26	Petrezselyem gyökér
VEG27	Petrezselyem levél
VEG28	Egyéb petrezselyem
VEG29	Rebarbara
VEG30	Édeskömény
VEG31	Galambbegysaláta
VEG32	Zsázsa
VEG35	Padlizsán (Tojásgyümölcs)
VEG46	Cékla
VEG47	Feketeagyökér
VEG48	Torma
VEG49	Pasztinák
VEG50	Újzélandi spenót
VEG51	Mezei csibehúr
VEG52	Egyéb zöldség
PIL10	Disznóbab
PIL14	Homoki bab
PIL29	Csicszeriborsó
IND22	Cikória
VEG39	Olajtökmag

Forrás: Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal

3. melléklet: Egyéb szántóföldi növény, egyéb szántóföldi zöldség, egyéb gyümölcsféle tartalma (folytatás)

Egyéb gyümölcsféle	
Hasznosítási kód	Növénykultúra
FRU11	Szeder
FRU12	Tüske nélküli szeder
FRU13	Yosta (rikö)
FRU14	Homoktövis
FRU15	Fekete bodza
FRU16	Egyéb bodza
ULT18	Birs
ULT10	Mandula
ULT09	Mogyoró
ULT07	Naspolya
ULT11	Szelídgesztenye
ULT12	Vegyes gyümölcsös
ULT26	Csipkebogyó
ULT27	Kivi
ULT28	Egyéb gyümölcstetvény
ULT21	Füge
HAG07	Hagyományos gyümölcsös naspolya
HAG09	Hagyományos gyümölcsös mogyoró
HAG10	Hagyományos gyümölcsös mandula
HAG11	Hagyományos gyümölcsös szelídgesztenye
HAG12	Hagyományos gyümölcsös vegyes
HAG18	Hagyományos gyümölcsös birs

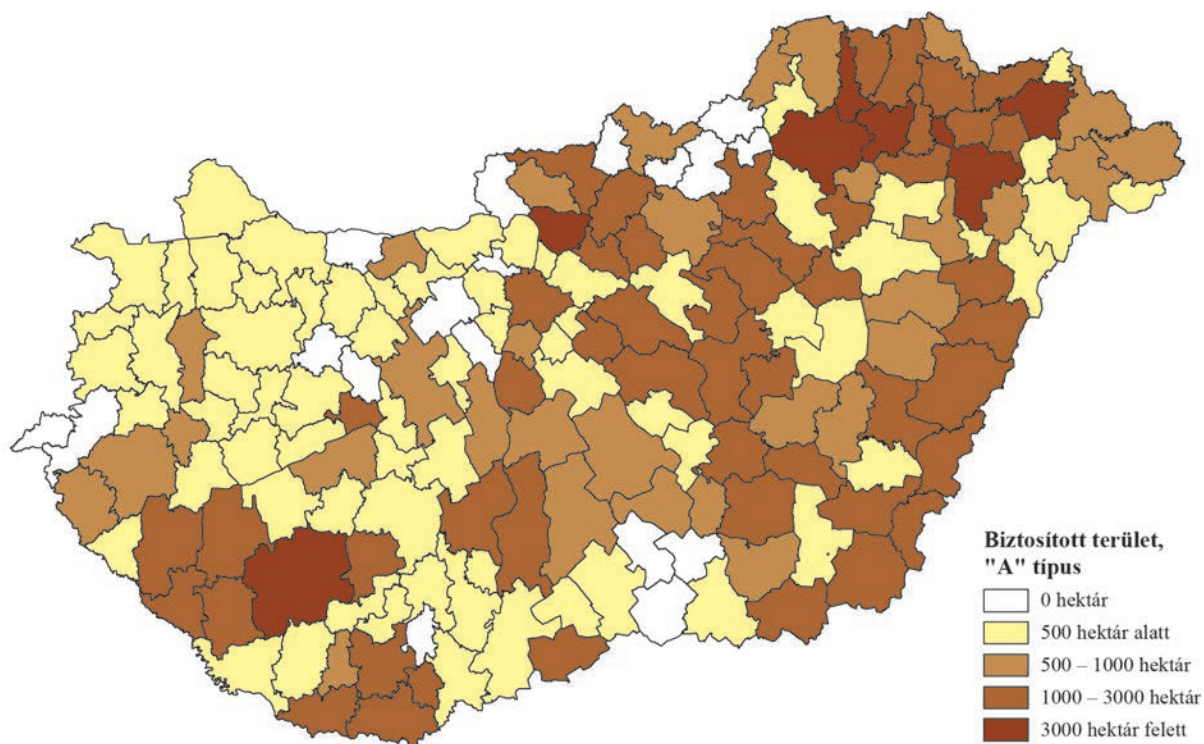
Forrás: Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal

4. melléklet: **Téli fagykárra kifizetett biztosítói kártérítési összegek járásonként 2015-ben (díjtámogatott és kiegészítő)**

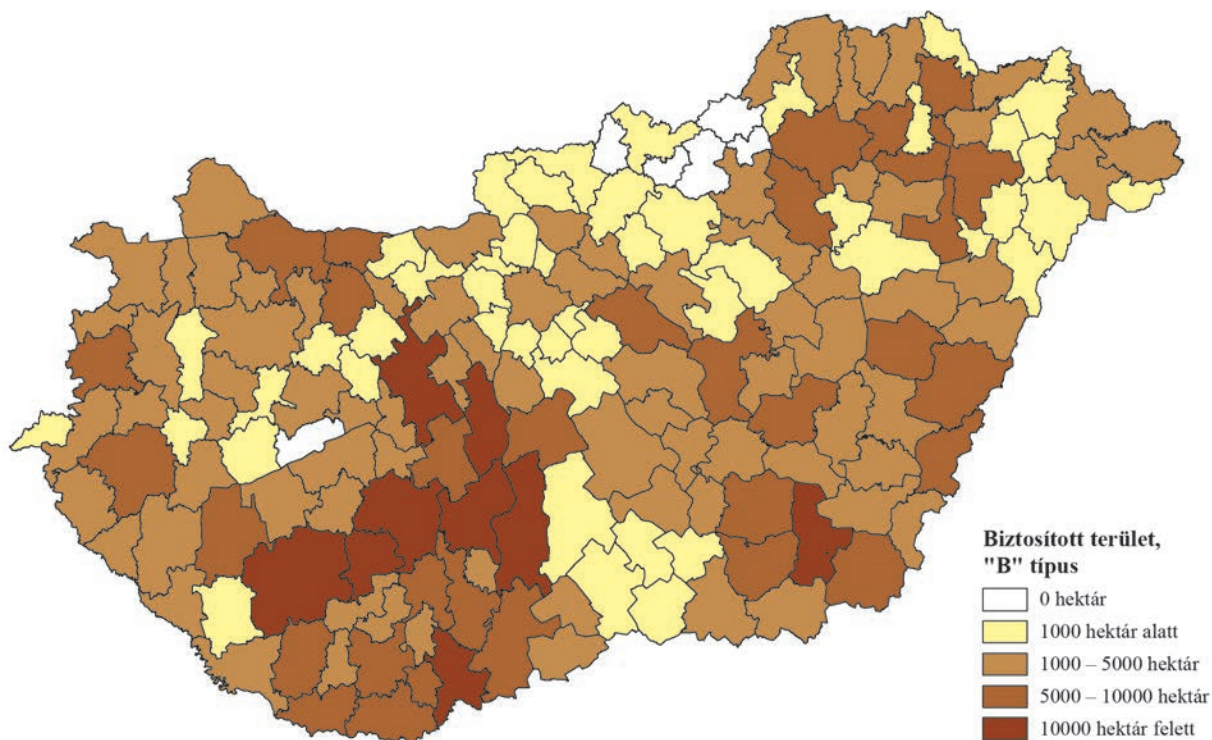
Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

5. melléklet: **„A” típusú biztosítással lefedett területek 2015-ben**

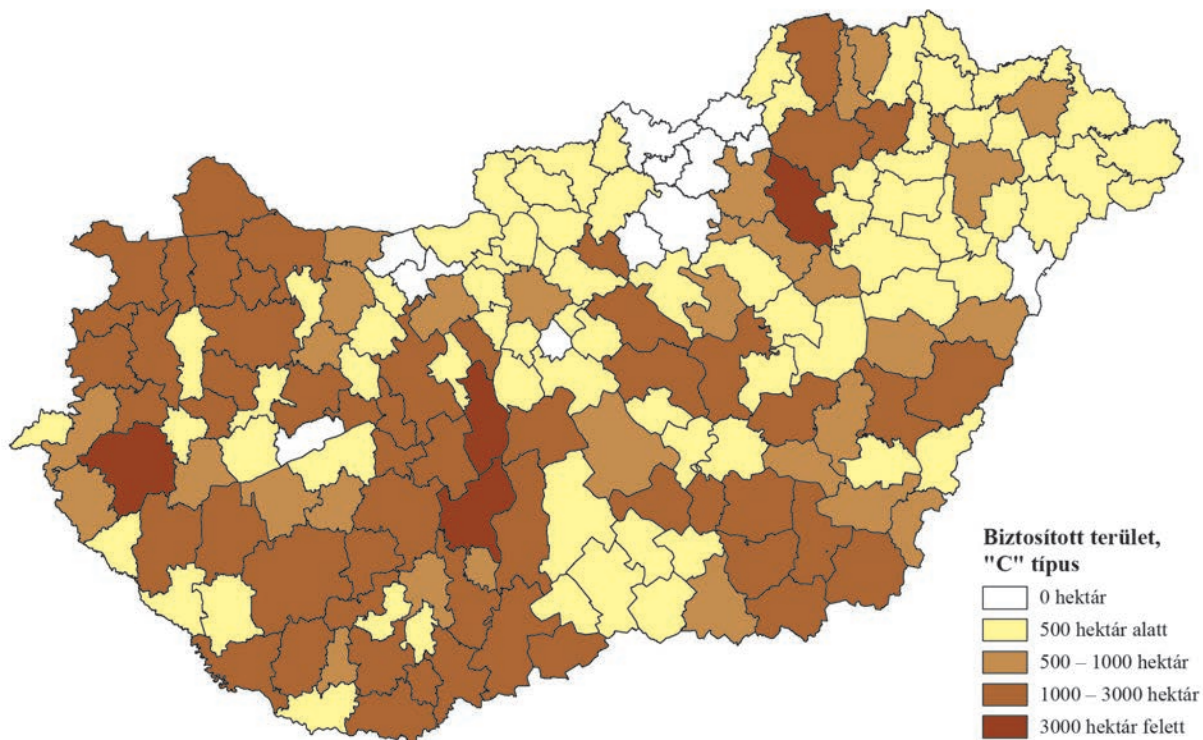
Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

6. melléklet: „B” típusú biztosítással lefedett területek 2015-ben

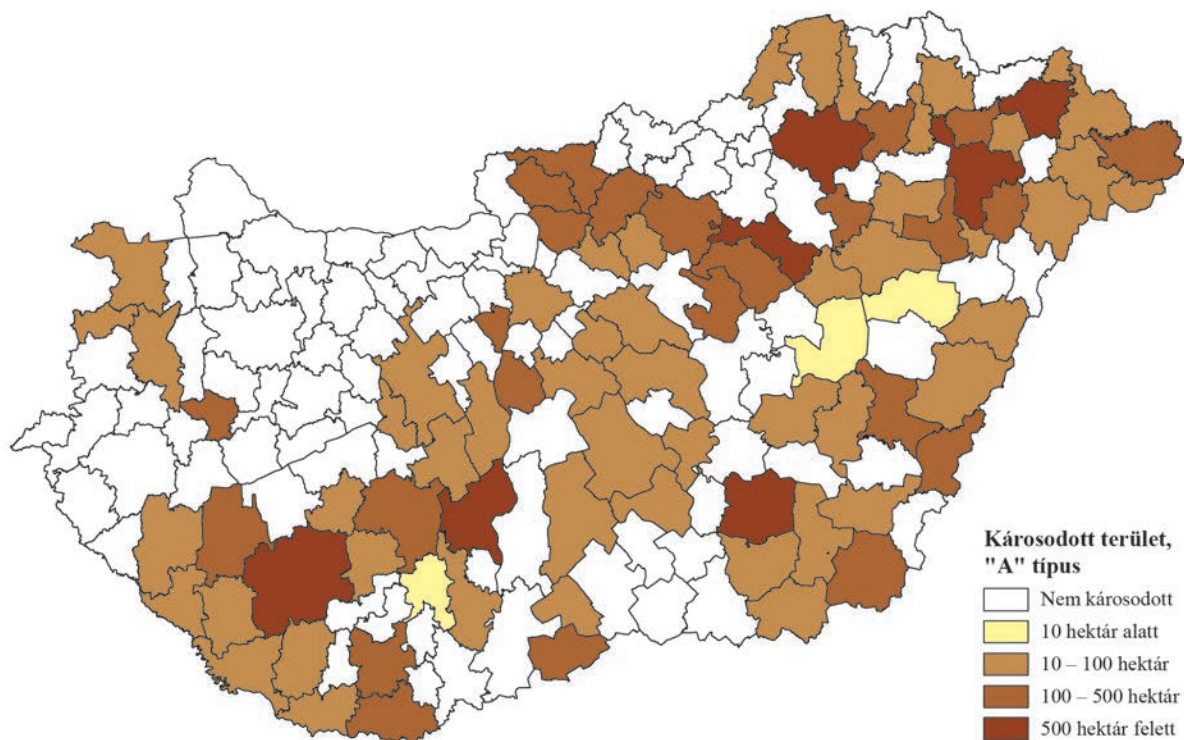
Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

7. melléklet: „C” típusú biztosítással lefedett területek 2015-ben

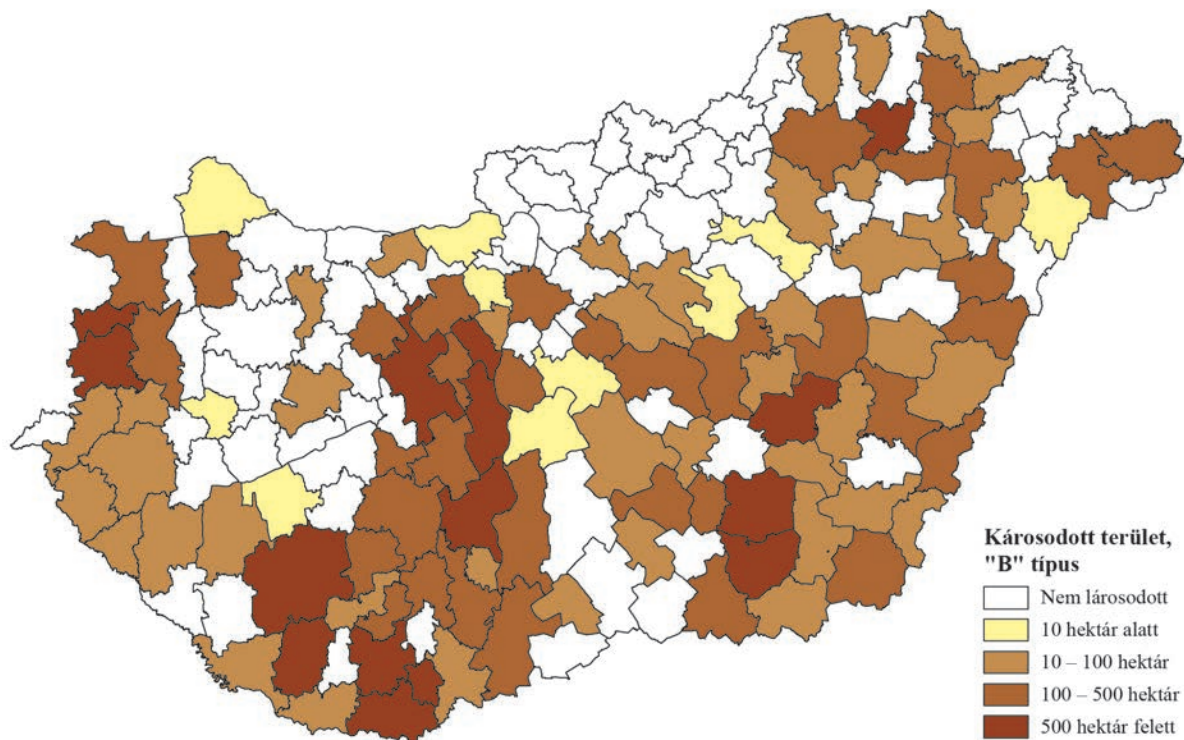
Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

8. melléklet: „A” típusú biztosítással lefedett károsodott területek 2015-ben (díjtámogatott és kiegészítő)

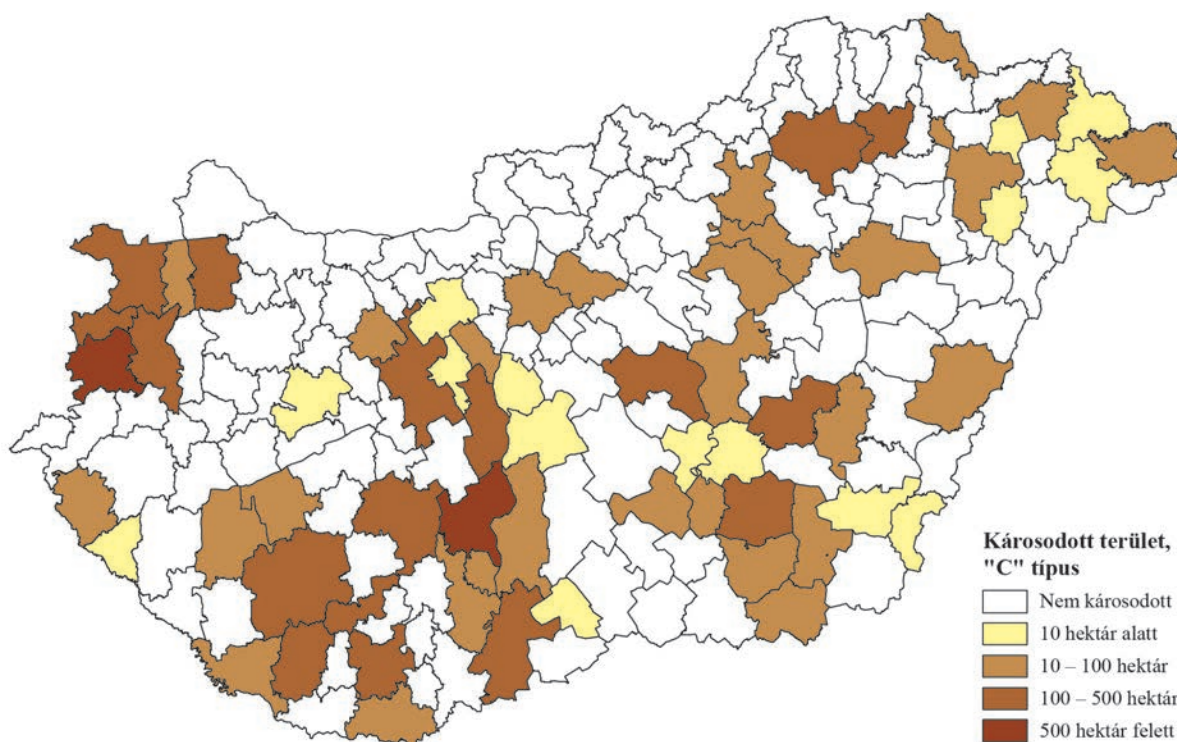
Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

9. melléklet: „B” típusú biztosítással lefedett károsodott területek 2015-ben (díjtámogatott és kiegészítő)

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

10. melléklet: „C” típusú biztosítással lefedett károsodott területek 2015-ben (díjtámogatott és kiegészítő)

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

11. melléklet: A biztosítói díjbevételek veszélynemenkénti megoszlása a „C” típusú díjtámogatott biztosítás esetén, részletesebben

Veszélynem-kominációk	Biztosítói díjbevételek, millió HUF
Jég	153,3
Felhőszakadás	3,2
Téli fagy	7,2
Tavaszi fagy	3,0
Jég - tűz	455,0
Jég - vihar	34,1
Jég - tűz - vihar	211,2
Jég - tűz - vihar - téli fagy	29,3
Jég - tűz - vihar - téli fagy - tavaszi fagy	7,9
Egyéb	26,1
Összesen	930,4

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

12. melléklet: A „B” és „C” típusú biztosítások aránya veszélynemenként néhány főbb növénykultúra esetében

százalék

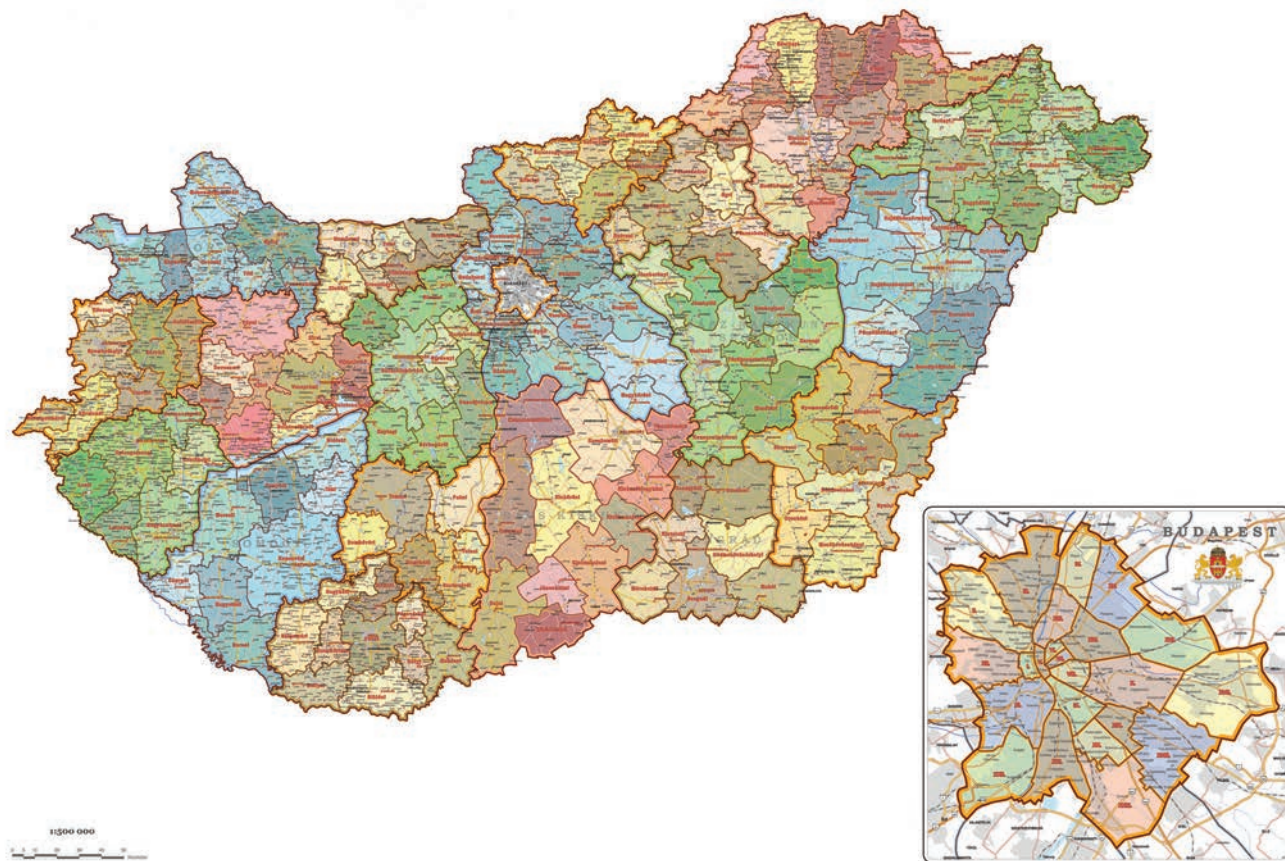
Megnevezés	Kukorica	Őszi búza	Napraforgó	Meggy	Csemegekukorica
Terület alapján					
Jég	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
„B” típusú biztosítás	99,84	98,17	99,58	89,98	100,00
„C” típusú biztosítás	0,16	1,83	0,42	10,02	0,00
Egyéb	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
„B” típusú biztosítás	99,58	99,46	99,78	78,69	99,94
„C” típusú biztosítás	0,42	0,54	0,22	21,31	0,06
Biztosítói díjbevételek alapján					
Jég	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
„B” típusú biztosítás	99,88	98,77	99,75	91,67	100,00
„C” típusú biztosítás	0,12	1,23	0,25	8,33	0,00
Egyéb	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
„B” típusú biztosítás	97,75	97,69	99,64	6,03	97,84
„C” típusú biztosítás	2,25	2,31	0,36	93,97	2,16

Forrás: A díjtámogatott biztosítást nyújtó biztosítók adatszolgáltatása alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

13. melléklet: Magyarország járási rendszere

Forrás: www.jaras.info.hu

14. melléklet: A járási hivatalok illetékességi területei 2015-ben

Forrás: <http://www.terport.hu/tematikus-terkepek/magyarország-jarasai-2015>